Clav. quast. 46. n.° 7. nov.
in hac materia

[1]

18. *STATUTI di CITTÀ DELLA PIEVE.* Codice esemplato da *Fausto Britio* nel 1588. 250.000

Manoscritto membranaceo in-4° (cm. 23,5 × 17,5) con le prime 4 carte e le ultime 4 cartacee; rilegatura contemporanea in tutta pergamena recante qualche antica scritta; carte (2 bianche) + (2) + 48 + (4).
Scrittura umanistica corsiva, con alcune aggiunte marginali eseguite dalla stessa mano, che ha esemplato il testo.
carta 1 (non numerata): « *Index rerum et capitulorum notabilium, quae in / hoc volumine continentur quae capitula statutorum terrae CASTRI PLEBIS / fuerunt a me Fausto Britio scripta / Anno Domini M.D.L.xxxviij* (1588).
carta 1: (incipit): « *De Modo et ordine citationis faciendae, capitulum 1° /*
carta 40^b: « *Confirmatio statutorum terrae CASTRI PLEBIS a Pio quinto summo / Pontifice obtenta. Capitulum 100* ».
carta 40^b (riga 10): « ... *terrae nostrae CASTRI PLEBIS Clusinae Diocesis* ... »
carta 41^b (riga 14): « (finis confirmationis praedictae) *Datum Romae apud Sanctum Petrum sub anulo / piscatoris die VII octobris M.D.Lx.vIJ* (1567) ... ».
carta 48 (riga 23): « *Reformatio facta per Magnificum Dominum Britium de Britijs etc. ex authoritate maioris consilij* ... *Die xiiij mensis Maij M.D.L.xxviiij* (1579) ».
ultime 4 carte cartacee: « *Tassa dell'emolumenti delle cause ciuile, e criminale per li governatori della terra della pieve* », (quest'ultima parte in volgare).

I presenti Statuti sono completamente INEDITI. Manzoni (Bibliografia Statutaria, I, I, 134) indica due copie manoscritte del tardo Settecento, nell'Archivio di Stato di Roma e nella Biblioteca Comunale di Perugia. Chelazzi, (Catalogo della Raccolta degli Statuti della Biblioteca del Senato) non cita nessuna copia manoscritta.
CITTÀ DELLA PIEVE, anticamente chiamata *Castel della Pieve* ed in seguito Città di Castel della Pieve, dipendeva dalla Diocesi di Chiusi, quando, nel 1601 con bolla di Papa Clemente VIII del 9 Novembre essendosi eretta in Cattedrale la Diocesi chiusina, la presente località passò a far parte del contado perugino. Anche oggidì Città della Pieve appartiene alla provincia di Perugia, mentre la vicina Chiusi dipende dalla provincia di Siena. Repetti (Dizionario Geografico della Toscana, I°, 722).

Bollettino n. 18 della Libr. ant. Renzo Rizzi Via Borgonuovo, 15. Milano.

Index rerum et capitulorum notabilium, quae in hoc volumine continentur quae capitula statutorum terrae Castri Plebis fuerunt a me Fausto Britio scripta Anno Domini M.D.LXXXVIIIJ.

Diebus utilibus

[3v]

[40]

De Modo et ordi

De Modo et ordine citationis faciendae. Cap. i.

Quia omnium actionum instituendarum principium ab ea parte edicti proficiscitur, quam pretor edicit de in ius vocando. Idcirco ordinamus hoc presenti Capitulo perpetuo valituro, quod siquis voluerit ordinarie agere contra aliquam personam de aliqua re, vel quantitate pecunie, cuiuscumque speciei vel ordinis, aut quavis alia quacumque causa coram D. L. V. Potestate, vel eius Iudice dicte terre Castri Plebis vel aliquo eorum debeat reum citari facere semel si inventus fuerit personaliter, et si non fuerit inventus ut supra, et habitet in Castro Plebis, vel eius districtu citetur domi, in qua habitat, vel habitare consuevit cum familia bis, sero s. pro mane, et mane pro d. hora. Et si non habitaverit neque in terra predicta, vel eius districtu, citetur alta voce preconis ad sonum tube in scalis palatii quando domum, vel habitationem citandus non habet. Si vero habitandi habere consueverit, ad domum cum d. tuba citetur et ita eidem in dd. duobus casibus assignetur terminus quinque dierum peremptorie ad comparendum per se, vel per legitimum procuratorem: qui sic citatus coram prefatis D. L. V. Potestate, Iudice, aut aliquo eorum comparendo de iure respondere debeat, et hoc quando persona citanda maior erit. Si vero agere voluerit contra pupillum, adultum, vel contra heredes alicuius defuncti; citari debeat pupillus cum tutore, adultus cum curatore, et heredes nominari quando certi sunt modo superius declarato. Si vero tutorem vel curatorem non habuerint quatenus in termino trium dierum comparere debeant ad accipiendum tutorem, vel petendum curatorem qui eos defendat. Et quando dubium est an sit aliquis heres ad respondendum in d. termino an heres esse velit. Qui si non venerint eisdem tutoribus et curatoribus non habentibus detur per predictum D. L. V. Potestatem aut eius Iudicem Curator d. liti et cause unus ex proximioribus agnatis, vel cognatis pupillorum vel adultorum, prout magis conveniens visum fuerit eisdem vel alicui eorum; Sin autem dd. heredes citati dixerint se nolle heredes esse statuimus et ad petitionem cuiuscumque interesse pretendentis citentur et respondeant per nuncium Curie illi quos post citatos tangit causa successionis quod in termino sibi trium dierum per iudicem assignato compareant ad dicendum an velint heredes esse illius, de cuius successione, vel

bonis

bonis, aut rebus petendes interesse. Et si comparuerint, et hereditatem predictam acceptauerint, tunc cum eo, ut eis iudicium fiet. Si uero comparuerint, et terminum ad deliberandum petierint, tunc assignetur terminus eis ut eis decem dierum. Et si contumaces extiterint in non ueniendo; similis terminus per iudicem assignetur et notificetur. Quo termino elapso, ut et eis comparentibus et dicentibus nolle esse heredes; tunc statim commissione iudicis fiat proclama per preconem ad domum solite habitationis dicti defuncti si quis uult esse heres, ut pro illius herede respondere, quod compareat coram d. Iudice in termino trium dierum; Et si ad d. proclama aliquis comparuerit, et terminum ad deliberandum petierit, assignetur ut supra. Quo elapso, et nemine comparente procedi possit ad ulteriora absque alia solemnitate; Et si bona talis defuncti reperientur, debeat per iudicem dari curator dd. bonis; et cum eo iudicium fiet.

De Modo et forma procedendi in causis Ciuilibus. Cap. 2.

Ut de cetero in fundamentalibus Iudiciorum non erretur, statuendum duximus quod si aliquis ordinarie agere intendens produxerit libellum coram aliqua persona in causa Ciuili coram d. L. P. Potestate seu Iudice d. terre communis plebis ex parte eorum aut alicuius eorum aduersariorum unius, ut plures citari faciat per baylum d. Communis personaliter, ut ad domum, aut et in scalis Palatij secundum formam traditam in p. Rubrica presentis libri, de qua citatione credatur relationi d. bayli ut compareat coram illo iudice, coram quo libellus fuerit oblatus ad recipiendum copiam libelli cum termino ad opponendum exceptiones declinatorias, dilatorias, et peremptorias. Siquidem comparuerit d. citatus debeat Iudex assignare terminum d. reo trium dierum. Et si in d. termino assignato nihil contra d. libellum oppositum fuerit, tunc d. Iudex ad instantiam actoris assignet terminum utrique parti unius diei ad contestandum litem. Quo comparente tam reo quam actore lis contestetur et pro contestata habeatur, subireque debeat Iuramentum Calumnie, actor quod non

Calumnie

caluniç nō petat. Reus uō pt cōtat se iuste defendere. Et si reus per
se, ūt per procuratorē respōdere nō uoluerit, ex tunc lis pro legitime cōtesta=
ta habeat. et procedat. ad ulteriora. Si uō īter.no utsupra assignato
cōparuerit p se, ūt p procuratorē cōparuerit, et cōtra d. libellū opposuerit
exceptiones cōdictas, et alias īpedientes litis ingressū, teneat. et de=
beat ipsas probasse in ter.no quinq dierz proxime futurorz. Quo ter=
mino elapso Judex ad īstātias ipsius actoris siue rei processū publi=
care debeat. Si uō in eo testes fuerūt examinati et deinde cōtra
alios quinq dies post d. publicatōez teneat. et debeat produxisse sup
dd. exceptionib. Si aūt dd. exceptionib. nō oppositis uidebit. eidē
iudici ad ulteriora procedi posse saluis dd. exceptionib. ipsi reo
in fine causç cognoscēdis, et ita ter.nus pro prima dilatione assignare
utriq parti ad pbandū octo dierz. Quib elapsis alios qnq dies ad petitiō=
nē dd. partiuz pro 2a dilatione dett. quib quoq dieb finitis, et cōtra
partib cōiter ūt diuisim petētib ter.nu triuz dierz pro tertia et ulta
dilatione et peremptorio ter.no ad probarē et probatū habere assignare
debeat. et teneat. Quib ter.nis elapsis Judex ad publicatōez processus
et alios actus necessarios procedat prout putabit necess.rii fore; Et
teneāt. d. D. L. V. Potas et Judex et quilibet eoz lites, cās, qstiones,
et cōtrouersias ciuiles, illas u. d. inquib lis cōtestata fuerit,
decidere, et p diffinitiuā sētias terminare partib cōiter, uel
diuisim īstantib intra tempus triginta dierz utiliū a die
litis cōtestatç. Et si d. causa in d. ter.no expedita et diffinita
nō fuerit. Requisiti idē D. L. V. Potas et Judex et quilibet ipsoz
incidāt ī penā cētuz librarz auferēdarz p eos syndicatores tpre
sui syndicatus ad petitionē cuiuscuq petentis: Cuius pene 3a pars
applicet. parti, ūt partib pro expeditione instātib, reliquç Cōi
d. terrç Cti Plebis, et si d. causa nō fuerit definita per Judicem,

Et hoc uerū cū procedit ad ulteriora, et intelligendo parte īstāte quia iudex ex offo suo ī ciuilib nō pt procedere nisi parte instāte et requirēte ut not. Bar. ī l. ai p hoc ind.m ff. d. Jan. Sec. In criminalib uō pt a se ipso Judex procedere sine partis requisitione.

Corā quo

corā quo fuerit initiata, Successor in offº teneat et debeat si processus per Succesorē fuerit publicatus infra quidecim dies utiles a die inquisitionis ꝑ sn̄tiaꝝ terminasse. Et si nō fuerit publicatus per dies viginti utiles sub pœna .d. Succeda et applicari modo et forma ꝑdictis. Quod si ꝑ actorē steterit quominus .d. causa ꝑ Judicē decidat. infra dd. terminos Reus authoritate p̄ntis statuti pro absoluto habeat ac si sn̄tia absolutoria lata esset dūmō fuerit requisitus a reo, qd in causa ꝑdicta ꝑcedere debeat, ut ꝑ bayliū, ut ꝑ citadez in scriptis, et talis requisitio scripta fuerit ꝑ notarius et scribā i .d. causa. Si uō tps .dd. terminoꝝ instātiē de cōi concordia partes vellent prorogare ad volūtatē eaꝝ possint: et Judex ad pœnā minime teneat. Et eodē modo si infra .dd. terminos fiert cōpromissus eodē durāte nec partib currāt dd. terminī nec Judici si causa ꝑ laudū nō fuerit terminata, sed eā remaneat in eo statu, i quo erat tpē facti cōpromissi; teneat ꝑ Judex, corā quo ꝑdictē cāē vertent. parti petēti cōsiliū sapiētis dare, et cōcedere expēsis petētis pœna quinquagīta libraꝝ. Qui cōsilius ꝑdictus suā decisione cāē reddat. ante tres dies ultimos tēporis instātiē; Et quia sæpissime cōtingit qd ad differēdas cās opponit. exceptio revocationis mādati procuratoris, qui in Judº interuenerit. Idcirco statuimus qd si .d. exceptio opponat. ꝑ dnūz, ut ꝑ Procuratorē et legitime nō fuerit probata infra terminū triuz dieꝝ a die oppositionis opponēs incidat i pœnā decē libraꝝ ipso facto auferēdaꝝ per .d. Judicem cuius pœnē medietas sit .d. Cōis seu Cōis Plebis, alia uō partis cōtra quaz opponetur.

Quod Notarij Actuarij teneāt. dare acta et processus recepta cōpetenti mercede. Cap. 3.

Sancimus qd notarij actuarij, qui in causis scripserint, seu scribāt teneāt. acta, processus, et scripturas dare cuilibet partiū ad requisitionē ipsaꝝ in

terminis

terminis per iudicem assignandis recepta mercede, que declarata est per formam statutorum sub. Rub. de Mercede danda Notarijs sub pena x lib. de facto per d. Iudicem auferend., et nihil[us] cogat Iudex eum reatum et personam ad restitutionem, et de omni eo quod fecerit ea occasione idem Iudex non ualeat sindicari: Et quando propter infirmitatem, uel absentiam, aut alio legitimo impedimento idem notarij dd. scripturas restituere non posset, possit quilibet Not. cui Iudex mandauerit transumptare et copiam partibus dare, quibus fides adhibeatur, sicut transumpta esset manu not[arij] qui originaliter scripsit.

De dieb[us] utilibus et feriatis scribendis per Not[ario]s i[n] lib[ro] actorum Ciuilium. Cap. 4.

Teneantur Notarij actuarij, qui pro tempore deputati fuerint, ad bancum iuris .d. leuare cum plebis cumulo iuramento et sub pena .x. lib. pro quolibet die de facto auferend. scribere in primo libri in uno fol[i]o dies utiles, et in quibus sedet Iudex; et in alio dies feriatos, ne idem Iudex aut alius officialis possit de commissis ignorantiam pretendere aut se excusare quare sententias infra tempora prefinita non terminauerit.

De assignatione ter[mi]ni reo confitenti faciend. Cap. 5.

Si quis ab actore citatus comparuerit in ter[mi]no et coram Iudice petitioni, siue libello respondendo fuerit confessus totum uel partes eius, quod fuerit per actorem petitum; si quidem res uel quantitas ascendat ad numerum .x. florenorum assignari debeat per Iudicem ter[mi]nus .x. dierum ad soluend. Si uero à .d. quantitate supra assignari debeat dies quindecim continui ad soluend. eidem actori; Si aut in .d. confess[io]ne adiecta fuerit aliqua qualitas soluendi, pacti, aut certi temporis, ut alterius rei, assignari debeat per Iudicem modo predicto ter[minus] ad soluend. Et nihil[us] in .d. qualitate debeat idem iudex assignare ter[mi]num octo dierum utilium ad probandum .d. qualitatem et probatum habend., qua non probata autoritate presentis statuti intelligatur pura remanere confessio. Et tamen in .d. casu quam in alijs supradictis siue actio fuerit realis, siue personalis eodem ter[mi]no elapso detur tenuta pro sorte,

Nota quod debitor confessus, cui est assignatus ter. x dierum ad soluend. debet eandem competentem prestare d soluend. in ter[mi]no per l. si debitori ff. de iudic. ubi per Bar. paul. et alios

et expensis

Nota modũ expẽndi | et expensis in bonis rei conducti; facta prius excussione rei mobilis, deinde
... | ĩmobilis pro mensura debiti confessati et expensis, In reali autẽ ꝑ Nuntiu
... | cuiq statim mittat. ĩ poss.ne rei petite: et si opus est auxilio mi-
... | litaris manus. Et ꝑdicta nõ habeant, nec uendicet sibi locum in de-
... | bitoribꝫ forensibꝫ nõ habitatibꝫ in terra C.ti Plebis, ut eius districtu, nec
... | in debitoribꝫ allegatis suspectis cum iuramento. Qui facta confessione
... | debiti petiti illico ꝑcipiat. et mandet. ꝗ nõ recedat de Palatio, ut
... | districtu quin soluat suo creditori quantitatem ut rem petitam.
... | Nisi ipsi forenses, ut nõ habitantes allegati suspecti legitime, et
idonee satisdent de soluenᵈ debiti. Quo casu statuat. et assignet.
ter.ᵐ ut s. et contra dd. fideiussores ꝓmittos in casibꝫ ꝑdictis elapso
ter.no statuto et assignato ad soluenᵈ nõ obstante ꝗ denuntiauerit,
ꝗ prius conueniat. principalis quando fideiussor eadẽ fiat executio, que
fieret et fieri deberet contra ipsũ principalẽ debiti auctoritate pñtis statuti.

De tenuta concedenda et de eius executione. Cap. 6.

Si reus citatus in ter.no sue citationis nõ comparuerit et contumax
extiterit, accusata contumacia ꝑ actore delato eidem iuramento ꝑ iudicem
quo medio se creditorẽ dicat de d. sũma, teneat. idẽ Iudex pronũ-
ciare tenutã dari de bonis d. rei citati iuxta mensuram debiti ut rei
petite; que tenuta si fuerit rei mobilis habeat ter.num reus ad soluenᵈ
quindecim dierꝫ; Si uero fuerit concessa tenuta rei ĩmobilis habeat
idem reus ter.um triginta dierꝫ ad eã recuperandã: quibus terminis
finitis ad instantiã actoris assignari debeat eidem reo in ꝑsona, ut
domi solite habitadis, aut sono tube in scalis Palatij si in terra
C.ti Plebis, ut comitatu nõ reperiret. ter.ᵐ trium dierꝫ ꝑemptorie
infra quem tenutam ꝑdictã reluere debeat; Et hoc ꝗ sibi
uendicet locum si ageret contra pupillũ, ut adultum, aut ꝗ here-
des alicuius defuncti. quo ter.no transacto et d. tenuta nõ recollecta

mandato

mandato Iudicis subhastari debeat per pub.m p.conẽ p dies quatuor et plus offerenti dari, et facta solũne in pecunia nũerata interventu Iudicis de credito et expensis solui debeat creditor, reliquũ uõ, qđ superit, debitori assignet. Si uõ pro i͂tegra satisfactione creditoris p̃dicti nõ suffecerit, integra actio maneat creditori con debitorẽ suũ, con quem in eo executiue procedat modo p̃dicto. Et si d. tenuta accepta emptorẽ nõ inuenerit, debeat dari in solutũ creditori per Iudicẽ supradictũ s.m estimationem faciend. p duos homines eligend. p D.nos Priores d. terre, qui pro tpe erunt. Cui dationi idem Iudex auctoritatem i͂terponere debeat et decretum, et p inde habeat. ac si uoluntate debitoris eidẽ esset assignata; Et talis datio in solutũ auctate p̃ntis statuti ualeat pleno iure. Liceat tñ debitori contra quẽ data esset tenuta in quolibet casu p̃dictorum ipsã recuperare usq; ad ultimũ facta, nõ tñ executã et estimationem satisfactis expensis quando apparent et certe sunt, aut eis nõ apparentibus et certis existentibus p̃stita cautione de Iudicio sisti et iudicato soluendo, al̃s nullo modo audiatur. Hoc tñ declarato qđ si de tali tenuta creditor fructus perceperit, computari debeat in sortem facta deductione expensarum pro dd. fructibus curandis, quã tenutã idem D. L. P. Potas, uel Iudex teneatur in quocumq; casu p̃dictorum ad i͂stantiã creditoris, uel et eius, qui eã emerit, sua Iurisdictione disgobrari facere, et liberam dimicti à q.cumq; possidẽte et si opus est manu militare.

Que res in tenutã dari, aut accipi nõ possit. Cap. 7.

Liceat creditori con suũ dbitorẽ in tenutã accipe quicq; de bonis suis p.o mobilibus, secundo i͂mobilibus, tertio uõ ordine nominibus dbitorum i͂uenerit ab aliq.o nõ possessis exceptis bobus et uaccis domitis, qui uenditi aut q.quo modo obligati creditori

Legitime

legitime nō appareret. Ita qd pedimi existentes in lecto, et ad
lecti parati bestiami in soccita dati; ut ad Capitale reficiendum
Excepto qd blado alicuius colori in d. curia existentis qd a Kalend.
Maij usq ad Kalend. Julij in tenutam accipi nō possint. Et si
predicta omnia expestuata tam simultanee, quā divisim in tenutam
accepta recta fuerit cond presentem formam, teneatur d. D. Pot. et
Judex et quilibet ipsorum ad petitionem interesse habentis d. te-
nutam revocare, et restitui facere.

De tenuta super actione reali in tenuta concedenda. Cap. 8.

Ad evitandam litigantium contumaciam sancimus qd si quis actione reali con-
ventus contumaciter latitet, aut qd dolose se absentaverit, ut qd in
iud. comparere negaverit possidere rem in iud. deductam in dictis contumacis
casibus mitti debeat actor in poss. rei petite, quam tenutam concessam
licitum sit ipsa mense redimere refectis expensis et prestita cautione de
iud. sisti, et iudicatum solvendo. Excepto casu, quo actor in poss. rei
petite ob negationem predictam in poss. missus fuerit, nō eo casu solum
audiri possit reus veniens super proprietate d. rei. Et eodem modo
d. mense elapso nō audiatur reus veniens nisi super proprietate d. rei.
Ita ut in premissis casibus de reo actor efficiatur. Et in d. casu
predictorum obtinens idem reus super proprietate fructus qd d. rei consequi
possit: ita ut in poss. d. rei immissus eo modo fructus suos nō faciat,
nisi et super proprietate qd obtinuerit.

De summaria Cognitione. Cap. 9.

Ne lites ex litibus oriantur Statuimus et ordinamus, qd in causis, que erunt
sub contractibus, ut instrumentis dotalibus, sive ad dotem probandam, ut in
casu restitutionis, solutionis, ut in tuto ponendi et super aliis instrumentis con-
fessionatis, et conditionalibus, ut nō liquidis, et in causis alimentorum
pauperum carceratorum et qui agenti pro bonus conservatore, qui a
debitore

debitor solvere accepit, vel eundem liberaverit, et in causis, que essent
inter correos debendi, vel credendi virtute pub.ci instri. s. quod correus
debendi satisfecerit pro suo correo, vel uni ex correis credendi in
solidum factis; et quod post iussum, vel alium contra suum debitorem cedens
illud liberaverit, et in causis non excedentibus summam trium florenorum et in
causis venditionis facte de grano, blado, legumine, vino, oleo, et aliis
ad usum cibum seu potum paratis; et in venditionibus alienationibus quorum=
cumque animalium, et quando peteretur examinari testes ad perpetuam rei memo=
riam, et super mercedibus operum et in causis locandum et conductionum. In
quibus casibus procedatur summarie sine libelli porrectione, litis contesta=
tione sine strepitu et figura iudicii ad receptionem testium et alias
probandum et executionem, et facta probande in casibus predictis ad executionem
procedatur sicut proceditur in causa executionis instri confessionati sublata
omni petitione compromissi et si in premissis d. d. Potas, et Iudex
fuerint negligentes incidant in penam XXV. lib. de facto auferen. tempore
sui syndicatus. Possit autem super predictis casibus et eorum dictionibus peti con=
silium sapientis expensis petentis, nisi ubi agendum ad liquidandum instri
confessionati, vel illius executio peteretur et a sententiis et a pronuntiationibus
ferendis super dd. causis summariis, non possit nec debeat appellari, de nul=
litate dici, nec alius recursus haberi quam quias super is ut predictum ni=
si ex causis in statuto de executione instrorum. Preterquam in causis ven=
ditionum, et alienandum animalium, et super locandis et conductionibus. In
quibus et earum qualibet tam pro parte actoris quam rei liceat ap=
pellari, quando quantitas principalis predictarum quantitatum in iud.o petita
excedat summam viginti quinque librarum.

De solvere Gabelle sive Caput solido in causis civilibus solvend. Cap. 10.

Quicumque de cetero in iud.o ordinarie, vel summarie in Terra C.ri Nebii
voluerit agere contra suum debitorem, aut reum, teneatur et debeat
solvere

Statute statuto quod in qualibet re vel lite [illegible] solvi debet gabella 4.or denariorum pro libra [illegible] quod [illegible] de aliqua poss.ne debet estimari possessio non res. [illegible] in [illegible] duo [illegible] in hoc statuto dicto [illegible] possessio.

5v

Statuti qd i qualibet libello soluat gabella debet intelligi de libellis ualidis et habilibus secus; i inualido non debet solui gabella et qd libellus emendatur a subtilibus non debet proposito solui gabella, ex quo primo soluta est. secundum Bart. ut refert Alex. in l. edita n° 21. C. de eden.

Adde quod si statuto dicatur quod actus quo non est soluta gabella ex nunc non mandetur, si contingerit fieri processum, ipso iure sit nullus, si opponitur non fuerit gabella predicta fuisse solutas et iudex ad ulteriora processit, qui tolle processum ad ulteriora non uidetur subtilius se dicta exception. Mars. Tl. si qs n° 98. ff. de question.

soluere Gabellam dicte petitionis in prima porrectione libelli; siue alterius petitionis ad rationem unius sol. pro quolibet floreno quantitatis petite, antequam a bancho predicto discedat. Quam solutionem facta per Notarium apud quem fuerit talis petitio celebrata, mitti debeat in ceppo posito in sala Palatii residentie Magnifici Potestatis prope banchum; Et si petetur res, ex cuius petitione quantitas apparere non posset nullo modo audiatur nisi prius per dominos Priores dicte terre fuerit facta estimatio, et per Cancellarium dicte Communitatis in apodissa redacta, et ipsa producta una cum libello ad dictum banchum; de qua solutione et eius quantitate in facie petitionis per Notarios deputatos ad dictos banchos assignari debeat quantitas, ut ratio dicte Communitatis de ipsa apparere possit sub pena .x. lib. eisdem notariis pro quolibet et qualibet uice. Et si in premissis fuerit inuentus aliquis dictam Gabellam non predicto et dicto tempore non soluisse, processus et omnis actus qui ipsa reperiretur factus, sit ipso iure nullus, nullius roboris, uel momenti et in dicta sua petitione per d. L. I. Potestatem, et Iudicem nullo modo audiatur sed penitus repellatur.

In statuto dicitur qd de quolibet contractu de quo fieret instrumentum soluatur pro gabella sex denariis et hoc statutum non soluendo contrahentes, qui fuit ipse preiudicabili Bar. ... [illegible]

De Excussione bonorum et actione hypotecaria. Cap. ij.

Si quis in aliquo casu iuxta formam presentium Statutorum citatus fuerit et contumax extiterit detur tenuta de bonis suis creditori ut supra: Si autem tenuta aliqua de bonis suis reperta non fuerit, assignari debeat per Iudicem debitori terminus trium dierum peremptorie ad assignandum tenutam creditori pro quantitate pecunie, uel rei petite et hoc si personaliter inuentus fuerit; Si uero idem debitor inuentus non fuerit dictus terminus assignetur alta uoce, sono tube premisso per banitorem in scalis palatii domini Potestatis, et ad domum ubi habitare consueuerit et in dicto termino precipi quod idem, uel quicumque scit de bonis dicti debitoris debeat assignare creditori intra terminum ut tenutam possit accipere de bonis suis ut supra. Et si de eisdem bonis fuerit aliquid sufficienter assignatum, procedatur contra dictas tenutas, ut alias demonstratus extitit.

Alias

Alias idem iudex facta d. requisitione, ter.no assignato et nihil de bonis debitoris reperto pronunciare debeat bona talis debitoris fore excussa, et creditorem agere posse con. bonorum possessores, ac si legitime et s.m ordinem iuris facta esset d. excussio, l. contra quem nihil obijci, ut opponi possit quin procedat. sup. petitione hypotecaria, et si opponeretur nihil ualeat; Ita ut nec exceptio aliqua impediat litis contestationem ratione excussionis n.o rite ut legitime factae. Statuentes q.d sup. actione hypotecaria sumarie et sine strepitu, et figura iudicij procedat.

De iure sumarissimo in causis paruae summae reddendo. Cap. 12.

In causis aut paruae summae u.d. a libris quatuor infra D. l. l. Potas, Iudex, et executor sumarissime procedat et Executioni locus sit adeo ut deposita querimonia possint idem officiales et quilibet ipsorum testes et probationes palam, et publice audire, et in eadem causa procedere arbitrio eorum inspecta sola meri facti ueritate et s.ntiare ut eisdem consonum uidebitur de iure nullo alio iuris ut Statutorum terrae C.ris Plebis ordine seruato, contra quae omnia nulla partium possit opponere, aut etiam de nullitate dicere et si diceret nullo modo audiat.

De his, qui alieno nomine agunt. Cap. 13.

Quoniam a Iure traditum est prius de personis in iud.o litigantibus, quam de rebus discutiendum, Idcirco Statuimus q.d in q.cunque causa et lite, siue ordinarie, siue sumarie agere intendit alieno nomine, comparens teneatur et h.at mandatum suum in iud.o exhibere, et copiam dare parti petenti si uoluerit in ter.no trium dierum p iudicem assignandum ad allegandum et opponendum, quare ad legitimationem personarum procedi n.o possit, et si infra d. ter.no plures oppositi fuerint teneatur D. l. l. Potas et iudex quilibet eorum diffinire et pronunciare sup eisdem oppositis post dies duos, et facta legitimatione personarum in causa procedat. nec amplius opponi contra personam d. nomine interuenientem: ita ut contrarium tentans nullo modo audiat.

De consilio

Cōsiliū sapiētis nō pt peti post cōclusū in causa. Mass. ī l. Maritus. vers. ites subdit nº. 33. 4 q̄stion.

Cap. 14

De cōsilio sapiētis dādo ad petitionē cuiuslibet partis petētis ī cās terminādis. Cap. 14.

Quia multoties cōtingit partes Judices suspectos habere, et nil peius sit, quā cum suspecto iudice litigare; statuimus qd si ambę partes voluerit cām pt. d. l. l. Potes. vel Judicē. d. terrę cōis plebis definiri ipsi vel aliquis ipsoꝝ absq cōsilio sapiētis possit causā ipsā diffinire.* Si uero partes ipse, vel altera cām vellet cōmictere ēas diffiniend cōsilio sapiētis, tunc et eo casu cōsilio sapiētis diffiniend cōmictat, et cōmictere teneat. mictendo acta et actitata in iud. ad cōsultorē assumend ex nuero suspectoꝝ ipsaꝝ partiū, plus idē d. l. l. vel Judex precepto fieri faciat, qd suspectos et cōfidentes in scriptis eidē dare et assignare debeat. infra duos dies a die precepti facti, vel monitionis. Quod si pars admonita, vel cui preceptū factū extiterit, dd. suspectos nō dederit, ac et salariū cōpetens p dnus iudicē taxatū non deposuerit, accusata cōtumacia p partes. locus ampliꝰ nō sit. d. cōsilio sapiētis sed d. l. l. Potes. vel Judex ad diffinitiuā sntiā procedere debeat, ac si cōsiliū predictū petitū p partes nō fuisset.

* Hec dō predictis ita sed emergēs pt cōmicti cōsilio sapiētis ut ipsa sub rub. de cōsiliis diffiniendis. vide q̄ī tit. sub rub. et mō et forma in q̄ teneat. et Judex.

Nota qd iudex uult figuram ... eius tradmictend uirisset: nisi, dō illus formam in potestā utriusq partis, et de eodē dare copiā partibus si voluerit, i forma ... ne aliquis partis, informatō de ... Marius in Specul. Aureo. in 3. par. 6ª par. vers. 2ª. antiqus predictus nº 8. fol. 174.

Multa satis notanda in materia cōsilii sapiētis vide p Caynolus. in l. cōsiliis. H. trag. cur.

De Instātia causaꝝ et termīno caꝝ. Cap. 15.

Ad excitādā officialiū et iudicū ignauiā, et amputand cauillosas partiū oppones statuimus, et ordinamus qd d. l. l. Potes. seu Judex diffinire et terminare debeat cās ordinario iud cōtestatas infra terms et termīnō triginta dierꝰ utiliū incipiend a die litis cōtestatę d. cāꝝ: Si uero fuerit cōtestata causa, quę uirtute alicuius statuti sumarię procedi debeat, finiri et terminari debeat infra termīnū et tps uiginti dieꝝ utiliū sub pena posita sub rub. de modo et forma procedēdi in ciuilibꝰ: Et qd culpa, et defectu supradicti iudicis cōtigisset, quibꝰ temporibꝰ elapsis ī utroq casu ipso iud. intelligat. et sit instātię cāꝝ predicitaꝝ perēpta: itaut sup ipso processu ampliꝰ recognosci nō possit. Possit tñ, si eidē iudici uidebitur, de cōi cōcordia in utroq casu prorogare et ita eodē mō. dd. cās idem iudex infra prorogatū tps ēas decidere et terminare debeat sub pena predicta.

Quia nō

qua nō terminata istātia dicto sit et esse ītelligat. p̄empta ut s. dictū est, hoc tn̄ declarato qd si īter dd. partes fierēt cōpromissū de quo in actis cōstare debeat, toto tp̄s cōpromissi nō cōputet. ipsa tps. d. istātię, et partes in eodē esse et statu sint, quo erāt tp̄e cōpromissi facti.

De expensis taxādis post peremptionē istātię. Cap. 16.

Statuimus insup et ordinamus qd peremptā instātiā causę, siue sūmario siue ordinario iure agatur, duret offitiū iudicis octo dieb. utilib. quoad taxationē expēsarū in causa factarū p̄ reū in iud°. cōducti, in qbus expēsis actor sit et esse ītelligat. ipso iure cōdēnatus, in q° ter.no d. l. d. Potas, ul Iudex teneat. et debeat sup ipsa taxatione expēsarū pronūciare, et declarare actorē in expēn. factis cōdēnatū; nisi ipse actor manifestis probatiōib. ostenderit p̄ se nō stetisse, quominus causa fuerit expedita, sed p̄ d. l. d. Potātē, ul Iudicē. quo casu eūdē et qlibt ipsorū ad ēfectionē expēsarū p̄ utraqz partē factarū teneat., et cōditiā locū sibi uēdicēt, si reus in iud°. cōductus infra dd. dies post p̄emptā istātiā insertis expēsas factas produxerit, et taxari petierit. Si uo negligēs fuerit et īfra d. ter.m taxari nō petierit ut fecerit, sup ipsis expēn. ulterius nō audiat., nisi cōtra d. l. d. Potātē, ul Iudicē in casu supradicto tp̄e sui syndicatus.

De iuramētis deuitius īter partes dādis et referēdis. Cap. 17.

Quia maximū remediū expediēdarū litiū in usū uenit Iurisiurandi s. Religio, idcirco statuimus qd in q.cūqz causa et lite et ī q.cūqz parte litis et añ litē cōtestatā si actor stare uoluerit iuramēto rei in iud°. cōducti de eo sup quo erit lis siue qstio, Reus teneatur iurare et debeat, ul iuramētū referre; et si iurare noluerit, ul referre, delato p̄ iudicē iure iurando actori reus in re in iud°. deducta p̄ iudicem cōdēnet. Si uo reus stare uoluerit iuramēto actoris de eo sup quo erit lis, siue qstio actor iurare teneat. et debeat

7v

debeat ut referre. Quod si iurare noluerit, et iurare recusaverit delato iureiurando reo, idem per iudicem absolvatur et actor in expensis condemnetur. Liceat tamen unicuique partium, cui iusiurandum delatum fuerit, suum iuramentum modificare et declarare uti conscientiae suae pro veritate rei iustum fore videbitur; Et iuramentum tale prose, quod contra se valeat pro plena probatione. In premissis d. l. d. Potestas, ut Iudex teneatur et debeat pronunciare absolvere et condemnare secundum formam d. iuramenti suscepti de quo in actis constare debet.

Quod victus victori condemnetur in expensis. Cap. 18.

Statuimus et ordinamus quod victus victori condemnetur in expensis legitime in causa factis, quas d. l. d. Potestas ut Iudex d. causae debeat in ipsa prolatione sententiae declarare. Quo sic facto infra octo dies continuos taxare debeat postquam fuerit per partes requisitus; et hoc nisi tempore diffinitivae sententiae ab eis fuerit absolutus quod iustam causam litigandi, ut habetur: et hoc evidenter constare debet in d. sententiae prolatione. Si vero lata fuerit sententia diffinitiva nulla facta mentione de expensis, intelligatur et sit ipso iure pars victa parti victrici in expensis legitime factis condemnata, ut possit coram iudice et agere prout sibi expeditum videbitur tempore sui syndicatus; ita quod solutione facta per unum alter intelligatur ipso iure a dd. expensis liberatus.

Nota. quod licet victus victori condemnari debeat in expensis, et solum quod ... hoc tantum ... per ... condemnationis et tamen ... si succumbit non debet condemnari in expensis ... in fine ... et ... Matt. ... n°. 8. ... quaestion.

Adde quod tale statutum ... in iusta causa ... expensis ... ita ... ... in addit. ... condemnare

Quomodo procedatur contra Curatorem bonis datum. Cap. 19.

Sancimus quod debitore absente, contumaciter tamen citato si dubitatur bona sua creditoribus non sufficere dari debet per Iudicem curator talis debitoris bonis: qui curator teneatur infra quindecim dies inventarium de bonis debitoris facere: quo perfecto et publicato d. l. d. Potestas, ut Iudex ad petitionem curatoris praedicti teneatur creditores cogere, ut duos homines eligant, qui extiment bona d. debitoris;

quibus

quibus sic extimatis idem Curator satisfaciat, et in solutum det de bonis predictis iuxta extimationem factam legitimis creditoribus, et qui clare debitum coram predicto Iudice demonstraverint primo, secundo et tertio et aliis deinceps sicut quilibet eorum precedat in tempore dum dicta bona durabunt et de his salvo dicto et absque eius damno istius faciet ad petitionem cuiuslibet creditoris, ita quod infra duos menses sue cure officium in effectum fuerit ultimatum; et quicquid per eundem Curatorem in predictis solutionibus ordinandis factum fuerit, valeat, et teneat pleno iure, nec contradici possit, nec etiam quicquid quoquomodo audiatur.

Quicquid sententia lata contra principalem possit mandari executioni contra fideiussorem sine novo processu. dic quod in fideiussore eadem iudicii sententia sit executio sine novo processu, sed si fideiussor condemnatus sententia lata contra principalem non fuerit paratus exequi contra fideiussorem, sed est opus novo processu. [illegible] pag. [illegible] 26 [illegible] tenuisse.

Quod primo agatur contra principales quam contra fideiussores. Cap. 20.

Quia obligatio fideiussoria accessio est principalis obligationis, statuimus quod primo agatur contra principales, quam contra fideiussorem. Quicumque igitur obligatus apparuerit principaliter, vel insolidum simul cum aliquo alicui de aliquo debito, vel ex alia quavis causa, vel etiam fideiussorio nomine et apparuerit per instrumentum conservandi indemnitatis sive per testes debiti sive contractum, vel obligationem esse alicuius eorum quod creditor dicti debiti non audiatur neque intelligatur contra illum vel illos sic obligatos, vel obligatum, nec contra ipsorum vel cuiuslibet ipsorum bona, nisi primo dictus creditor agat contra principales dicti debiti et heredes aut eorum bona et ab ipsis vel eis exigat debitum, si bona talis principalis invenientur sufficientia ad debitum persolvendum. Alioquin talis creditor agere possit contra omnes sibi ex dicta causa obligatos et hoc locum habeat in pactis nondum finitis, et futuris.

Adde Bart. in l. 1. ff. iud. solvi ubi videtur quod possit in primo mandari contra fideiussorem sine novo processu sententia lata contra principalem.

Nota quod quando fit commissio non sufficit relatio principalis non est locuta sed debet eius relatione fieri propter iurationem per l. l. ut et Bar. in l. ex[?] ff. de acq. poss.

De indemnitate fideiussorum et aliorum alieno nomine promittentium. Cap. 21.

Quicumque fideiussor pro alio extiterit, vel se principaliter obligaverit et manifeste apparuerit, quod debitum non sit suum, per instrumentum conservandis, vel alio quovis legitimo modo, ipsi vel sui heredes et successores teneantur eum et suos heredes et bona indemnes conservare, et teneatur dominus Potestas, vel Iudex illius, qui se principaliter obligaverit, et debitum non sit suum,

suus observari facere videntur. Et in permissis procedi possit summarie et diebus feriatis non obstan. Et ad instantiam fideiussoris cogatur praedictus in persona et rebus quod voluerit se videntur observari; et cogatur praedictus fideiussorem extrahere ab obligatione, quam fecit pro eo sive insolidum sive fideiussorio nomine extrahere eundem si diu stetit in obligatione et si incipit praedictus ad inopiam vergere et quilibet d. s. l. Potestas vel Judex ad instantiam fideiussoris observet et observari faciat; nec non possit in permissis appellari, aut Judex appellationes tales audire.

qui cogi possit praedictus ad extrahendum fideiussorem ab obligatione.

De interrogationibus in iud.º faciend. Cap. 22.

Ne iudicia quoquomodo crescant seu crescere possint, statuimus et ordinamus quod interrogationes ad Jud.m comparandum et ad libelli productionem, seu post et ad litem contestatam fieri possit; et in iud.º produci, quas d. s. l. Potestas, vel Judex d. lenere in ... debeat admittere teneatur et debeat. Et ille, cui interrogatio facta fuerit, teneatur respondere simpliciter, clare, pure, et aperte. Et si ille, cui facta fuerit interrogatio, respondere noluerit vel negligens fuerit in respondendo ad quaestiones iudicis possit et debeat idem d. s. l. Potestas, et Judex pronunciare, et declarare ipsam interrogationem pro confessata aut negata ad instantiam et in favorem producentium ipsam. Liceat tamen interrogato contumaci purgare moram suam in respondendo d. interrogationi ad quintum diem post d. pronunciationem et d. interrogationi respondere, et eius responsioni stetur ac si pronunciatio d. iudicis non intervenisset.

De Positionibus et articulis in causa producendis et responsionibus faciendis. Cap. 23.

Statuimus quod omnes interrogationes a partibus in iud.º factas et productas post litem contestatam, quae sapiunt naturam probationis ut sunt Positiones et Capitula, sive articuli d. s. l. Potestas, vel Judex admittere debeat, et teneatur salvo iure impertinentium, dupplicium, et contrariarum implicitarum, de facto alieno, et non admittendarum et faciendarum ad eas. Et pars contra quam

dd. posit.es

dd. posit.es et capta, sive articuli producti fuerit, teneat. et debeat questo. d. Iudicis r[ati]one dicti, pred. clare, et apte per verbum credit ut non edidit prius copia habeat ipsarum positionum, sive articulorum, et si in iud.o producte fuerit ad probandum iuris litigantium aliquem posit.es sive arti, que sint distinctes, duplices, contrarie, impertinentes, non admittende, sive ad eas non facientes habeat. ipso iud. pro non productis; Et si videlicet pro non reditione facta habeat. Item ut. d. parti r[ati]one et dispositione statuti non generet, nec prohibeat in aliq.o relevat., qua reditione facta debitis positionibus sive articulis, teneat. et debeat idem Iudex dedi facere cuilibet parti petenti copia positionum, sive articulorum in causa productorum. si non aliq. pars litigantium ad questionem iudicis rendere recusaverit, possit et teneat. pronunciare et declarare ipsas positiones et articulos ad partis producentis requisitionem pro confessatis haberi, salvo iure purgandi mora, quam purgare possit ad p.a sessionem iudicis post pronunciationem factam, et ita positionibus et articulis in d. ter.no liceat rendere non obstante. d. pronunciatione. Si aut mora purgata non fuerit et ipsis positionibus non fuerit redditum, pronunciatio predicta plenam faciat probationem et pro legitima probatione habeat. in causa.

De terminis finiendis in dies feriatas. Cap. 24.

Statuimus quod si dies ter.ni alicuius, vel questi inciderit in diem feriatam, sequens dies feriatus habeat. pro ter.no vel questo, et esse intelligat. pro ter.no et questo stabilitis. Item quod partes teneant. et debeant. d. sequenti die non feriata comparere, et si comparuerit eam altera in ter.no comparuisse intelligat. ac si ea prius dies non feriata fuisset pro ter.no assignatus et hoc locum habeat sive ordinario iure, sive summario agatur.

De termini

De tenuta accepta in bonis alteri obligatis. Cap. 25.

Si sub prætextu bonorum alicuius debitoris alterius ad instantiam creditoris accepta fuerit tenuta de bonis alterius tam pro alio possessis, ut alijs obligatis, et ille, cuius bona accepta fuerint in tenuta, ut qui bona in tenutam accepta possederit, ut qui sibi obligata esse dixerit, comparuerit in iudicio citato legitime illo, ad cuius instantiam dicta bona in tenutam accepta fuerint; et fidem fecerit de iure suo, quod habeat in bonis in tenutam acceptis per dictum dominum Potestatem, ut Iudicem dicta tenuta revocetur et revocari debeat, servato tamen iure illi, ad cuius instantiam dicta bona accepta fuerint, ac si accepta non fuisset, et in præmissis procedatur summarie, de plano, sine strepitu, et figura iudicij. Declarantes quod in huiusmodi casibus agitandis super tenuta tam re in tenutam acceptis a libris quatuor infra credi possit iuramento comparentis et dicentis rem in tenutam acceptam ad se spectare iure directi dominij, utilis, vel quasi arbitrio dicti domini Potestatis, ut Iudicis inspecta qualitate facti, et conditione personarum.

De satisdatione præstanda per forenses litigantes in curia Communis plebis. Cap. 26.

Forensis tam non habitans in Terra, vel Comitatu Communis plebis cum familia, et suppellectilibus, ut quivis alius non subiectus iurisdictioni temporali dicti domini Potestatis, ut Iudicis Terræ Communis plebis, qui aliquem de dicta Terra, vel eius comitatu, aut qui in loco habitant, in iudicio fecerit convenire, teneatur, et debeat idoneum præstare fideiussorem de iudicio sisti, et iudicatum solvendo, et in reductione, si ille eundem reconvenire voluerit, et in casu quo reductus fuerit in iudicio sisti et iudicatum solvet, quam fideiussionem idem forensis non habitans tam non subiectus dare teneatur, et debeat in iudicio ad omnes ipsius Communis plebis tam habitantis in eo quietione, et instantia tam ante litem contestatam et post usque ad sententiam.

* satisdatio intelligitur fideiussoria promissio. l. 1. ff. qui satisd. cog. Cautio vero significat nudam promissionem, nisi tam expressa a lege, vel persona sit suspecta, quia tunc tenetur caveri cum fideiussore, et cum addit idonea vel sufficiens intelligitur et pignoratitia, vel fideiussoria; quoniam iudici de cautione mediocri intelligitur et obligatione omnium bonorum. Si vero dicitur competens intelligitur cautio arbitrio Iudicis, et similiter pignoratitia seu fideiussoria vide Clarus in summa in verbo cautio.

L. 3 quis [illegible] forma [illegible] tenuta [illegible] satis[illegible] tamen statu[illegible] eius in [illegible] audi[illegible] si sit bonu[illegible] nir et p[illegible] na fide [illegible] l. 1. ff. [illegible] manit. [illegible] l. 1. ff. de [illegible] qstion. n° 8

creditores in causa Petri d. fideiussionem nō dederint nō audiatur et in causa nō procedatur usque quo fideiussio prestita fuerit ad quam fideiussionem quilibet idoneus tū arbitrio* iudicis admitti possit.

*Debet intelligi istud arbitrium de fideiussoria, ut pignoratitia caucione: et quod qui nō posset dare fideiussores teneatur obligare sua bona meliori modo quo potest. Ut clarius in summa in ult. cart. fo. 87.

Quod Idem ius fiat forensi in Castro Plebis, quod talis fuerit alicui de castro plebis in terra talis forensis. Cap. 27.

Cum humana ratione scriptum sit quod quisque iuris in alium statuerit ipse eodem iure uti debeat; et ne nostri terrigene in ciuilibus causis male tractentur in alijs Ciuitatibus, terris, castris, et locis sancimus quod forensibus in causis ciuilibus eo modo reddatur ius et eo modo tractentur ab officialibus d. terre in causis eorum et earum decisione, quod redditur illis de castro plebis et ibidem habitantibus si eo modo terrigene et habitantes in castro plebis tractantur litigare uolentibus in Ciuitate, terra, castro, uel loco de quo uel qua est ille forensis qui petit, uel petere intendit, uel agere, uel se defendere et litigare, alias idem ius tamen in d. terra reddi debeat, quod legitime apparebit reddendum esse illis de castro plebis litigare uolentibus in curia dd. forensium. et predicta locum nō habeant in literis confessionatis, nec in scripturis habentibus uim confessionum per formam alicuius statuti, nec in preiudicijs eorum; Item statuimus et ordinamus quod nullus forensis, qui familiam habitabit, uel apotecam habebit conductam in terra castri plebis possit per capi siue citatio de eo facta, nec eidem aliud grauamen inferri, etsi aduersarius iurauerit eum habere suspectum de fuga nisi iudici fides facta fuerit talem forensem post contractum debitum condicionem suam deterioratam esse, in qua fide iudici facienda nō requiritur citatio ipsius forensis.

De Pignore Conuentionali. Cap. 28.

Si quis habuerit ab aliquo aliquam rem in pignus pro aliqua quantitate denariorum, uel alia quacumque re et ille qui recepisset d. pignus nō uellet amplius d. pignus retinere, debet adire Iudicem, et dicto,

qui res

10v

qui rem i pignus dedisset mādato d. d. p nuciū Curiæ notificad, quod infra terminus octo dies īmediate post notificadem factā ēupiens debeat d. rem et pignus redimere: et illi cui res data fuerit integre in effectu solvere et satisfacere et si dns dictā rē i pignus p. d. tps cessaverit rdimere, tūc ad istantiā illius, qui d. rē i pignus habuisset, possit et debeat ad istātiā petentis mādato iudicis vendi, et venditio valeat et teneat aliquo nō obstante Possit tn̄ dñus ipsius pignoris īfra tps quindecim dies si res mobilis erit à die factæ venditionis et notificadis. Si uō īmobilis post dies quindecim rdimere d. rē venditā ab emptore seu possessore d. rei solvendo integrū ptius debiti et expensis. quib terminis elapsis, et eodē nō redimente nullo mō ad ꝓdicta audiatur. sed rata et firma p dnū Judicē facta ad istātiā d. partis pmaneat, et roboris firmitatē habeat.

De Debitore suspecto. Cap. 29.

Si quis de d. terra cr. plebis, ut eius comitatu, ut quicunque alius familiar habitans i. d. terra, ut comitatu cōparuerit corā d. d. d. Potestate, ut Judice et dixerit habere dbitorē aliquē de d. loco, ut forense, qui sibi suspectus sit de fuga, recessu, absentade à d. terra et comitatu et ostenderit et summarie probaverit d. debito et nō liquido p scripturā pub.^ca ut alias, quæ habat vim comissionis i iud.^o factæ, aut p testes ut alio mō: et si alr pbare nō pot p ipsius iuramentū Cum talis suspectus nō possideat bona īmobilia i terra cr. plebis et comitatu ꝓdicto quæ equivaleat quantitatē, ut rē quæ debet ditralto omni alio suo debito, Idē d. d. d. Potas et Judex ut alter eoz sup hoc adhibitus teneatur et debeat i cōspecto iur.^to de tali suspicione statī capi facere et ꝓ cavere detineri dbitorē talē suspectū ad petitionē

Nota q licz nō possideat i mobilia teneat satisdare, ut posset iurari suspectus de fuga, tn̄ fallit in psona honesta, bonæ cōditionis vitæ et famæ, ita licz nō possideat īmobilia tn̄ nō poterit iurari suspectus. Fuit textus dicto Paul. d Castr. i l. si quis stipulatus sit stichū ppter ff. de verb. oblig. Marc. in l. i. §. i. n.º 9. ff. de qstion.

tiones talis creditoris. ¶ Qui debitor captus non possit relaxari, nisi satisfecerit creditori de debito, facta de eo liquido legitima liquidatione, vel nisi prius satisdederit de iudicio sisti et iudicatum solvendo dando fideiussorem, qui sit de d. terra et in ea habitet, et sit solvendo. ¶ Si vero contigerit dubitari de aliquo actore dum ipse in iudicio convenit et vellet aliquid petere et convenerit eundem actorem, et suspicionem haberet quod nollet stare de iure, si persona actoris mobilia non possideret coram iudice, coram quo erit causa, teneatur idonee cavere cum fideiussore ad petitionem rei, alias Iudex eum non audiat et sibi audientiam deneget. ¶ Et si talis suspectus cederet iura sua cuique: nec cessionarius nec aliquis, qui ageret, pro dd. officiales audiat ratione d. iuris cessionis nisi praestet idoneam cautionem si petita fuerit quod ille iuris cessor de quo suspicio haberetur stabit iuri et iudicatum solvet. ¶ Et quod dictum est de actore, pari modo et de reo intelligatur, et praedicta non habeant locum in causis executionis instrumentorum, vel aliarum scripturarum confessionum, vel executionem sententiarum ex forma alicuius Statuti.

De Cessione Iurium non facienda. Cap. 30.

Quia compertum est diversa oriri litigia inter homines super bonis aut actionibus, quia plerumque pars incumbens dubia habitae iuste vel iniuste victoriae in praeiudicium tertii, seu partis institiam foventis, super quibus in iudicio lis pendet, vel pendens motu sperat alteri donat, cedit, vendit, alienat, seu in alium possessionem transfert, statuto hoc perpetuo duraturo volentes commissis et conuenientibus opportune providere sancimus quod nulla persona audeat, vel praesumat domum, agrum, sive aliqua bona stabilia vel mobilia, vel res alias vel hereditatem in toto, vel in parte, possessionem, iura, vel actiones in et super quibus pendet lis, seu venturo litigium sperarent.

operadi: uendere alienare, donare, uendere aut quouis alio titulo in alium transferre sub pena et ad penam ualoris dupli eius quod ualeat id quod uenditum, donatum, cessum, uel alienatum, uel in alium translatum extitisset: cuius pene medietas sit illius in cuius preiudicium quod factum extitisset pro alia com. c.ri plebis sine aliqua alia declaratione uel sententia applicanda sed ipso facto et ipso iure, et nihilominus talis datio, donatio, uenditio, cessio, alienatio, seu in alium translatio non ualeat nec teneat, et sit nullius ualoris uel efficacie; et instrumento nullum instrumentus aut alia scriptura preiudicium faciat, sed penitus fide careat; et perinde habeatur ac si facta non esset.

De mittendis in possessionem hereditatis defuncti. Cap. 31.

Statuimus et ordinamus quod si ad aliquem deuoluta, seu trasmissa, seu translata fuerit hereditas alicuius defuncti siue ex testamento, siue ab intestato, uel per fideicomissum, aut alio quocumque iure illi; ad quem deuoluta, trasmissa, seu translata fuerit hereditas, mittatur uel mitti debeat in possessionem et tenutam bonorum omnium et rerum quas defunctus habuerit, tenuerit, et possederit, ac uisus fuerit habere, tenere, et possidere tempore sue uite et mortis summarie, de plano, sine strepitu, et figura iudicij citatis tamen omnibus et singulis per publicam proclamationem in scalis palatij putantibus sua interesse, seu uolentibus contradicere, uel aliquo iure uti, ne dicta missio petita fieri debeat, et citatis etiam tenentibus et possidentibus bonis possessis olim per dictum defunctum, de cuius hereditate agetur tempore sue uite et mortis; et et proclamatio fieri debeat ad petitionem cuiuscumque petentis per dominum Potestatem uel Iudicem ad dictam requisitionem eius ad quem hereditas deuoluta trasmissa, uel translata fuerit etiam tempore feriato dumtaxat non introducto in honorem dei: et si non aliquis contradictor extiterit, tunc in iure competenti causa condictionis uetitionem(?) et ei possessio aggregatur, qui potiora iura ostenderit, siue q

mitti

missi desiderat, sive qui detinetur est; Et quod dicta missio
peti et fieri possit infra dies 3 a nos computandos tempore mortis alicuius.

De sententijs diffinitivis, et interlocutorijs dandis in causis et quando. Cap. 32

Ad evitandam iudicium ignaviam, et ne lites tam per iudices quam per partes immortales fiant, statuimus quod D. L. T. P. vel I. Terre Com. plebis teneatur et debeat omnes et quascumque sententias diffinitivas terminare infra ter. nov. in suo loco ordinato sub pena in d. statuto contenta. Et debeat dd. sententias clare et aperte dare, pronunciare et diffinire, nec sufficiat eidem iurare et partem absolvere ab observatione iudicij reservata parti actione super tota causa quod idem de d. causa non liquet; aut quod dicere absolvo, ut condemno absolvendum, ut condemnandum, prout ex actis colligi potest: teneatur etiam et debeat dies et quoslibet pronunciandos, sive sententias interloquutorias et dies in lite emergentes per se et absque consilio sapientis nisi de voluntate utrarumque partium litigantium, ut earum alterius precedente et consentiente, sive in summario sive in ordinario iudicio lis pendeat. Et teneatur dd. interloquutorias ad instantiam partium petentium postquam bis ad summum partes monuerint sub pena XXV lib. extinguenda per suos syndicatores tempore sui syndicatus.

Sententia interloquutoria quod revocari usque ad sententias diffinitivas similiter (Judex teneat) consuls. quod post x dies non possit revocari per op. [illegible] Vide Capell. Tholos. n. 185. in additionibus. Revocari debet fieri secundum contenta ad petitionem partis infra decennium, alias lapsis x dies quoad partes, sententia dicitur transisse in rem iudicatam. Revocari quod sit officio iudicis, quia iudex videt forte se errasse et ut parcat impensis partium. [illegible] officius durat. ut addit. in d. dis. 185.

Nota quod omnis interlocutoria per quam Judex se expedit, seu iudex ut qua absolvit ab instantia iudicii, et ab observatione, vel pronunciavit se non iudicem non potest revocari, secus non in interlocutoria in qua iudicium officius non expirat, tunc non potest revocari et hoc dicit in iudice delegato, consuls in iud. ordinario; Judex pronuncians appellatione deserta non potest eam revocare, nisi ab ea sit appellatum. Item interlocutoria bis per iudicem confirmata non potest revocari. Vide latiss. d. dis. Capell. Tholos. 185 cum suis additionibus ibi.

De testibus examinandis et examinari committendis extra curiam Com. Plebis. Cap. 33.

Si testes in causis ad probandum sive ordinarijs, sive summarijs producti fuerint coram D. L. T. P. vel I. et contra personas eorum ad obiciendum iuris fuerit per parte adversa oppositum, si non fuerit exceptio excommunicationis, quilibet eorum salvis exceptionibus oppositis teneatur dd. testes admittere et examinare et exceptiones obiectas cognoscendas reservare in processu cui examinandi una cum notario deputato interesse debeat idem Iudex: solus aut notarius non possit examinare

Merito dicitur provideri quod testes non debent se ultro offerre sed expectare quod per iudicem compellantur alias habetur pro suspecto [illegible] et si sine causa venit de iudicis compelli multum [illegible] nota [illegible] exhibendis.

12v

examinand nisi demum de eiusdem Iudicis mandato fuerit admissus, quod aliquod impedimentum et contra admissione appareat in actis. Possit et iudex in causis summarissimis testes examinare aliquem aliquantum sensibilem exponendo pro expeditione dd. causarum. Si vero aliqua partium vellet habere probationem per testes alterius Iurisdictionis, Iudex ad instantiam petentis et producentis ad loca, sub quibus credit illos examinandos, teneatur et debeat citari facere parti adversae eiusdem petitionem et productionem et eidem terminum assignare competentem ad faciendum interrogatoria; et ipsum monere, si velit ad locum, ubi testes erunt examinati, accedere ad videndum eos iurare et deinde per suas litteras cum articulis et interrogatoriis inclusis scribere officiale loci, ut cogat dd. testes medio iuramento testimonium veritatis deponere et fideliter eorum dicta transmittere publicata. Qui officiales dimittere dignetur sub eiusdem soliti sigilli munimine. Quibus testibus et eorum dictis fide ac si per iudicem causae inducti et examinati essent, stari debeat et fides adhiberi debeat. Adiicientes insuper quod nullus tam in iudicio ordinario, quam summario possit super uno quolibet capitulo ultra tres testes producere: et producti ultra dictum numerum nullam fidem faciant, et eorum dictum sit irritum, et inane.

Nota quod ipsi examinandi testes alterius iurisdictionis ita loquitur quos dabitur aliquid dilationis, et tempus litis terminandae exaudiretur, ita quod ipsa dilatione pendente non currit tempus instantiae, cum similibus. l. contra adult. Bal. in l. si vero ipse ff. de excus. tutor. Lanfranc. in c. cum contingat de probation.

Nota multum interesse an testes iurarunt super capitulis tantum, an super tota causa: si enim super capitulis tantum deponit de illa capitulo quod ad dictam causam pertineat, tantum valet in dubio super eorum iuramento deponentis: plus dicit de libertatibus in ff. de petit. hered. secus si quis iuravit super tota causa, nisi non rogetur quicquid dixerit ad dictam causam pertinens valet pro utraque parte. ut not. in l. si quod C. de testib.

Addendum testes qui examinari sunt ... ad dictos praecitandos ad videndum iurare testes sed etiam producti testes ut in Auth. sigo C. de testib. et ulterius ad proponendum sua interrogatoria quae fieri ... ipsis testibus

De Appellationibus. Cap. 34.

Statuimus et ordinamus quod appellator, vel qui sententiam dixerit nullam teneatur et debeat infra decem dies postquam appellaverit, vel sententiam dixerit nullam a iudice, qui ipsam tulerit, adire iudicem ordinarium appellationum cognitorem de appellatione et nullitate et libellum appellationis ad quem coram eo producendi statuto legitime illo, cuius favore lata fuerit sententia, a qua appellabit vel nullam dicet. Quo libello producto statim idem Iudex appellationis assignet parti adversae, cuius favore sententia lata fuerit terminum triduum ad excipiendum quicquid voluerit, quare praedicta appellatio vel nullitas interposita procedere debeat, nec sit admittenda et appellationi praedictae non sit deferendum: quas exceptiones oppositas, si oppositae fuerint, idem iudex teneatur et debeat

Si aut sententia non praestare sit appellatio fit deserta Alex. de ... cons. 39. nº x. ... cons. multis cum add. Per. de Barb. cons. 41. nº 4. ... cons.

infra

infra duos dies proximos decidere, et super eis pronunciare an obstent
nec ne: Quod si idem iudex in dicto termino non fecerit, dd. questiones reserva-
te esse intelligantur tempore diffinitive sententie. Et dicto termino elapso sit,
et esse intelligatur super dicta appellatione lis legitime contestata fuisset, et par-
tes ipso iure habeant terminum octo dierum pro prima dilatione ad probandum de iuribus
suis hinc inde: Si vero partes vel ipsarum aliqua vellent et peterent
2.am dilationem, tunc et eo casu pendente prima dilatione 2.a petatur et peti
debeat et aliter petita nullatenus concedatur pro qua tamen sex dies con-
cedi debeant suscepto prius iuramento per notarium ad id deputatum mandato
d. Iudicis petentis quod d. 2.am dilationem non vult neque petit animo calumniandi
sed causa dilatandi. Que dilatio intelligatur et sit ultima et perhemptoria
ad probandum et probatum habendum quicquid in d. causa appellationis et nullitatis probare
voluerit per quodcumque genus probandi, ultra quam 2.am dilationem aliqua alia
dilatio non detur nec dari debeat. Si autem per partes vel aliquam earum
allegati fuissent testes, vel alie probationes de longinquo, quos et quas
nunquam in dd. terminis ob loci distantiam producere possibile foret, tunc et
eo casu tantum et non aliter idem iudex possit et ei liceat maiores et
longiores dilationes in d. causa appellationis dare et assignare, sive assignatas pro-
rogare uti eidem videbitur inspecta loci distantia. Quibus terminis elap-
sis processus d. cause appellationis sive nullitatis sit et esse intelligatur
ipso iure publicatus et pro publicato habeatur quod a partibus petentur, et
ipso iure partes habeant terminum trium dierum vel eidem assignetur per su-
pradictum d. Iudicem, quod hoc petitum est, ad habendum copiam processus et
opponendum quicquid opponere voluerint contra processum et dictam causam. Quo
termino elapso si per partes vel aliquam ipsarum in d. causa appellationis volue-
rit consilium sapientis teneatur idem iudex infra octo dies proximos
postquam requisitus fuerit de consilio sapientis suspecti prius a par-
tibus suspectis d. causam appellationis et nullitatis committere decidendam et
diffiniendam

diffiniend. consilio sapientis ex altis et actitatis tam in causa principali,
quam app.is et nullitatis. Et omnia acta et actitata tam principalis causae,
quam app.nis consultori assumendo ex numero suspectorum partium mit-
tend., et destinand., ut quicquid pronuntiand. et sententiand. erit, valeat
declarand. et dicto consilio sapientis teneat. et debeat idem Judex
infra duos dies postquam requisitus fuerit a partibus, vel earum altera
ipsum consilium habitum publicare presentibus partibus, vel admonitis, vel
saltem citatis prorsus ad hunc actum et in scriptis et per omnia secundum for-
mam, et tenorem d. consilii pronuntiare et declarare debeat prout
in eo continetur, nullatenus ab eodem in aliquo discrepando. Si vero dd.
partes, vel earum altera d. consilium non allegaverint teneatur idem Judex
in d. causa procedere de plano et omni petitione compromissi sublata
Tps 40 dierum datur ad prosequendum appellationem
nisi ad se trahend. negocium principale infra tempus quadraginta dierum con-
tinuorum per sententiam diffinitivam. Et si per provocantes steterit quo-
minus causa predicta decidatur infra d. tempus facta requisitione partis
provocantis ad petitionem provocati in scriptis manu notarii
app.nis et mandato Judicis per baylum missa, quod debeat in d. causa
procedere ad illam finiri facere. si inde ad 4.or dies post d. fini-
tum tempus citatus non venerit, ex hoc auctoritate presentis statuti sit d.
causa deserta. Judex autem aliquam penam non incurrat in quam,
si sua negligentia d. causas app.is infra d. tempus non diffinierit,
incurrere intelligatur, v. d. XXV. lib. et ad interesse parti teneatur
tempore sui syndicatus. Judex autem app.is possit in predictis causis
victum victori in expensis non solum in causa coram se facta
condemnare, sed etiam in prima, et absolvere ab expensis. Quibus ap-
pellationibus, aut dictionibus nullitatis pendentibus, vel altera earum coram
iudice app.nis per d. l. d. P. vel d. non possit nec debeat aliquid in-
novare super aliqua sententia civili a qua fuerit appellatum, seu

alia

actu provocati prędictis cōditis decernētibus quod tam nullitatis et app.is simul et in eodem libello et in eodē tpr̄e ītentari possint ac tradari quia sup ipso cōiuncte app.es et nullitates et oīa acta et actitata prędictis tam et tāt app.ii et nullitatis intelligatur actualiter esse producta in eā app.is et eādē fidē faciat, ac si actualiter producta fuisset.

De Modo appellādi, et quibus verbis. Cap. 35.

Qm in app.ibus interdū partes paupertate nequeūt procuratores, et advocatos expertos habere ne iniustitiā patiatur et ius earum tractetur pdatur et in causa app.is possint suppleri quod in causa pñcipali dimissū fuerit: Statuimus quod si quis ab aliqua sñtia diffinitiva cōtra eū lata senserit se gravatum, vel ab aliqua īterlocutoria hñte vim diffinitivę, vel ab aliqua alia, a qua de iure liceat sit appellare pro formā pñtiū statutorum: et ipsā sñtiā nullam cognoverit, vel crediderit; si prolationi ipsius prs fuerit, et se appellare voluerit, vel se appellaverit, et nullā dixerit viva voce et penes acta sufficiat tali appellāti vel nullā dicenti dicere et proferre ego dico ipsā sñtiam nullam, vel ab ipsa appello, et ītelligatur pro hæc verba si dia legitime se appellasse a d. l. i. p. vel i. qui ipsā sñtiā tulerit, et fide habeatur ac si legitime et sm̄ formā iuris appellasset, et apostolos petijsset, et literas dimissorias itera atque itera concedi et ī oībus et pro oīa sm̄ formā iuris, nec defectu alicuius solennitatis iuridice sive a iure cōi declaratę dimissę in ipsa app.ne īterposita a pd.to d. l. i. vel i. qui sñtiam tulerit, vitietur nec vitiari possit d. app.o vel nullitatis dicto ut dictū est viva voce, sed pro iuridica app.ne et legitime interposita habeatur ipso iure, ac si observata fuisset oīa

solennia

solennia de iure necessaria in appellatione interponenda. Si illico dictum fuerit penes acta Ego me appello a dicto in forma debita et infra tempus debitum, ex forma praedicti statuti adeat officium domini I. Appellationis qui pro tempore erit et coram eo libellum appellationis ad quem velles se appellare, ut nulla sententia dicere, producat et in causa procedat secundum formam statuti.

De sententiis à quibus appellari non potest. Cap. 36.

Ordinamus pariter et statuimus expresse quod à sententia interlocutoria, nisi esset habitalis, quae haberet vim diffinitivae neque a sententia executionis alicuius sententiae confessi, si pronunciatum fuerit exequendum ut exequatur, nec ab ea in qua Iudex pronunciaverit se iudicem competentem, ut non competentem, nec in pronunciando legitimandis personam, nec ad sententiae diffinitivae tempus, ut interlocutoriae, quae absorbeat totum negocium principale. u.d. postquam interlocutoria aliqua sententia non requiratur. Verum nullatenus liceat appellare. Si non pronunciatum fuerit sententia ut confessi non esse exequendum, tunc et eo casu liceat appellare, et appellans in casibus ut supra vertitis proveniat. Et ab XXV. denariis et nihil. Iudex tamen procedat primae et procedere possit et debeat. Teneatur D. L. I. P. et I. et quilibet eorum ratas et firmas habere omnes sententias latas et ferendas per d. D. I. Appellationis a quibus non fuerit appellatum. Et si contingat quod Iudex Appellationis praedictus tulerit sententias primae sententiae confirmatorias, ut quod bene sententiatum fuerit et male appellatum, ut pronunciaverit, ut ferendo sententia infirmatoria primae ut male sententiatum et bene appellatum, a dd. sententiis possit et licitum sit appellare, et recursum habere ad superiorem d. Iudicis Appellationis qui pro tempore erit in d. terra Castri Plebis infra tempus a iure permissum coram quo modo et formam, ac infra tempus et terminos in Iudice appellationis statutum et in parte appellatae causa expediri debeat.

Marginal notes:

Quod sententia interlocutoria nulla dici, ea appellari potest, maxime quod sententia est nulla et iniqua simul et quod processus appareret et nullitas est notoria. Rub. Alex. cons. 51. n.° 6.

Dictio nullatenus est addita adeo quod per appellationem tolli ur et quod nullitas notoria c. pastoralis ex de exception. Et tamen dic contrarius quando per statutum et per istud etiam non videtur tolli nullitas notoria ita quod ab ea appellari seu superior audiri non possit et de vi istius dictionis nullatenus vide Rub. Alex. d. cons. 51. n.° 4.

De Modo Appellandi in Criminalibus. Cap. 37.

Quaecumque persona cuiuscumque status vel conditionis existat de d. terra

Castri plebis

c.ti plebis, vel etiam in ea, aut eius curia habitantes contentiones voluerint in criminalibus appellare a quocumque sententia vel gravamine illato per d. l. d. P. vel d. ad Iudicem appellationis in casibus in quibus sit et eis licitum fuerit per formam alicuius statuti sub tit. materiae teneatur et debeat ante quam per d. d. d. in d. causa appellationis audiatur solvere Camerario d. Comis sol. unum pro qualibet libra in quibus esset condemnatus vel estimandis gravaminis in quo ita gravatus dicerem petierit quod gravamen non reductum non esset ad quantitatem taxari debeat per dd. Priores qui pro tempore erunt et ita ab eodem Camerario accipere apodissam solutionis praedictae et eandem producere coram d. d. d. Appellationis quod causa est estimata, ut pateat de estimatione. Qui Iudex teneatur et debeat d. causam vel causas expedire vel terminare secundum formam statutorum appellationis dicta sub pena, alias d. appellantem audire non debeat quoquo modo, sed intelligatur sibi currere temporis institutione et culpa et defectu suo elapso termino institutione appellationis Appellatio praedicta sit et esse intelligatur deserta et teneatur eadem pars quae in causa accusandis particularis persone procedenti ad interesse partis provocatae.

Quod Debitores Comunis in Civilibus non audiantur. Cap. 38.

Volumus insuper et statuimus quod omnes et singuli terrigene terrae c.ti plebis atque etiam in ea habitantes qui non solverint, vel non solvisse reperientur datia, et collectas Impositiones tam in ordinatis termini quam etiam qui gabellam, metrum, aut introitum aliquem d. Comis per d. l. d. P. vel d. dictae terrae neque in agendo neque in deveniendo audiri quoquomodo possint et valeant, sed tantum se defendendo, et praedicta gratia concedimus sibi locum coram omnes et singulos quibus praedicta non solventes, ut aliquis eorum iura et actiones cessisset, vel deinceps cederent; Et quod ex dicti offitiales et quique alius in d. terra tales cessionarios et receptores dictorum iurium, seu obligatos iure bonorum vel nomine debitorum quo ad praedicta

15v

dita et pro exeq.ne iuriu' ꝯditoꝝ nō possint quoquomō ꝙ ei ce=
dētes audiri aut ꝙ intelligi, donec soluerint q.titate soluend
pro dd. datys, colletiy, ꝯstantys, gabellis, mobris, ut ꝯtoitib. dic=
ti Cōis, et si secus factu' fuerit processus nō valeat, nec
teneat et careat roboris fudamento et d. l. l. d. ut d. ciuda
in pena' 40. lib. p syndicu' in suo syndicatu ad petitionem
cuiuscuqꝫ ꝯtinen.

De Locis in quib. quis capi nō pt. Cap. 39.

Quia domus, et ciuita tutissimu' cuiqꝫ dbet eē refugiu' atqꝫ receptaculu',
statuimus et ordinamus ꝙ nulla psona cuiuscuqꝫ status, aut
coditionis existat quoquo mō, uel iur capi possit, nec ptu ꝯtine=
ri pro aliq.o debito particulari psonaꝝ, ut cōis i' aliq.o ciuita,
ut cimiterio alicuius ecclē, aut ꝙ in scalis alicuius ecclē, dicte
terre C.r plebis, nec in domo siue habitade, nec statione,
siue apoteca propria ut coduita, i' qua stant ad laborandu',
nec in Palatio residētie DD. Prioꝝ, in hospitali erecto autte
alicuius epi aut ꝙ in ecclijs et coductu quoꝝcuqꝫ religio=
soꝝ existen ta' in terra, qꝫ extra nec ꝙ i' alijs locis die
sabbati quispia' pro debito capi possit, qm sabbatu' ꝯdicitd eē
ordinatu' ad mercatu' et si mō aliq.o pro dbito ꝯdicto caperet
in aliq.o dd. locoꝝ captura nullu' sortiat. effectus, et captus dbeat
relaxari, et in pristina' libertate reduci, nec pro alio dbito
alicuius alterius sui creditoris possit ptu ꝯtineri, aut i' car=
cerib. retineri usqꝫ ad pristinu' statuꝫ et locu', unde dictus
fuerit talis captus se reduxerit, seu comode reduci potuerit.
et faciēs aliquē dbitu' in aliq.o dd. locoꝝ et tpe studiose pu=
niat. nullo iuris ordine ꝯ facto i' lib. quatuor dnarioꝝ sol.
i' manib. Cam.ii d. Cōis, qui pro tpe erit.

De exequutione

De exequutione istroz sntiaz, et laudoz. Cap. 40.

Statuimus et ordinamus qt qlibz istrus publicus, ut pub. manu scriptus. u. d. pub.ca not. inde rogati facti, ut facien. iter quascunqz psonas cuiuscunqz trasactionis, ut eductionis existat, i q°. contineretur ut contineb. uere ut psumptiue qt promissio facta fuerit et si fuerit istrus exeplatus iudicis auctoritate et manu pub.ci not. nd obstantib alijs solenitatib a iure reqsitis. Itz quelibet alia scriptura que p formam statutoz debet et plenis habeat uis istri confessionati: Itz sntia iudicis, lauda arbitroz, seu arbitratoz, quod de iure con tradinisset i rem iudicatam, ut ex forma ptius statutoz testa, legata, codicilli, et ultime uolutates, donades insinuate p formam statutoz, qt quilibz iudex uiso istro, ut aliqua alia pub.ca scriptura in iudo ex 3 dictis producta ad petitione creditoris heredis, ut eius sntis cessio, ut sntis nome obligati, ut pignoratus teneat. et debeat sub pena iscripta ad exequudes pceder summarie de plano sine strepitu et figura iudicij porrecto libello siue quali quali petitione coram dbitore, et dbitoris dbitore, ut qt eisdez probade facta qt sit heres ac qt soluta gabella debita, nisi essemus in casu, i q°. agerdr. ad exequudes uirtute istri dotis, legati adoias cas, alimetoz, ut laudoz descedetibus ex compromisso p iudice ex forma statutoz in iud° pronunciato et facto, aut qt sntie que descedisset ex lite, d qua solita gabella soluta est ut esset, ipsm debitore citet, ut citari faciat sm modu supius declaratu i tit° de citation qt ueniat i ter.i° p eum assignato receptury pceptu de stado i palatio Mag.ci D. C. D. P. ut J. et i eo stet et nd recedat sine licentia sui creditoris ut iudicis pdicti, aut obseruet, soluat, ut faciat id, qd debet

Idem qt qt istrus uirtute iuramenti habet exeq. paratam Bar. i l. sedis possesson. ctin. ff. de iur. iuran. Gramat. cons. ciuil. n° x et 13 ce iuramenti ctra nulla exceptio opposita admictatur p eum q iurauit, illud qui uenit qd contrariat. iuramento, et deqsit. p curia seqsus si sparti cui iuramento, ut ibidem p Gramat.

debet creditori, vel eius heredi facta prius fide quod talis sit, et
si non venerit, vel venerit et nihil opposuerit contra instra vel scrip-
turas, cuius vigore fuerit citatus, et non steterit in Palatio ad vo-
luntatem creditoris, aut venerit et opposuerit aliquas exceptiones
contra eius declarand, et in termino eas non probaverit; Idem Judex con-
cedat licentiam realem et personalem contra d. debitores, eius heredes,
et successores absque aliqua alia legitima citatione pro contentis
in d. instro vel scripturis et pro expensis per iudicem legitime ta-
xandis, contra quos debitores fieri possit executio et diebus feria-
tis contemptis in honorem Dei et capi personaliter et in carceribus
poni et ab eis non relaxari nisi solverit debitum in licentia ex-
pressum, aut quod ipsi creditori placuerit, quae licentia apparere debeat
scripta et subscripta de manu d. Judicis et eius solito sigillo si-
gillata directa aut ad executores dd. officium, et ab executione

Appellatio non datur ab instrorum executione et aliarum scripturarum nisi nullitas allegetur et deducatur.

instrorum et aliarum scripturarum praedictarum, sive a pronunciatione quod talia in-
strumenta debent exequenda, vel a pronunciatione, quae fieret super excep-
tionibus inscriptis, vel quod debent pura et liquida, vel quod non exequenda,
non possit per quemcumque appellari, reclamari, recurri, querelari,
supplicari, vel superioris officium implorari aut quod de nullitate
dici, nisi nullitas allegata fuerit ex defectu Jurisdictionis
iudicis iudicantis, vel quod in procedendo ordo statutarius non fue-
rit observatus vel processum esset contra minores indefensos, vel
quod talis scriptura sive instrum non haberet solemnitates, aut quod sit
facta a personis contra et contra formam statutorum d. terre et nullus
Judex praeter supradictas alias audiat sub poena in scriptis.
Et si in commissis nullitatibus fuerit admissus et non probaverit
infra terminum infra quem aliae exceptiones probari oporteat propo-
nens incidat in poena XXV. lib. et nihilominus executio praedicta retardari

Exec. de facto tollit poss. i simp. i pnti fac. no 15.

Adde statutum prohibens exceptiones intelligi de frivolis. Stephan. de bonassu. cons. XI in cons. matrim. no 9.

quoquo non

quoquomodo non debeat, et si talis debitor, contra quem littera in instrumentaria concessa fuerint, item citatus ad recipiendum tale preceptum non receperit vel non steterit in palatio ad voluntatem sui creditoris condempnetur communi plebis pro vice qualibet in lib. XXV. denariorum extra unius exequendis condemnari non possit in quatuor preceptis ad triplicitus termini d. Iudicis. Si vero pro tali condemnatione debitor captus fuerit relaxari non possit sine voluntate creditoris aut eius, qui fecerit eum condemnari nisi primo satisfecerit de contentis in littera de qua satisfactione constet per publicum instrumentum et condemnationes predictas. Si autem placuerit creditori vel creditori creditoris aut heredi et successori dicti habere tenutam bonorum debitoris iuris videndo, concessa licentia per d. I. mittatur per exequutorem et baylum d. Communis in tenutam bonorum mobilium, quam immobilium et contra eum procedatur eo ordine quo in Rub. de tenuta concedenda l. contra quem omnia tam acceptionis tenute, venditionis, vel adiudicandis in solutum nihil dici obiici aut opponi aliquo modo possit per aliquem, et si esset facta contra minorem, per quem in integrum restitutio nullo modo postulari possit opera dicente, opponente, supplicante, et restitutionem petente XXV. lib. denariorum de facto per iudicem auferendo si ad petitionem partis procedatur sive ex officio et nihilominus quod diceretur vel opponeretur non valeat ipso iure. qua venditione sic facta vel adiudicatione de bonis cuiuscumque debitoris in casibus predictis iuris et statutorum remediis opportunis statis Iudex teneatur cogere debitorem, contra quem data fuerit tenuta, vel vendita, vel in solutum data, eidem venditioni adiudicationi et in solutum dationi consentire et ipsam habere ratam et firmam sine strepitu et figura iudicii et de facto et summarie. Si vero debitor aut heres vel successor interdictus comparuerit et preceptum de stando in palatio receperit debeat idoneum

fideiussorem

fideiussore[m] p[re]stand[o], qui sit de terra v[e]l plebis et solue[n]do, et q[uod]
de d[ic]to palatio n[on] recedet sub pena XXV. lib[rarum] et q[uod] promictat
de suo solue[re] quantitate[m] i[n] licentia contenta, et i[n] d[ic]to palatio ad
uolu[n]tate[m] creditoris, uel eius ad cuius i[n]sta[n]tia[m] co[n]cessa fuerit licen-
tia ibide[m] p[er]maneat. Et si steterit in eode[m] loco p[er] octo dies,
et n[on] soluerit, aut n[on] satisfecerit credi[tori] possit co[n]tra eu[m] exe-
qui ad tenutam de suis bonis accipiend[a]m, modo et ordine supra declarato.
Ita q[uod] una uia exequendi electa alia n[on] i[m]pediat, sed possit
creditor ad tenu[tam] dationem, et adiudicatione[m] i[n]soluti exclusiue re-
dire ad alia[m] uia[m], uel aliu[m] modu[m], et utroq[ue] sim[u]l i[n]sistere co[n]iunctim,
uel diuisim, prout de uolu[n]tate creditoris processerit, et hoc q[uod]
intelligat[ur] in istru[mentis] i[n] quib[us] co[n]tinet[ur] promissio de co[n]seruando que-
pia ide[m]. Possit q[uod] creditor, uel is ad cuius i[n]sta[n]tia[m] talis co[n]cessa
est licentia dictum debitore[m] poni facere in carceribus, et nihil[ominus] alia
uia exequutiua i[n]sistere ut supra dictu[m] est. Liceat t[ame]n debitori
i[n]tra mense[m] redimere d[ic]tam re[m] ab emptore, restituto p[re]tio eide[m], et
expensis factis, et melioramentis si que su[n]t facta ad cuius in-
sta[n]tia[m] iudex teneat[ur] emptore[m] i[n]tra d[ic]tum temp[us] de facto et precise
co[m]pellere, quo ter[mi]no elapso ut dictu[m] est nihil opponi possit. Cu[m]
aut[em] co[n]tra pupillum uel adultum talis licentia co[n]cessa est ex
e[ius]d[em] creditoribus, tutores uel curatores cogi n[on] possint stare i[n] palatio,
uel capi p[ro]pter pro debitis eor[um]. sed ubi pupillus, uel adul-
tus esset soluend[o] facta p[er] eos fide iudici p[er] proprium iura-
mentu[m] absq[ue] alia ingisitione n[on] habere pecunia[m] numerata[m]
pupilli uel adulti, debeat dare ide[m] iudex licentia[m] ad petitio-
ne[m] credi[tori]s tutori uel curatori de uendendo de bonis mobilib[us]
uel i[m]mobilib[us] pupilli uel adulti i[n]tra unu[m] mense[m] et si i[n] p[re]-
missis fuerint negligentes et elapso d[ic]to ter[mi]no creditori non

satisfecerint

Nota q[uod] q[uando] fide-
iussor aliquis est
co[n]cessa credit[ori]
soluen[dum] pro debito-
re p[re]d[ic]to, p[ro]t[est] agi
tam co[n]tra promissorem
quam debitorem p[re]d[ic]tis
et co[n]tra eius bona
co[n]iunctim et diuisim
prout sibi uidebit[ur].

Agens co[n]tra pupillum
uel adultum et co[n]tra
eos mandatum obtinu-
erit uirtute d[ic]ti statuti
ut uerisimus, n[on] po-
tendo tutores uel cura-
tores capi p[ro]pter, sed ha-
bita fide p[er] iuramen-
tum illos n[on] h[abe]re pe-
cunias numeratas, et
pupillo existe[n]te soluendo
dat[ur] mensis unus tu-
tori ad uendendum bona
pupilli; quo translato
tutor et curator p[ote]st
p[otes]t capi et detineri in
carceribus ac si uerus esset
debitor[?].

satisfecerint contra ipsos unus vel plures creditores possit exequutio personalis capture et salatio debitoris in carceribus includi, ac si veris vel veri apparet debitoris et quod ex ea condicta apparaet passi vel de suo soluisse pro d. pupillo vel adulto possit et valeat actionem habere et solutis et passis recipere. Contra quas exequutiones instrumentorum, confessionum et laudorum et aliarum scripturarum manu pub.ci not.ii confectarum possit opponi exceptio solutionis, termini prorogationis, pacti de non petendo, compensationis debiti puri, et liquidi falsitatis, usurarie pravitatis et nullam aliam que similitudinem haberet cum exceptionibus supradictis, nisi spiret permissis ex aliqua forma capituli promissorum statutorum. Quas exceptiones opponens vel una ex eis debeat probasse et probatam habuisse infra octo dies continuos utiles a die oppositionis earum. Et si suo proprio nomine vel pro opponens infra terminum predictum non probaverit incidat in penam lib. XXV. pro qualibet exceptione non probata, et per iudicem pronunciata non obstare, cuius pene medietas sit illius in cuius preiudicium obiecta est. Alia vero Comunis [illegible] et plebis et exequutio statim fieri debeat pena dupli per iudicem negligentes ipso facto incurrenda et in syndicatu applicanda.

*Nota quod tale statutum volens quod non possit contra publicum instrumentum nisi exceptiones hic notate [?] habet locum quo agitur contra illum qui [illegible] in instrumento, secus si agitur contra alias [illegible] contra eius [illegible], quia tunc possunt opponi alie exceptiones quam hic expresse. Ita volunt [illegible] l. fin. ff. [illegible] et [illegible] l. [illegible] dicto [illegible] ff. si cert. pet. [illegible] cons. civil. [illegible] X. n.o 5 et [illegible] bile dictum [illegible]

De Prescriptione Debiti. Cap. 41.

Ordinamus et statuimus dicimus quod si debitum de quo appareat instrumentum vel alia scriptura de contentis in pred. d. rub.ca de Exequutione instrumentorum, vel etiam de quo non appareat instrumentum vel alia scriptura non fuerit infra XX annos a tempore quo in effectu peti potuit, vel a die terminationis facte non fuerit petitum coram d. [illegible] vel eorum Curia, vel pars aliqua ipsius debiti non fuerit soluta illud debitum sive inter terrigenas et terrigenas erga C. plebis, sive inter terrigenas et habitatores, sive inter habitatores

Adest reformatio

An istud statutum valeat et quos ligat vide Bald. [illegible] de prescript. in 2.a par. 3. par. [illegible] q. 14 [illegible] cons. 35 [illegible] Bald. [illegible]

ubi late [illegible] et tenet quod valeat et in q. 5. ubi [illegible] actio iuris agendi in foro civili [illegible] foro [illegible] et ibi ad [illegible] multa alia [illegible] vide et [illegible] cons. 136. [illegible] vol. [illegible] cons. 30. vol. 7. in fin. quod non valeat [illegible]

getur d. statuto p iuramentum. Alex. cons. 151. 1 vol. et cons. 137. no. 19. vol. 6. cons. 196. vol. 6. no. 2. et cons. 185. vol. eod. no. 4. et Corn. cons. 180. lib. 3. vol. 3.

* Id statuti an valeat et quid intelligatur vide Cor. cons. 328 vers. in pnti consultatione vol. 2 et Crotus in l. gens populi ff. de iust. et iure, tenuit non valere cum sit inductivum peccati.

habitate, et habitatis postea non possit amplius peti, et eius obligatio, sive actio sit extincta,* quod tempus xx annorum intelligatur de continuo, et currat a fenato tempore ad honorem dei, hoc tamen non intelligatur quod possit aut pertineret alicui debitori nec d. prescriptio locum habeat in debitore predicti, qui debitum contraxit, et ob occasione d. debiti ut exbannimenti, aut alio modo se absentaverit et absens fuerit à terra et Comitatu ciuitatis Plebis q. d. tempus xx annorum, nec pro illo, qui in terra predicta non potuit inveniri, nec etiam habeat locum in quibuscumque debitis dotalibus et iuriis factis super dotibus, nec in debitis ex testis, sive codicillis. Item nec cursus d. temporis preiudicare possit minoribus xx annis, sed quos ipso iure non currat, sed ipsi minores in tempore quo incurrent ipsam etatem predictam tamen servetur illesi: Adijcientes ad declarandum predictorum quod ad interruptionem prescriptionis d. temporis faciendas solum modo citatio una sufficiat.

De Prescriptione rerum Immobilium. Cap. 42.

Quicumque de cetero bona fide possederit aliquam rem immobilem spatio decem annorum inter presentes, et viginti inter absentes per se et autores suos pacifice et quiete continuando possessionem iustam habeat prescriptionem et defensionem et intelligatur ipso iure verus Dominus et possessor et titulo non obstante et ab inde in antea idem possessor non possit quoquomodo molestari, et inquietari pro predicta re immobili possessa et continuata[a] possessione sui predecessoris pacifice et quiete d. tempore et spatio x annorum inter presentes et xx inter absentes non obstante aliqua dispositione municipali, ut civili contrarium disponente, cui expresse per presens statutum derogatum esse volumus et declaramus pro expresso habentes quod presens statutum sibi locum non vendicet in rebus vitiosis, aut ab initio male possessis, quo casu predecessoris possessio coniungi non possit cum possessione successoris bona fide habentis, sed in eis ius commune servetur.

a. continuata possessio probatur probatis extremitatibus [illegible] quod an venditione et tempore venditionis qui possidebat presumitur quod tempore medio possederit. Papien. tractat. vr. libelli capit. autoris in glos. continue.

De Prescriptione operarum et earum Operatione. Cap. 43.

Siquis in futurum quantitatem meruerit habere pro mercede cuiuscumque generis

operarum

opaz et d. q.titate ipsa opus a dbitorib. suis exindiciatis, ut indiciato nō petierit qd p legitimos testes probari possit elapso d. tep.no de d. coz credito opaz creditaz p D. l. l. P. ut. d. nō possit audiri, nec d. q.titate peter et si audiret. Et pmissis qd ep.ide ordinati extitent p creditos nō ualeat nec teneat ipso iure. Vez quia multoties debitores alicuius ipsi creditori petit mercedes opaz sibi dbitaz, recusates copesadez faieꝰ d. crediti opaz ut debito facto occ: ne mercedis ut alia causa allegātes bñficiu ferias ut nemo cu aliena iactura locupletetur. Statuimus qd unicuiqz liceat copesatione d credito suo cu cuiuscuiqz sibi petitis aliqd tpe feriato in casu pmisso ut pmissis a statuto usqz i q.titate debiti sibi petiti nō obstātib. aliqb. feriis, ut dieb. feriatis dumō nō itroducis i honore dei.

De Contractib. factis a prodigo cui bonis e iterdictū ab adulto, pupillo, ut filiofamilias. Cap. 44.

Statuimus qd quelibet cofessio, istruz, ut alia scriptura, i qua apparet promissiō d cofess.ne facienda facti ut facta a prodigo ut eo cui bonis fuerit iterdictū, ut ab adulto, minor. xx. anis sine licētia curatoris ut a pupillo sine autrate tutoris, ut filiofamilias cuiuscuiqz etatis sine pris cosēsu, talis cofessio et cotractus nō ualeat nec teneat ipso iur. Si uo pr ipsius filijfam: eēt mētecaptus, aut furiosus et coseñsu nō posset et filius gesserit negocia tāqz prfamil. tūc dis cotractus, obligatio, promissio p talē filius facta plenā hēat roboris firmitatem. Si aut aliqs creditoz faciet aliq. pmissionē cofessionē ut obligadez cōtra d. formā ipso iur sit nulla nisi iteruenerit in eis cosēsus proraz eis autoritatē. Et qd i cotractu filiusfam: se asseruerit emācipatus et

homine

dominum sui iuris quod hoc probari non possit per pub.cum instrum. et
quando adultus faceret contractum cum voluntate curatoris, quem
cum habuerit et si non habuerit cum voluntate duorum suorum consangui-
neorum et quod filiusfam. contrahit ad patris vel patris licentia id faciat
vel sine licentia patris, si esset mercator, negotiator, vel aliquam
artem exerceret, nam eo casu possit condere et se obligare in
pertinentibus ad d. officium et cum obligationem, promissionem, vel contractum
nihil possit per quemcumque dici vel opponi et in eo quod per talem filium-
familias esset contractus expellat. patrem videre pro filio, quam vivendo
ad unam mensam in eadem domo cum patre usque ad quantitatem quae ipsi
filio contingere posset sive legitima in bonis patris habita respectu
ad tempus contractus per filium celebrata et quantitas soluta eo modo possit
opponi per heredes d. filij in rata sibi contingenti de succ.ne patris nisi
in tali contractu appareat patrem declarasse illis, qui cum filio vol-
let contrahere, non contrahant, vel quod pater de predictis fuerit ignorans
et nescio contractus talis celebratus. In quibus casibus patres ex contractu
tu filij nullatenus obligari volumus, et intendimus

Quod nullus emat aliena iura vel actiones contra terrigenas in plebis. Cap. 45.

Insuper statuimus quod nulla persona de terra in plebis, vel habitator
in ea vel sui districtus audeat vel presumat emere aliqua iura, sive
actiones aliquas contra aliquem de d. plebis, aut habitatorem eius, vel
sui districtus alicuius debiti sive quantitatis pecunie, sive alte-
rius rei ad quem vel quod idem de d. terra, vel habitator, ut supra
appareret obligatus per pub.cum instrum. sub pena XXV. lib. de facto
applicandam Cam.re d. Cois, et nihilominus dicta iura et actiones habeantur pro non
cessis, et ille cessiones predicte, cui actiones cesse erant, agere non possit,
et agendo non audiatur quoquo modo et predicta locum in preteritis precedentibus
et non dictis precedentibus et futuris.

De Velitione

De Venditione simulata reuocanda. Cap. 46.

Si quis uendiderit alicui aliquam poss.^nem et eiusdem poss.^nis uenditor probabit per duos, uel plures testes quod questio uerteret dicte poss.^nem pignoratitia, uel uenditionem non puram, aut quouis modo simulatam facta probande huiusmodi teneat. D. P. ut J. sine strepitu, et figura iudicii huiusmodi poss.^nem uenditori restitui facere emptorem pro eodem pretio quo d. uenditor habuit ab eodem non obstan. contractu celebrato de uenditione predicta: et D. P. et J. predicta faciat obseruari, et si in premissis fuerit negligentes soluat quilibet eorum pene nomine lib. XXV. per syndicatorem in syndicatu retinend.

Quod nulla promissio uel obligatio per uim, uel per metum facta ualeat. Cap. 47.

Statuimus quod cuiusque constiterit fecisse aliquam promissionem, uel contractus alicui per uim uel per metum, uel ex eius causa quod talis promittens seu obligans non teneat ad huiusmodi promissionem et obligationem que sequeretur ex ea et ille cui esset facta talis promissio obligatio, seu stipulatio, nec eius heredibus ex his nullum ius, nullaque actio acquiratur: et ad defensionem et exceptionem huiusmodi obligati sufficiat sola fama, qua probata talis promittens, seu obligans totaliter absolutus intelligatur non obstante aliqua lege contrarium super his disponente.

Quod ius conductoris sit saluum rei que alienatur seu locatur durante tempore locationis. Cap. 48.

Si quis uendiderit, uel aliquo modo alienauerit rem suam quam dederit ad laboritium, aut pro fructus rei locate uel ad cottimum concessit ius conductoris laboratoris, uel cottimatoris pro toto tempore sue conductionis sit saluum et integre reseruatum ipsi conductori non obstan. quod in contractu uenditionis, alienationis, uel cuiuscumque alterius concessionis non fuerit facta mentio iuris laboratoris, conductoris, uel cottimatoris. quibus auctoritate presentis statuti in premissis saluum ius esse intelligatur et reseruatum: Et

predicta

20v

predicta et locum habent non solum quando fieret reditio, alienatio, permutatio ut translatio de uno in alium sed et in eodem domino, ut possessor qui non possit auferre ius laboratoris ut costimatoris seu conductoris, sed et qui transferrit ad alium laboratorem, costimatorem, ut alia prorsus ius suum et et quando facta fuerit reditio cum pacto de retrovendendo, per eodem precio et tempore dum laborator d. rei et in ea cepisset magisteres, ut culturam facere, quia pro illo anno incepisset laborare, etiam retrovenderet, tunc non possint d. laboritio privari, Adjicientes quod si locator potens seu fidi rustici voluerit denunciare colono, partiario ut conductori quod non vult amplius laboritium seu costumum durare, et quod debeat talem denunciationem facere, u. d. si fuerit potens per totum mense Augusti, ut si fuerit fidus minoris quantitatis, ut et vinea teneatur et debeat denunciare ipso mense Novembris et si predicto tempore denunciatio facta non fuerit, intelligatur tale costumum et laboritium cum eisdem pactis et modis, quibus factum fuerat, durare per annum i. per unam aliam recollectionem fructuum, et aliter a laboritio privari non possit conductor, ut partiarius.

Colonus qui predictos et in tempore culture fuit cultivare predia per tempus ut effecta tenora, tenetur domino, quia colonus et in culpa ut voluit Cornet. post Bal. in suis singular. in ver. colonus. fo. 148. ex quo inenditos mittit ad culturam

Quod nullus conducat alteri rem locatam durante prima locatione. Cap. 49.

Statuimus et ordinamus quod si quis clericus ut layeus locaverit alicui aliquam rem ad pensionem, seu laboritium et ad costumum ad certum tempus durante tempore d. locationis nullus possit conducere rem locatam ab eo, ut ab alio, qui eam haberet ab eodem pro eodem. u. d. tempore quo durare debet prima locatio ut ad laboritium seu costumum: et si aliquis conduxerit rem illam (ut dictum est) talis conductio, pensio, locatio, ut ad laboritium concessio non valeat ipso iure et Potestas. l. l. ut. l. et quilibet eorum teneatur suum conductorem et illum qui 2o. accepit ad laboritium, de illa re expellere et dare primo conductori, ut ei qui primo conduxit, ut ad laboritium accepit. Itaque in ea manu teneat. et stet usque ad finitum tempus et

Quoad clericos statutum non valet, quia disponit de personis non sibi subiectis, et statutum laycorum non ligat personas ecclesias. Bar. in l. fin. C. de pact.

predicta

edicta fiat et executioni mandetur summarie de facto et sine strepitu et figura iudicii statutis facta fide de forma locande, ut conditione, ut ad laboritum declarando edicta ut intelligatur ita dummodo procedere si conductor et ille, qui ad laboritum accepit, fidem et pacta servaverint locatori, et qui ad laboritum dedit, et qui contra de- mustrato formam predicti statuto locaverint, ut ad laboritum dederit puniatur in lib. XXV. den. pro quibuslibet, qua contra facta fuerint.

Quod Bona conductoris ut socii sit primo obligata domino, et sociis, quam aliis. Cap. 50.

Quicumque contraxerit cum aliquo suo socio, mediario, ut conductore alicuius rei, qui debito sit gravatus, talis ipse dominus sive locator singula bona d. socii mediarii conductoris debitoris sui specialiter obligata pro eorum credito et in eo super dd. bonis creditoribus preferatur quod prior quis sit in tempore alicuius debiti contractus cum eo ut instrumento, ut alia obligande et dotali tantenus per cum facta. cum pro posterioribus et novissimis talis et edicta locum obtineat quando pactus existente precepto et percipiend in re et possessione locata et etiam in bestiis et animalibus, et aliis rebus locatis, et in societate datis quocumque modo in aliis aut bonis conductoris et aliis casibus ius commune servetur et ubi dicet sibi locum.

De fide danda libris rationis de societatis. Cap. 51.

Libris dominorum sociorum fides detur et credatur modificandis infrascriptis, et non aliter. u. d. quod de anno in annum durante societate domini edicti teneantur rationes saldare cum sociis eorum in presentia duorum testium, et aliter d. libri non credatur nisi socius decessisset durante tempore societatis, aut ex aliqua causa fuisset absens quibus casibus et non facta ratione sicut dictum est, libris dominorum sociorum credatur probata. et eodem modo credatur libris edictis ubi vel extra tempus societatis facta fuerint salda et visa fuerint rationes d. societatis coram duobus testibus, aliter dd. libris nulla adhibeatur fides nisi per dominus rationes legitime probarentur.

De Bonis

De Bonis imobilibus non alienandis, vel transferendis aliquo titulo in forensem vel non accatastatum. Cap. 52.

Ad hoc ut quilibet pro suis rebus, bonis, et possessionibus ordinaria et extra=
ordinaria onera, datia et collectas solvat imponenda per Commune dicte Ter=
re contra plebis Statuimus quod nullus tam terrigena quam habitator, et
originalis dicte terre possit vendere, donare, permutare, cedere, vel alio
titulo transferre vel alienare aliquam rem imobilem allibratam, vel alli=
brandam in Catasto Communis dicte Terre in aliquem qui non sit allibratus
in libro libre dicte Terre nec alicui alij forensi, vel alie persone pro
eo tacite vel expresse, nec alia aliqua causa pro tali non allibrato
et non interrigene, nisi ille, cui fiendet adiudicatio ipsa decem dies
post adiudicandum sibi factam legitime et per fideiussores idoneos satis=
det coram dominis Prioribus, qui pro tempore erunt de solvendo dictas collectas fac=
tiones faciendas, et onera imponenda per Commune predictum, aliter dicta adiudicatio,
vel concessio non valeat ipso iure nec alij pro eo possit in solutum ali=
quid dari occasione alicuius debiti contracti vel contrahendi per quemcumque ali=
quo modo vel via et si contigerit vel daretur, talis datio, concessio, vel con=
cessio non valeat ipso iure Itaque quod ipsorum bonorum dominium, vel possessio
in alium transferri non possit, et contrafacientes omnibus quilibet possit esse accu=
sator, et habeat quartam partem pene inscripte; Si quis autem inveni=
atur contrafecisse in vendendo, donando, permutando, aut alio iure vel titulo
transferendo seu in solutum dando, vel concedendo vel alienando dictas predictas
que in dicto commercio devenit ipso iure et facto intelligat esse, et
sit pleno iure dicte Communis contra plebis et teneatur dictus D. l. l. P. vel P. decla=
rare occasione predicta dictas res venditas, donatas, permutatas, translatas,
in solutum datas, vel alio alienatas sive una vel plures pleno iure
spectare, et pertinere ad Commune predictum, et nihilominus talis contrafaciens
incidat in penam quinquaginta librarum. quas predicti teneantur cogere factum
tali de iure de facto ad ipsam quantitatem solvendam et predicta lo=
cum non habeant in ultimis voluntatibus, in quibus relinquerentur ad pias

tias, et qd nullus advocatus, nec alia aliqua persona possit aliquid dicere ut allegare contra pns Capitulum et statuta contra eo sub pena centum lib. denarij que auferri debeat contrafacto a consulibus q(ui) s(upra)dictos contrafactores, ut alterum eorum contra quo contra ista edicta verteret. ut quemmonia publice ut secrete exponerent.

De Debitis occasione pensionum, laborij, costumi, famulatus post certum tempus non exigendis. Cap. 53.

Ad omnibus obviandum malitijs. et fraudibus, quibus locatores adversus colonos, famuli contra dnos quandoque utuntur. statuimus qd quicumque in futurum locaverint ad pensionem, ut laboritium, ut ad costumum aliquod predium urbanum ut rusticum, ut aliud re in Desa ut Comitatu cum plebis creditores, ut creditoris ut operas seu famulatum ad aliquod tempus alicui pro aliqua mercede promisserint qd transacto uno anno post quemlibet annum locationis predicte ubi ad plures annos locatio facta fuisset, ut si ad unum annum tamen ut minus tempus facta extiterit: post talem locationem finitam cuiuslibet anni non possit nec valeat ab ipso pensionario, costumatori, colono, ut conductore vigore talis locationis, ut famulatus aliquid petere, ut quovis modo exigere nisi de eo qd contendit sibi deberi vigore talis locationis sive promissionis pro preterito tempore habeat instrumentum manu publici notarij confectum, ut scripturam manu conductoris, in quo, qua ve ipse colonus, costumator, ut conductor ut pronus d. famuli fateatur se esse debitorem ut esse ipsius locatoris, sive creditoris pro preterito tempore in aliqua quantitate. ut rebus: et hoc quando debitor scit, aut potest scribere; ubi vero non per alia scripturam manu alterius saltem duobus testibus subscriptam, ut nisi infra d. tempus ut annum post finitam locationem, ut lapsum cuiuslibet anni d. locationis Idem locator ut creditor in iudicio ab ipso conductore, colono, ut pensionario ut patrom petierit.

Illud

Adde hic additiones factas in cap. 48. contra colonos

An famulus infirmus debeat consequi salarium tempore quo fuit, multi tenent qd non. Multi vero qd imo salarium debeatur. vide Decis. Rolos. n.o 268 et addit. et an si expulsus sit per dnus, pro toto tempore, quo non servivit, debeat habere salarium: dic qd sic si post expulsionem in alio non stetit, ut in d. decis. Rolos.

22v

N.B. Intellige de donatione inter vivos, non insinuatione, donatione causa mortis non requirit. Ifin. C. de donat. c. in mor. et ibi Bart. Sal. et Ang. ubi dicit contra statuto quod donat. debet insinuari non intelligi. de donatione causa mortis. Rub. Alex. cons. 59 n. 2.

Illud de quo contendit non fuisse satisfactum pro contento tempore et condita pactione non appareat apud alia notariorum codici; declarantes quod ea quae dicta sunt pro pensionibus, costumis, laboratoribus et famulis locum habeant in omnibus et per omnia in societatis quorumcumque aliarum finito tempore cuiuslibet societatis et transacto uno anno post finitam societatem non possit dominus societatis debitum aliquid petere nisi forma superius declarata in pensionibus, laboritiis, costumis et famulis. | lib. 1. l. 11 cons. 51. ea sequuta maxime quia expecta[ti]ones et in alio. Cap. 54.

Amp. sequens statuto in acceptilatione ex liberalitate facta, qua pariter requirit insinuatio. Alex. cons. ... data causa non statuto in uno sed statuto.

Quod donatio non valeat nisi insinuata fuerit in consilio generali.

An tali insinuationi renuntiari possit. ut quod non in iuri. quod una cum pactis liberis et alia cum libertate ... tale quod quis induitur ad donandum ... induci ad renuntiandum ... in iuramento renuntiari insinuationi ... Soc. cons. 77. Cor. cons. 187 vol. 2.

Item statuimus et ordinamus quod N.B. nulla donatio fiat summam triginta florenorum excedens ut fieri debeat ut possit nisi fiat in praesentia et cum deliberatione d. L. I. P. ut s. aut M. M. DD. Priorum d. Lexe in consilio plebis, et si secus fierit talis donatio non valeat: et donans rem donatam perdat, quae deveniat in communi et sit communis ipso facto.

Add. ad eos statut. Alex. cons. 167 vol. 7 n. 9 et seq. ubi dicit non procedere in donatione ob ... ex pluribus ... commiti ... non et prohibitum ... ubi ... non excedit summam ... in ... l. i. st. de donat. ... cons. 113. vol. 6 et cons. 21. vol. 3.

Index qui ... notario ... forma ...

Contra contenta efficiant ad petitionem creditoris. Cap. 55.

Item si quis crediderit instrumentum publicum et illud effici petierit faciat citari debitorem sine parte adversa et si vult aliquid opponere contra petita summarie, et si pars adversa non comparuerit et nihil opposuerit iuramento praestito a petente coram d. L. I. P. ut s. quod d. instrumentum amiserit et si quo tempore pervenerit ad manus creditoris debiti restituet cancellatum, et quod non petat calumniose. Idem officiis ut alter ipsorum notarius, qui d. instrumentum aliis publicaverit, recipiat quod cum contento petente d. instrumentum efficiat et eidem restituat publicatum, quatenus notarius recordetur de substantia instrumenti et de testibus habitis, et contento liquidato saltem per unum testes ultra iuramentum petentis.

Vid. Rub. Alex. cons. 94. 4 ... multorum consiliis circa instrumentum imbreviaturam de iure comm. an et quando imbreviatura probet et quod extare debeat.

Contra contenta de Abbreviaturis et Protocollis. Cap. 56.

Statuimus et ordinamus quod si in aliquibus abbreviaturis protocollis, contractibus et instrumentis alicuius notarii defuncti haberet aliquem defectum et caperet commutatum subalias instrumenti debitis et consuetis apponi in talibus

instrumentis

ithis, ep gd uniadt. tale ithus ut protocollu, et radi conueniet
nd sit ut ob defectum talis not. defuncti gd conditiones aliqd deinde sub
stineret gd in talib. ithis protocollis et abbreviaturis solemnitate
pub.li ithi careatib. et defectu aliqd sustib. plena fides adhibeatur
p offles com. c.r plebis: et exeq.ni mandet. ac si in ipsis contine=
ret. et scripte erent oes debite solemnitates pub.li ithi. que i ta=
lib. conditib. et ithis requirerentr. sm formam iuris et con. d. talia itha
nec obiici nec opponi possit occ.ne qdicta: et si opponeretr. nd ualeat
ullo md nec in eisde audiatur.

De Rogitis Notarijs Comissis. Cap. 57.

Statuimus gd not. ut not.ij uiui, ut quib. comissa erent protocolla
et rogationes, ut scripture alicuius not.ij mortui ut uiui p d. S. l. P. ut
J. terre c.r plebis nulla aliq.a interueniente citatione eoz, quoz
iterest, teneatr. et debeat extender ithra rogationu protocolloz
et scripturaz sm modu et ord.ne que erent ut fuisset rogationes
protocolla, et scripture illius notarij mortui, ut uiui et nd mutata
qualitate, ut res quae continet in relatione protocolli et scrip
turaz cuiuslib. not.ij arte notariatus exercentis et uniuiq. ex
legitimo impedimento liceat quib. uis not.ijs uoluerit comittere ad
autenticand protocolla, rogationes, et scripturas et con ipsa
comissione nd liceat aliqd opponi ut resistant, et replicantes
nd audiantr. quoquomodo.

De Refutatione facienda. Cap. 58.

Quicunq teneretr. alicui in aliqua quantitate pecunie, ut re de qua
satisfactu sit cred.ri teneat. d. S. l. P. ut J. fieri facere ithrus refutationis
a cred.re satisfacto eide deb.ri si p eunde fuerit petitu.

Qd. Not.ij ithra restituat et testes et legata notificent infra certu tps. Cap. 59.

Quilib. not.s teneat. et debeat reddere et restituere oia ithra in conditib.
testis

Right margin:

domini i talib. protocollis seu i breuiatu=
=ris apparcat gd not.
fuerit rogatus, et nd
conderet status quedem
r e pe m. not. fuerit
les abbreuiaturas, qz
rogent. a partib. et qz
aliqd, Sped menti nd ful
erit ut not. Con. d.
9 4. uol. 4 Aub. Alex.
cons. 94 & 43 gd ex eis
nd possit sumi pub.li
ithrus

ut Not. possit alterius
Not. defuncti pctocolla
redigere in pub. forma
sex defendit d iur. con
gd fiat ad partis postu
lades, et fiat auctoritate
iudicis ord.ij gd tabel
lioris glosset. seu ex
emplet. gd fides
fiat gd redigat. in
pub. formas, 6.o et
=ult. gd uocent. ij quos
res tangit. Guid. pag.
i dec. 2. n.o 2. dices
gd ubi glosset, nd ua
let Ar. et Not. pos
sit glossare seu exempli
ficare noto sine m.to
iudicis. dic gd dic. 13 de
stilo curie seruetur
condus, d3 costans de
comissionie iudicis, gd si nd
constet et pos nd oppo
nat, an iudex debeat
adhibere fidez talis
glossati Not. uiui e
facta generalis comissio
publicandi pcolla
not. defuncti, gd publi
cand nd citata parte,
remanet et nd cita
tis facultas opponendi
et Not. uiui sit co
missa pcolla notarij defuncti d3 exemplar
abbreuiaturas que iacent i protocollo. Guid. pag.
J. dec. 2.a n.o 34 et i addition. suis latissime
ius suis concordatijs

Left margin:

Iudex ord.
qui nd aliud
lat comissio
nd rediget.
protocolla
notarij d
ti i prio
formas. Guid.
pag. d. dij. 2
n.o 20.

testes, et quibuscumque ultimis uoluntatibus, et aliis de quibus fuerit rogatus ab eo petita per quibuscumque ad quos spectaret et in publica forma redacta infra decem dies ad summum a die facte petitionis constitutionis ipsorum, qua unusquisque ad quem spectat facere possit in presentia duorum testium dummodo per petentem non steterit quominus soluat mercedem notario debitam. Possit autem D. L. P. et L. minuere, augere, restringere et prorogare pro libito uoluntatis sue secundum qualitatem scripturarum et si ea que spectant requirunt celeritatem, quem terminum qualibet [?] officium statim facta petitione sibi ci sub pena quinquaginta lib. statuere et dare debeat ipsi notario predicto ut monito et si notarius infra terminum sibi assignatum per iudicem non obtinuerit pro qualibet uice in lib. XXV condemnetur, prout ipsi iudici uidebitur et nihilominus sub eadem pena Iudex cogat notarium dictum scripturas tradere et si petens scripturas non esset in concordia de salario et mercede tunc debeat sibi facere dare mercedem secundum formam statuti taxatam: et eo casu quo determinata non esset debeat idem Iudex habito collegio tunc legatum [?] et expertorum hominum notariorum d. terre ut in ea habitantium declarare, cui taxationi partes stare debeant sub d. pena scripta instrumentum uel processus haberet quod esset subscriptum et autenticatum manu notarii asserentis in d. subscriptione se inde rogatum: licet processus instrumentum, uel scriptura corpus d. scripture, uel subscriptione scripta seu exarata fuerint alterius manu quam manu d. notarii et de eius mandato scripta et exarata fuisse stetur assertioni ipsius notarii quam fecerit in ipsa subscriptione huiusmodi scriptura instrumentum ualeat et teneat, ac si manu d. notarii rogati scripta esset et in publica forma redacta.

De Pignoribus accipiendis per baingellum uel per baylum d. terre et plebis. cap. 60.

Statuimus et ordinamus quod omnia et singula pignora mobilia, que accipientur per baingellum uel baylum Communis predicti deponantur penes massarium Communis, que pignora sic prestata [?] possit ad instantiam creditoris elapsis quinque diebus contra hoc modo procedi.

n. d.

[Margin:] baylus, seu baingellus si accipiat pignora ultra modum debitum per eius licite distinctum: Immo contra ... puniatur ... extorsionis famulus ... tenetur ... sit ... x. et officiali ... [illegible]: Idem modus ... propria auctoritate licite ... l. ... C. de execut. et exact. lib. xij. et ibi Bapt. Cortes. ... [illegible] ... ver. officiis fo. 173.

u. d. qt ad istatia dicta Judex debeat assignare ter.us trinu dies ad ea reluenda: quo transacto si debitor ea no redemerit promodiete p d. P. tit. J. subhastari debeat, quib subhastatis trib diversis dieb plus offerenti concedatur quaeque sodes factaque venditionum soluto credre de sorte principali expensisque curie reliquu reddi debeat debitori et hoc qn dat. potestia supradictor. [Si no suppetit ut alter eo abstineret ide Massarius accipere debeat. dd. qntitates et eas distribuere inter psonas pdictas. qn no qntius condati no sufficerit et pro creditore et p expensa itez capi debeat pignora et cum ea procedi ordine pdicto. si no in spiub. dis pignorib mobilia ut se moventia i patrimonio debitoris no fuerit reperta, tunc et eo casu capi debeat imobilia, sup quibus procedi debeat ord.e suo declarato. qui Massarius teneatur et debeat ad ad petitione cuiuscumque interesse ptendentis factis solutionib et curie, et credri eadem pignora distribuere, ac qt dnus pignor sibi assignator i anu et i fine anni reddere rades d. l. i. P. tit. Judice et eo casu quo nollet, aut no posset teneat. ademenda a d. pignoris arbitrio d. l. i. P. tit. J. nec no icidat i pena pro qualib et qlibet vice in pmissis contrafaciente tib. dies i facto exigere et credatur iuramento bayli de pignore sibi assignato.

De Nominatione facienda in Judicio Cap. 61.

Reali actione conventus si in prima comparitione dixerit se noie alterius possidere nominare psona certa debeat psona nominata i tres dies a die nuntiationis facte facta prius notificatione ad istatia partis p d. l. i. P. tit. J. ad tenore pdictor, quo ultimaliter comparente ut qt penitente conducito nominatione mitti debeat actor i poss. rei petite, si no nominatus comparuerit et iud.us sup se susceperit debeat a d. Judice nominans absolui et absque alio libello sive petitione ad ulteriora i d. ea procedi ac si libellus formatus fuisset cum nominato: cum quo procedi debeat suo loco declarato cum reu comparente.

De his

De his qui conveniri non possint. Cap. 62.

Quicumque non fuerint de comitatu Plebis et in eadem terra per plures annos v. d. tres non habitaverint non possit pro aliquo debito contracto ex comitatu plebis, vel eius districtus in eadem terra in ius vocari, suspectus dici aut quomodo non detineri ad petitionem alterius forensis nisi sit vagabundus, et proprio domicilio careat, nam in d. casu possit a forensi in d. terra in ius vocari, suspectus dici, et detineri: et si talis conventus allegaret habere proprium domicilium et vellet Iurisdictionem iudicis comitatus Plebis declinare cogatur et cogi debeat aut iudicium suscipere in d. terra comitatus plebis, aut idoneos dare fideiussores de iudicio sisti, et iudicatum solvendo coram predictis D. P. P. vel Iudice.

De Advocatis et Procuratoribus dandis. Cap. 63.

Statuimus et ordinamus quod quilibet qui movere voluerit questionem, seu litem civilem in terra comitatus plebis possit habere unum advocatum et unum procuratorem tantum pro qualibet causa: et si actor in principio iuraverit non posse habere unum advocatum et unum procuratorem, et nominaverit quem velit, teneatur D. P. P. vel I. eidem concedere et reatum cogere tam advocatum, quam procuratorem ad acceptandum d. officium infra tertiam diem postquam fuerit nominatus et eodem modo reus procuratorem suum et advocatum debeat quos in actis nominet et scribi faciat in prima comparitione sua citationis et si non habuerit et iuraverit ut supra idem officialis eodem ordine in reo quod in actore dictum est advocatum et procuratorem ordinare debeat. qui D. P. P. vel I. sic constituti tam ab actore quam a reo advocatum et procuratorem non dederit incidat in penam XXV. lib. in quam penam etiam intelligantur incidere tam advocati quam procuratores dati si acceptare noluerint officium, vel illis ipsorum iniunctum.

De Procuratoribus Religiosorum. Cap. 64.

Assignetur fratribus minoribus ac etiam omnibus alijs conventibus religiosorum unus bonus syndicus, sive procurator qui intervenire debeat et in iudicijs et elemosinis pauperum et corum legata in testamentis relicta conventibus predictis, sive uni

uni ipsorum et si [c]uenerit post notificationes factam per not. dd. legatis fac-
tis coger, et cogi facer heredes defuncti in persona, ut reb ad satisfaciend
predicta, et in his [c]uenientibus auctoritate presentis statuti eadem commodum potes-
tes, et predictis ea que relicta sunt locis dd. procuratorum post obitum ali-
cuius, ut quod relictis et usufructus in vita et postea ad conductum eorum testa-
torum dispositione sint devenienda, quibus duobus casibus possit idem procu-
ratores tale legatarium vel usufructuarium iuris remediis coger inven-
tarium de dd. bonis facer, et predicta exequi debeat ad voluntatem dd. pro-
curatorum d. l. l. P. vel d. sup predictis petitis proceder sub pena XXV.
lib. de eorum salario minuend tempore syndicatus eorum.

De Bonis Ecclesie Hospitalis, vel alicuius Religiosis occupatis redimendis. Cap. 65.

Quicumque persona occupavit vel occupaverit per se vel per alium aliquam possessionem rei
immobilis alicuius Ecclesie vel hospitalis vel alterius religiosis teneatur et de-
beat ipsam possessionem dimitter liberam et expeditam et a nemine occu-
patam illi Ecclesie, hospitali, vel loco religioso, cui fuerit ablata vel occu-
pata infra octo dies postquam bannitum fuerit per loca publica et solita d. terre
per bannum d. l. l. P. vel d. teneatur in principio eorum regiminis sub pena in
statutis contenta et quicumque persona occupans, vel detinens possessionem commissam
non restituerit in termino predicto illi Ecclesie, hospitali, vel loco religioso
cui fuerit d. possessio occupata solvat et solver debeat lib. XXV den.
ad quam penam teneantur predicti officiales solver facer absque aliquo processu de
facto et nihilominus possessionem occupatam restitui faciat domino: teneantur et et
debeant idem officiales ad petitionem uniuscuiusque in terra [illegible] d.
bannum committer et in commissis possint per viam secundum accusationis et
per inquisitionem proceder summarie de facto sine strepitu et figura iudicii, et
omnia relicta iudicia et legata Ecclesiis vel religiosis personis vel ad pias causas
facta manu tener cogi heredes defunctorum. et cogi possessores bonorum eorum.

De Donationibus simulatis. Cap. 66.

Si quis

Si quis de terra c.ri Plebis vel in ea habitans donaverit inter vivos bona sua secundum ordinem iuris et formam tradita suo loco in predicto libro et postea possederit bona donata auctoritate presentis statuti talis donatio presumatur et iudicari debeat fictitia et simulata et nullo iuramento teneatur D. P. P. P. vel I. et quilibet eorum ipsam donationem ad petitionem cuiuscumque petentis cessari facere absque figura iudicij non obstante alicuius prius iuramento prestito super dicto contractu quod prius vel mentio habeatur prestiti, ac interpositi non obstante quod donator constituerit ea bona precario nomine ipsius qui donationem recepit possidere nisi talis donator reservaverit sibi vel alteri ipsum fructum rei donate et intelligatur presens provisio in futuris donationibus tantum nisi tales donationes essent fuerint insinuate in consilio Comunis dicte terre c.ri plebis, que valeat et teneat et contra eas exceptio aliqua opponi non possit.

De Mercatoribus et quando in causis Mercantie procedi possit vel debeat Cap. 67.

Statuimus et ordinamus quod de cetero in quibuscumque causis mercantie et inter quoscumque mercatores vel inter unum mercatorem et alium non mercatorem occasione alicuius mercantie summarie, breviter, et de plano, sine strepitu et figura iudicij, et omni iuris solennitate omissa per D. P. P. P. vel I. dicte terre c.ri Plebis procedatur sola pura et mera facti veritate inspecta intelligendo quoad effectum et beneficium huius statuti dictos illos esse mercatores in terra c.ri plebis qui quotidie vel saltem et plurimum pro maiori parte anni utuntur aliqua mercantia vel arte emendo, vel vendendo in dicta terra et eius districtu, vel si matriculam habuerint, fuerint inserte matriculati in matricula artis predicte, alias pro mercatoribus non habeantur nec habeatur. et si inter aliquos mercatores vel inter unum mercatorem et alium non mercatorem questio vel differentia aliqua verteretur occasione alicuius mercantie et idem D. P. P. P. vel I. si super dicta dubitaret seu diceret se dubitare, possit et sibi liceat

tunc et

Nota quod de iure com. liber mercatoris facit semiplenam probationem pro se, quando est pub. mercator et iurasset talem mercaturam pub.ce exercere, et haberet a pub.co tale exercitium. Gram. cons. civil. 87. n.o 3.

tur et eo casu eligere et vocare unum vel duos de d. terra c^a^ Plebis vel in ea habitantes expertos et praticos in simili Mercantia, de qua et super qua quaestio et controversia haberetur et esset discordia: et cum eis haberet colloquium et consilium dummodo electi non sint suspecti alicui partium ipsarum et ita consilio habito idem offitialis et quilibet eorum pronunciet, sententiet ut sibi et dd. electis et vocatis de iure fore videbitur.

De fide adhibenda libris mercatorum. Cap. 68.

Quoniam non semper mercatores et artifices terrae c^a^ Plebis utentes mercantiis et artibus in d. terra vendendo vel emendo possunt semper habere testes, cum aliquid vendunt ad credentiam vel alio modo, vel emunt et semper ea confidunt de his cum quibus contrahunt vendendo vel emendo volentes pro posse volentibus ac malignis veritatem suffocare per negationem veritatis viam praecludere Statuimus quod libris omnium et quorumcumque mercatorum et artificium utentium aliqua mercantia, vel aliqua arte publice in terra c^a^ Plebis, vel eius districtu, vel qui matriculatorum matricula mercatorum et artis sunt descriptorum si in d. terra matricula condita fuerit in individuo et pro individuo plena fides adhibeatur usque in quantitatem florenorum duorum monetae usualis cum iuramento d. mercatoris vel artificis iurantis vera esse, quae in d. suo libro contineretur maxime super quo lis et quaestio verteretur et a d. quantitate in cum subscriptione debitoris, qui debitor scit scribere, vel qui nescit scribere cum uno teste scribente nomine debitoris; vel quod partita, vel partitae cuiuscumque quantitatis sit, probari non possint adminiculo unius testis, qui sit omni exceptione maior coniuncto iuramento mercatoris, vel artificis plena fides adhibeatur et dd. libri tam in individuo quam ex ut in esse expensus in talibus enumeratis plenam fidem faciant ac si legitime probarentur ac probatum esset, nisi ex diverso exciperetur de Indebito completo, aut soluto, vel falsitatem et huiusmodi exceptiones probarentur per testes aut scripturam autenticam

quo casu

Nota quod libris mercatorum et artificum adhibeatur fides, sed illa quantitas mercantiorum quae lucrum intelligatur in partite mercantiae. Jo: And. in tit. de fide instr. edit. c. nunc videndum Rom. cons. 204 pro diminutione Deci. cons. 70 p^a^ par. n° 5.

scripturae privatae seu apodixae manu mercatoris scriptae aut libris radiis stari esse de statuto vel consuetudine quod eis fides adhibeatur. Ant. de Butr. in c. 2 de fide instr. et addendum ad Calvum in cons. suma in ult. vers. fo. 13.

Statuto statuente quod libris mercatorum plena fides adhibeatur pro scribente intelligitur de nisi mercatoribus ille sit ex ultra famis vel suspectus vide Gramat. in suis allegat. cons. 61. n° 3.

quo casu dd. libri in suis partibus sic computatis nullam mereatur execu=
tionem, sed petens indebitum, ut falso ut alio modo puniatur pena Codicis lo-
quentis de falso seu de pena petentium indebitum ubi falsitas abierit.

De Sequestris et Intaginis. Cap. 69.

Possit d. l. l. P. vel I. super civilibus causis cognoscens ad instantiam creditoris seu creditorum ut
debitores possessores reddantur ad satisfaciendum creditoribus et creditores citius possint
eorum creditum consequi, committere et sequestrare facere de pecunia, bonis, et rebus
alicuius debitoris, qui immobilia non possederit in terra vel curia crediti
debitis. quibus rebus sic sequestratis teneatur idem creditor liquidare in octo dies
proxime sequentes creditum pro quo commissum extiterit sequestrum, intelli=
gatur et sit nullum, super qua liquidatione iudex pronunciare debeat se-
questrum tale tenere, vel non tenere prout de iure erit. quo termino
elapso virtute presentis statuti tale sequestrum intelligatur et sit nullum,
si vero pronunciatum fuerit valere et dictus creditor vigore ordinis pro sedma
pro qua sequestrum fieri fecit sententiam obtinuerit vel etiam absque sequestro
ipso creditorum pro executione sententie sequestrum fecerit. teneatur idem
iudex ad instantiam creditoris citare eum, cui sequestrum factum est, et compa=
rere debeat in terminum trium dierum ad consignandum sequestrum ipsi creditori et si
in d. termino non comparuerit et non consignaverit, tunc assignetur eidem terminus
duorum dierum, qui terminus etiam notificari debeat ad solvendum d. sequestrum
si fuerit in pecunia, vel ad consignandum rem sequestratam, quo termino si idem
fuerit contumax inobediens virtute presentis statuti intelligatur et sit con-
cessa licentia exequendi contra ipsum rem sequestratam debitore procedendo
in exequendo, cuius vigore factum extiterit sequestrum. Sed si in d. terminum com=
paruerit et sequestrum consignaverit non molestetur ulterius et si sequestrum
factum fuerit in alia re, quam in pecunia, in d. casu prout de te=
nuta concedi debeat facta super rebus mobilibus et immobilium observando
terminos et modos de quibus ibi et supra dd. causis idem creditor teneatur infra

computandis

qua non possidere immobilia facit personam suspectam gloss. 3. in l. tutis de iussor. et in l. ff. qui satisd. cog. vel possidere pauca quae non sufficiunt rei de qua agitur, et alia multa quae faciunt suspectum assignare et dilapidare. vide Spec. in tit. de libelli. requ. est. 50. 60 et nota in indicia quae reddunt suspectum de dilapidatione opus et supervenit post obligationem: alias non. obligatione non potest facere suspectum quia persona fuit approbata tempore obligationis.

ipetandis facere adeo qd de cetero uigore d. debiti nō possit quis nō molestari: et nullus offitis audeat, ut psumat coram solutes ex causis pdictis ad istantiā pdictis creditoris audire, sed audientiā denegare sub pena XXV lib. Cum aut possidentes bona imobilia in terra et Curia c.ri Plebis, ut plurimum multa mobilia, q de facili portari nō possunt sequestrum credi nō possit, et concessum nullius momenti de uirtute pdictis statuti itelligat. qd sequestrum in casib a pdicto statuto pmisso ad istantias iteresse pterendentis reuocari possit et debeat dato idoneo fideiussore de stando iuri et iudicatum soluendo in ea psona, ad cuius istantias sequestrum tale factum fuerit et i pmissis iudex pcedere debeat qd de enunciande, ut nullitate tractat summarie de facto et etiam tpe feriato dummodo nō i honorem Dei, quo tpe etiam dd. sequestra fieri possint.

quia i possidente inde pdia cessat rad suspiciendis, dilapidandis, merito cessare d3 iuris dispositio

De testamentis et alijs ultimis uoluntatib. Cap. 70.

Siquis de iure habilis ad testandum uoluerit condere testamentum qd siue scriptis de iure dd. siquidem patrimonium suum erit ualoris uel estimandis quinquaginta flor usualis monete possit tale testamentum condere coram not.rio et trib alijs idoneis testib. si uero patrimonium suum erit estimandis centum flor et ultra usque ad supositum numerum possit et sibi licitum sit testamentum ordinare coram not.rio et quinque testib. a d. uero summa s necessario auctoritate pdictis statuti requiratur septem testes una cum not.o rogati nihil. et q rogati psumatur eo ipso qd i eodem testamento a not.o descripto reperiuntur. exceptis testamentis per patres iter filios confectis, i quib tantum duos testes desiderari uolumus, et hoc qd i terra uel Ciuitate c.ri plebis nullus timor aut suspicio pestis existit. qd uero ubi timor subest uel suberit possit testamentum condi coram not.o et trib testib. sine exceptione maiorib et tale testamentum sic confectum ualeat pleno iure et roboris obtineat firmitatem. Ubi autem quis uoluerit condere codicillos, uel alia ult.a uoluntate conficere nō ualeat nec teneat qd citum fuerit nisi in

huiusmodi

27v

huiusmodi voluntate interuenerint testes quinque et alio testamento, codicilli et aliae ultimae voluntates confecti, ut confecte nullo modo ualeant et notarius teneatur sub pena XXV. lib. ipso facto incurrenda apponere nomina testium prius eorum ac et cognomina, quibus nominantur vulgariter ut in eisdem voluntatibus falsitati obuietur et voluntas testatium sine aliqua fraude clarius apparere possit.

De successionibus ab intestato: et quod foeminae dotatae statutis masculis non succedant. Cap. 71.

Cum publice intersit in lenaginis plebis, familiarum, agnationumque dignitatem diu conseruari id quod ex diuitiarum affluentia et conseruatione potissimum proueniat: Idcirco ad praemissum effectum ac finem huius statuti perpetuo ualituri et inuiolabiliter obseruandi dispositione ordinauerunt atque constituerunt quod quelibet mulier que fuerit dotata a patre seu ab alio ascendente per lineam paternam non possit nec ualeat ab intestato succedere alicui ex ipsis ascendentibus siue ipse pater dotauerit siue alius ascendens per ipsam lineam paternam. Nec etiam alicui descendenti ab ascendente dotante. si alius ascendens per dictam lineam paternam ipsam mulierem dotauerit donec et quousque superit aliquis filius uel alius descendens masculus per lineam masculinam patris uel alterius ascendentis per lineam paternam dotantis. Et similiter modo dotata a matre, uel aliquo ascendente per lineam maternam non possit succedere matri nec ascendenti siue descendenti per dictam lineam maternam donec et quousque superest aliquis descendens masculus ex eadem linea materna. Ita quod eo modo sicut dictum est dotata mulier a patre, uel aliquo per lineam paternam descendente, uel ascendente excluditur a successione patris et aliorum linee paterne descendentium ascendentium. Ita dotata a matre, uel ascendente a linea materna excludatur a successione ipsius matris, et aliorum linee matrne. Et intelligatur mulier dotata si aliquid fuerit ei datum et promissum uel alterius pro ea, siue in uita siue in testamento siue alia ultima uoluntate uel ab aliquo ex denominatis personis. Et quicquid promissum uel relictum fuerit pro dote, et cum expressione quod promittebatur uel relinquebatur pro dote

Statutum excludens sororem a successione patris an etiam excludat fratres a successione sororis. Dic quod non secundum communem opinionem ut per Cagnol. in l. ... nro 19. ...

---

§ An hoc statutum loquens de bonis ex testatoris siti excludat mulierem ... masculis. Dic quod sic licet sit ualde dubium, statuta non ... sed solum ... uide Alex. cons. 254 cons. 71 nro 10 ubi tenet quod non extendatur et quod ista est communis opinio. licet Curtius iunior cons. 9. ... teneat per multa.

*§.

filia dotata excluditur ab intestato ab hereditate matris si tempore mortis dotam non ... eo casu ... patris: licet dos debet sufficit non quod tempore mortis ... satisfactus et sic non dotata Bar. cons. 3. ... Bal. Paul. de Castro et Roman. ut ... Dec. cons. 24 nro 6. pro parte pro ... mea facultate sed uigore istius statuti filia excluditur a successione licet tempore mortis illius de cuius successione agitur dotata non reperiatur. ... dotanda ... ut infra hoc cap. in § ... mulier nullo modo.

... legitimis excludat uigore istius statuti filias legitimas masculinas. Dic quod non ... cons. 52 ... alias ... testamento. ... an neptis ex filio excludat amitas ... filius ueniat ... significare filium ... ut descendens masculus.

pro dote, id tn̄ dotis noīe intelligat. et hēre debeat; sed si simplr et sine alicā ex-
ptione qd p̄mittebat. ut ali qbat. p dote, tūc et eo casu p̄missū intelligat. [Et — seu solitū i dubio pro dote p̄missū et solitū ē
qualitas ut res p̄missa seu solita pro dote dicentr. nō sufficiens
pro cōgrua dote ipsius mulieris. tūc et eo casu ipsa mulier possit
agere con fres aliosq. q eā a successione pntis statuti vigore exclu-
derent, ad supplementum usq. ad dotē cōgruā arbitrio duoz p̄ximioz cō-
sanguineoz itē nō suspectoz et in eoz defectu arbitrio Prioz, qui de-
beat arbitrari et considerare cōgruitatē dotis considerata natura, tpoz
qualitate, uiriū p̄rimonij, et dignitate familie et alijs in facto occur-
rentib. [Si uo mulier nullo mō fuerit dotata tūc et eo casu possit
dotari arbitrio duoz p̄ximioz cōsanguineoz, ut Prioz i eoz defectu,
ut p̄mittit. ad effectū ut mulier excludi possit et excludat. à succ̄ne et facta
d. cōgrua dotatione pinde habeat. ac si dotata fuisset a pře, mře, ut alio
alio ascendente p lineā paternā ut mrnā [Et facta d. declaratione cōgrue
dotis ei stari debeat p ipsā mulierē. et si. d. dos declarata cōgrua nō
ascenderet ad quātitatē legitime. [Declarantes ptérea qd si fres, ut alij
qui mulierē dotare tenent. negligentes fuerint in dotanda muliere,
nō dotata mulier ipsa succedere possit ut iuris cōis dispositio suc-
cessionē defert pnti statuto i d. casu negligentie d. mulieri nō obstan.
[Negligentes aut ee intelligat. si a tpē mortis pris ut alterius fres
ut alij ex pxima cōsanguineoz ut Prioz (ut p̄fert.) ipsa tpis unius
anni mulierē maiorē XXV. annis cōgrue nō dotauerint minorē XX.
annis a tpē sue etatis uigīti anni cōplenti. Declarantes ptérea qd
mulier nō possit expelli p fres ut alios ab hereditate ante qm
nuptui tradat. et dotata sibi (ut p̄mittit.) facta sed alimenta,
et uestes cōgruas hēre debeat, [ac qd si cōtingerit mulierē ut i
dotatā remanere uiduā, possit reuerti ad domū et hereditatē
pternā ut alterius ascendentis. [Itē statuerunt qd si quis ut si qua ab
intestato

Left margin notes:

An filia nō cōgrue dotata a pře possit petere supplementū cōgrue dotis et ad legitimā... et alias exclu[dat]... de qua... e pri... cōgrue dotis... bonū... filia... ita tenet Dec. cōs. 26 ... lz qd dotat. ab ... debeat dotari... qualitatē p̄rimonij... pro ... de iur. dot.

Dos cōgrua qđ dicat. an respectu familie aut maioris legitime ... uide Dec. cōs. 26 nº 4 in pª par. ubi dicit qd dos cōgrua dr usq. ad legitimā.

vide Afflic. dis. 30. 70 et 159.

* 284

filiã dotatã [illegible] fr̃es vel alios descendentes, dz intelligi excludere a bonis dotantis et nõ [illegible]
c. sleg[it] hered. ubi Paul. de Cas. ea n. excludendis est dos, et limitata ea limitati dz educi
de acq. rer. dom. hoc n. statutus e corrigendus meis [illegible], ideo restringi dz, ut minus corrigat
intestato* decessent sine liberis suprstitib[us] sibi fr̃e, seu fr̃ib[us], soror[e] seu
sororib[us] utriusq[ue] coniuncto seu coniunctis, vel ex latere p̃ris tm̃, vel suprstite aliq[uo]
ascendente ex p̃eis vel eorũ aliquo suprstite et m̃re, vel alio ascendente p̃ linea
materna ipsa m̃re nõ suprstite tali decedenti m̃r vel ascendens p̃ lineam
materna i bonis ad d. filiũ vel filiã, vel ulteriore descendente a p̃re,
seu alio ascendente p̃ linea p̃rna obuenientis nullatenus succedat. In bonis
aut aliunde quesitis iuris cõis dispositio seruet[ur]. Si vero aliqs decessent si-
ne liberis et sine fr̃e et soror[e] utriusq[ue] coniuncto vel coniuncta seu ex latere
p̃ris suprstite m̃re, vel alio ascendente p̃ linea m̃rna ipsa m̃re nõ suprsti-
te, suprstite et patruo*6. vel descendente masculo patrui premortui tũc et eo casu
m̃r ipsa vel ascendens p̃ m̃rem, ipsa nõ suprstite nõ succedat nisi i 3.a
parte hereditatis sic decedentis ind. aut 3.a parte succedat. In reliquis
aut duab[us] tertijs partib[us] succedat patruus seu descendens ab eo ipso nõ
suprstite, testis et ultimis uolũtatib[us] ascendentiũ premissis oib[us] et singulis
[illegible] saluis.

De Ultimis uolũtatib[us] obseruãdis p̃ filias vel nepotes Cap. 72.

[illegible] vel neptes alicuius cogat[ur] p̃ D. P. P. vel. J. inuiolabiliter obseruare testũ, et
quaslib[et] ultima uolũtates p̃ris, vel aui, aut et m̃ris et cuiuslib[et] pre-
dictorũ ita qd plus petere vel habere nõ possit, qz fuerit eis relictũ iure
istitucionis, dotis, vel alio q[uo]cũq[ue] tit[ul]o ab aliq[uo] ex p̃dictis quousq[ue] superui-
uent filij masculi vel aliqs descendens p̃ linea masculina ex patre, vel
auo. Et nullus offitialis ex p̃dictis audeat aliq[ua]d mulieris petere ultra q[uo]d si-
bi relictũ sit, vel datũ pro dote a p̃re vel auo aut m̃re aliq[uo] masculo
ex p̃dictis superexistente. Sed d. testũ aut et ult.a uolũtas nõ obstante qd
i ea vel i eo nõ cõtineat[ur] qd relinquit iure istitucionis ualeat et teneat, et
cõtra ipsũ vel ipsa nõ possit aliqd dici obijci vel opponi aliq[uo] i contrariũ nõ
obstante, sed q[uo]cũq[ue] relictũ vel dati fuerit semꝑ trahat uim istitutione.

Qd M̃r nõ succedat i bonis filiorũ ab intestato. Cap. 73.

Si qua

---

* statuti excludentis [illegible]. Bal. i l. i. C. [illegible] l. [illegible] ff. de sit possi [illegible] l. 2.a C. de noxalib.

statutum exclusiuũ femi-narũ a successionib[us] illas nõ excludit nisi i statuto spe-cificatis. Decis. 648 [illegible] 4. Rubens. Cons. 94. n.o 6.

*6. Quid i patruo magno an m̃r ex-cludat[ur]. Dic qd nõ [illegible] [illegible] [illegible], q[ui] remanet i dispone iuris cõis. Bal. i l. i, C. de succes. edicto ubi uoluit qd statutũ re-pellens m̃rem a suc-cessione filij stante patruo, nõ extendit patruũ magnũ, et [illegible] [illegible] in trat. suo. [illegible] [illegible] in 12 [illegible] princip. n. 229.

Qui ita filiã [illegible] [illegible] in causa [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in causa. Vid. Rub. Alex. Cons. 118 n. 2.

Dictio nulla-tenus quid importet. [illegible] [illegible] negari [illegible] potentia [illegible] [illegible]. in suis signif. i uer. nulla-tenus fo. 171.

[illegible] aui ma-terna exclu-ditur a fortiori si excludit m̃r ab hereditate fi-lij [illegible] p. [illegible] nõ [illegible] [illegible] dilecta [illegible] m̃r. [illegible] l. si [illegible] m̃re C. de bon. mater.

Si qua mater habuerit filios vel filias unum vel plures qui vel que bona immobilia vel mobilia, aut iura et actiones habuerit, aut quodcumque eos vel eas pervenerit non possit ab intestato directe vel per obliquum in bonis eorum aut alicuius eorum talis mater succedere. sed in eis succedant liberi, aut his non extantibus proximiores agnati dictis filijs sic decedentibus usque in 3m gradum de iure civili. Ceterum legitima eidem matri debita in bonis dd. filiorum unius vel plurium. si non quod pertinuerit ad secunda nota. si autem ad 2a nota transivit post successionem filiorum unius, vel plurium, et legitimam (ut dictum est) fuerit ex bonis predictis consequuta, retinere teneatur de id quod percepit ultra d. legitimam ex hereditate filiorum filiarumque heredum similiter usque ad d. gradum inclusive per lineam paternam testo aut per dd. filios unum vel plures facto codicillis, aut donationibus siquid fuerit consequuta, absque aliqua diminutione habeat et ad libitum disponat non obstantibus quibuscumque superius ordinatis.

Mr nō habēt ad 2a vota pñ ad ... legitima ... legitima mri tolli nō pt ... Soci. cons. 30. ... Alex. cons. 67. no 4.

*An mr excludat a tutela filiorum sicut excluditur a successione ... agnatis ... legitima ... dicit quod ... cognatis ... ita et in tutela ... tenuit Dec. cons. 16 no. 1 ... quod mr licet excludat a successione filij non excluditur a tutela quod caritatem et pietatem matris erga filios.

De filijs spurijs et parte per patrem relinquenda — Cap. 74.

Statuimus et ordinamus non obstante aliqua lege Canonica, civili, vel municipali, que in contrarius loqueretur aut loqui videretur. quod homines d. terre et plebis, vel in ea habitantes, qui haberent filios spurios, vel naturales, vel alios quovis coitu procreatos, et filios vel filias naturales vel nepotes ex filijs vel filiabus tempore mortis eorum quod possit idem pater eisdem filijs naturalibus de bonis suis relinquere et dare in testamentis, donationibus et codicillis, seu alia quacumque ultima voluntate et quolibet contractu aut etiam heredes instituere in dimidia parte bonorum suorum et non ultra, quam partem dd. mediis possit idem filij eorum auctoritate presentis legis et fide habere ac si essent capacis relicta et data. ita quod ab eisdem ut ab indignis auferri non possit ab aliquo legitimo successore aut a fisco d. terre, vel alia persona, que dici aut excogitari possit ex quacumque causa; feminis aut naturalibus, vel spurijs seu alio coitu procreatis possint patres

Hoc statutum nihil valet

Spurij vel nati ex damnato coitu de iure can. debent ali a parentibus ... ad ... ubi Abb. et ... ideo dicit partes posse legare filijs spurijs ... alimentorum et ... filiabus spurijs ... loco alimentorum ... filij spurij. fo. 192.

dotem

dotem dari, et si legitimi et naturales extarent, quibus filijs legitimis et naturalibus extantibus possit pater predictis filijs naturalibus vel spurijs, vel aliquibus alio coitu procreatis alimenta relinquere et dimittere: feminis non nomine dotis quod expressum fuerit: et si idem naturales tamen cum filijs legitimis et naturalibus in domo stare non possent, possit idem pater certum quod relinquere prout sibi visum fuerit dummodo non excedat duodecimam partem hereditatis. [illegible] et quilibet eorum contra predictos filios vel partem eis relictam venire tentaverit de iure seu de facto puniatur et condemnetur in lib. quadraginta den. et ipsam condemnationem, et penam exigere pro Com. d. terre cum plebis.

De Parte dotis applicanda marito — Cap. 75.

Si mulier nupta decesserit non relictis ex ea et viro suo liberis masculis, vel feminis eodem viro vivente habeat et lucretur idem vir tertiam partem dotis, quam receperit in bonis mobilibus, vel immobilibus estimatis, vel non estimatis. Si vero talis mulier* ex terra cum plebis, et eius districtu matrimonium contraxerit cum aliquo de d. terra, vel in ea habitante, et in eadem loco venerit que cum marito steterit, et decesserit filiabus vel filijs non extantibus et non relictis, habeat et lucretur vir eius superviventis medietatem dotis, quam receperit in bonis mobilibus vel immobilibus estimatis vel non estimatis. Et in electione viri in quocumque casu stet retinere pro portione dd. bona, vel estimationem eorum et quod dd. bona non sint in districtu d. terre cum plebis [illegible] locum habeant si matrimonium consumatum fuerit per carnalem copulam uxoris cum marito et non aliter. *(Maritus non consumato matrimonio dotis partem non acquirit aliquos, ut per Afflict. decis. 61. n° 4 [illegible] alij communiter sententiant ut ibi per eum.

De Donationibus factis inter virum et uxorem. — Cap. 76.

Si inter virum et uxorem fuerit celebratus contractus cuiuscumque generis, vel condictis nuncupatus sive per unum ipsorum alteri pro ne eius nomine ita ut emolumentum ad alterum devenire possit, excepto contractu dotis

---

Marginalia (left):

An si ex alt° viro [illegible] mortuis filijs superstitibus 3ª pars dotis 2° viro debeatur: non hic dicitur [illegible] relictis filijs, [illegible] non deberi. sed contrarium [illegible] verba ibi eodem viro vivente ex ea, et viro suo. Dicas quod debetur viro. Dec. cons. 19 [illegible] ubi ostendit quod statutum tale [illegible] interpretari.

An in dote constituta seu promissa, et non tradita vir lucretur 3am partem dotis. Dec. [illegible] l. de divisione. ff. sol. matr. Bar. in l. iubemus [illegible] sane. C. de sacr. eccles. et disputat hunc articulum, maxime in nostro statuto quod ponderandum verba illa, videlicet quam receperit in bonis. Nota et cogita. Vide [illegible] sub rubr. de [illegible] et modo dotis restituendo et [illegible] de cetero.

† Vir uxore decedente acquirit 3am partem dotis si matrimonium est consumatum quod si mulier non fuit traducta ad domum viri, et obijt an acquirat 3am. Hic [illegible] non [illegible] per illud verbum [illegible]. sed dic quod si maritus fecit vestes iocalia et alia ornamenta et expensas pro ea ut mos est quod licet non fuerit uxor traducta videtur acquirere 3am partem dotis ut egregie per Rubeum Alex. cons. 19 Bar. in l. nihil ff. rer. amot. l3 Dec. contrarius videatur sensisse. cons. 63. Vide et sub rub. de tempore et modo dotis restituendo [illegible] cap. 79.

Marginalia (right):

a* in lucro dotis attenditur statutum mariti, non autem uxoris. Bar. in l. exigere [illegible] ff. de iudic. et ibi [illegible] post multos, quos refert Dec. cons. 19 n° 7. 1ª par.

Maritus per [illegible] dotis [illegible] non potest aliquid lucrari de d. dote vigore statuti de dote lucranda. Bar. in l. quod nisi. ff. [illegible] Rub. cons. 73. n. 3. quod nota ad [illegible] statuti.

dotis aut eius augumenti nō ualeat neq teneat nō obstan' dotis aut eius augumenti iuramento i' eodē apposito, et p uis et metus extortus intelligat' in casu p̄dicto: Possin' aūt creditores recurrere aduersus bona sic alienata salua dote et augumento ipsius dotis, si facta ēē p̄ciat' iux' mensura' dotis et augumenti p̄dicti ita ut creditor possit se tādere de bonis uiri, ut uxoris p contrati alienatus se conseruar' et d. l. d. p. ul. d. et glibz eoz teneat' ipsum contrāt' et instrus sic celebrati cassari facer' et irritari ad petitionē illius qui creditor ēēt. Exceptio aūt p̄dicta opponi nō possit nisi p illud qui fecit instrus p̄res, ul filius, aut aliū ad quē spectaret cōmodus. d. contrus ul alienaōis contrus, ul alienaō nō ēēt celebratus, ul celebrata. Possit aūt idē uir morti ēē teste suo distinguere uxori suę p̄dicę que uoluerit, et ecōtra nō obstanti p̄dictis et disposita i' eodē ualeāt et teneāt pleno iure auctoritate p̄dictis statuti, et mādari debeāt ad petitionē. d. uxoris ul eius heredes nulla aliq̄a legis dispōne cōtrius disponente cui i' hoc casu tm̄ derogati ēē intēdimus.

Donaō hīmoi an ualeat d iure ciuili et an firmet' iuramento uide Rub. Alex. cōs. 54. qui tenet q' firmet' iuramento, sed hic obstat statutus uolens cōtra q' uim et metus extorti iuramentum. Iure tāl donaō p̄dicta nō ualeat de iure ciuili. l. donaōes. C. d donat. inter uir. et uxor. fallit qñ uxor donaret marito ut maritus eos filia. bar. i' l. siue uxor. ff. d donat. inter uir. et uxor. Cōmētus. suprā n° 4. sig. 4.

Quod prius agat' contra Mariti pro dotibus restituendis
q̄ i' bonis hypothecatis mulieri. Cap. 77.

Statuimus et ordinamus q' prius possit agi contra aliquē' p̄tore alicuius rei hypothecatę pro dotibus alicuius mulieris quę fuerit uxor alicuius habitatoris ul nō i' terra ul plebis ul eius districtu debeat agi contra. d. eius mariti ul eius heredes i' foro i' quo ē et facere solenne discussione suoz bonoz ōd, et nō prius agi possit contra bonoz possessores eidē mulieri obligatos, alias audiri nō possit conueniens et p̄dicta locū hant i' p̄ntib nō dictis et futuris.

Vide Glo. in l. Ubi Cod. de iuri dotium, in uerbo perq' eā intelligis et in authen. de hered. Item ubi inuenies eam dispositionem.

De Consignaōe dotis mulieris. Cap. 78.

Siqua mulier contra uiri egerit i' casu a iure p̄misso et eius dos consignet' et collocet' sup bonis uiri talis consignaō fiat et fieri

debeat

debeat lata sntia p iudice. Que consignatio debeat fieri p duos homines eligendos p creditores mariti si sunt pntes, alis p priores d. terre qui pro tpe erunt sup bonis pdictis sm extimandez dd. homines. Si uo aliqua mulier concurrer uno uel pluribus creditorib et coram ea ayebtib, uel ager uolebtib compareuit coram iudice et instrum sue dotis uel augumenti dotis in publica formam pduxerit, teneat. ide Iudex uinculo iuramenti et ad penam XXV. lib. den. eas creditorum suspendere et suspensas retinere donec et quousque de iure eiusdem mulieris cognitum fuerit, coram quos unum uel plures expresse mulier pdicta prior tpe appareat et iure et ita eas suspensas finire.

De Tempore et Modo dotis restituende. Cap. 79.

Omnia ista dotalia iura habeant confessionum et exequendi mandatum ut dictum est sub Rub. de Exequendo instrum, et pdicta locum habeant in dotalibus instrumentis dotalib et in refutandis dotium et in casib in quibus est locus restituendi eas.

Ita qd adueniente casu dotis restituende si dos est in quantitate dicta dos peti non possit ante annum dictum sep habendis uiri tenentur alimentare mulierem pdictam. Si uo dos in immobilib consistit statim post mortem mariti ad uoluntatem d. mulieris restitui debeat, et pro rata fructuum si qui erunt in dd. reb tam mulieri quam heredib diuisio fieri debeat p d. l. l. P. ut. l. qui in. d. ea aditus fuerit. Et si quis de cetero desponsauerit aliquam uxorem et dotem seu pmissionem dotis receperit, et d. uxor ante mortem uiri sine liberis decesserit apud uirum seu sponsum ut alias dictum est sub Rub. de lucro dotis remaneat et remanere debeat 3a pars dotis recepte, uel ius petendi 3am partem dotis promisse uel spei dotis, que deuoluta sit uiro seu sponso saluo tamen pmissionis, restituendis dotis, in quo appareret facta promissio de restituendo dotem totam, et integram.

De Alimentis uxori p uirum pstandis si culpa sua recesserit. Cap. 80.

Nullus

Vid. Capic. dcis. 65. no 4. dicentes multos tenentur pmissorem dotis sed uiuum qd donec dos in pecunia soluatur debeat uiro soluere tot pro centenario quolib mense, qm uir sit solitus negociari, uel ponere pecuniam ad lucrum, et sustinet onera matrimonij.

✝ An conductio de soluendo sextaria grani quatuor pro quolibet centenario pro dote non soluta et quousque soluta fuerit ualeat. dic qd si maritus det tpis dotanti ad soluendum dotem. uel tempus sexaginta mensium uel annos, et interim paciscatur qd sibi debeantur quatuor staria pro quolibet centenario qd ista pactio non ualet et fructus erunt imputandi in sortem sed ubi dotans pmissit certum qd singulo anno donec soluerit nulla data dilatione ualet pactio. vid. Rub. Alex. cons. 108.

Dote pmissa consistente in pecunia si fuerit mora in soluendo ipsa dote post biennium a tpe contracti matrimonij uir potest usuras exigere pro oneribus matrimonij. l. fin. C. de iure dot. Vide sup. de iis. Capic. 383. no 2. et per quos ceditur qd uir canonice uide eundem Capic. dcis. 65. no 4. dicit idem qd supra.

Nullus maritus audeat vel presumat sine iusta et rationabili causa uxorem
suam a se expellere. Et si secus factum fuerit, dominus Potestas vel Iudex teneatur
cognoscere et secrete inquirere ex officio a vicinis mariti et uxoris
cuius eorum culpa remanserit. Et si invenerit saltem per publicam famam vi-
cini quod culpa mariti remanserit, teneatur cogere ipsum ad voluntatem
uxoris alimenta preteriti temporis et futuri, ubi ea habitaverit, prestare
que tam ipsi quam eius communibus filiis si quos simul habuerint sufficientia
existent, dummodo marito predicto sit integre satisfactum de dote.
Et si mulier expulsa habuerit dotem suam in pecunia vel rebus
mobilibus cogatur idem maritus ad dandum singulis annis pro alimentis
prout eidem iudici congruum visum fuerit sive in quantitate sive in rebus.
Si vero habuerit dotem suam in rebus immobilibus cogatur idem maritus pati
ipsam uti frui dictis rebus et possessionibus cogendo laboratores, coptumatores, colonos et
tiglinos ad reddendum de fructibus et proventibus uxori, et non marito. Et cogere
eundem maritum ad faciendum plenam computationem talibus laboratoribus, coptumatoribus,
vel tiglinis. Et hoc de iuris remedio idem officiales facere debeant et quod fac-
tum fuerit per eos contra dictum maritum non valeat syndicari, examinari vel
gravari. Et si maritum predictum habere non possent auctoritate presentis sta-
tuti valeat computatio per talem mulierem ac si facta esset per maritum.
Quibus fructibus eidem uxori solutis non teneatur vir ad aliud pro alimen-
tis predictis. Et si eadem mulier non auderet petere alimenta pre-
dicta a marito ex quacumque causa statuimus quod ad petitionem dicte uxoris
compellatur maritus per unumquemque dictorum officialium ad dandum idoneum
fideiussorem, qui se obliget annuatim ad dandum dicta alimenta in festo
omnium sanctorum quousque separatim dicta uxor ab ea steterit. Et si matri-
monium predictum fuerit absque dote, teneatur idem dominus Potestas vel Iudex ar-
bitrio eorum considerata qualitate, et conditione mariti et uxoris deter-
minare quantitatem alimentorum et ad solvendum cogere absque alia iudicii

considerate

cessionem ordinade et compromissi petitione, quo casu fieri non pos-
sit, nec petens audiatur. et idem observetur in dictis decipientibus et vincen-
tibus dotem mulieris expulse.

De conservade dotium consignatarum et defensione rerum redditarum. Cap. 81.

Teneatur D. P. P. et d. Priores, Coe, et totum consilium d. terre Ci. plebis conservare et conservari facere res et singulas tenutas datas et redditas in soluti dationes factas creditoribus auctoritate Curie Ci. plebis consignationes, collocationes factas mulieribus de bonis viri pro dotibus suis et iuxta mensuram sue dotis, ac etiam res redditas factas per creditores cuiuscumque et in quibuscumque bonis vel rebus auctoritate predicta defendere in quolibet casu predicto nulla exceptione iuris vel facti obstante.

De Provisione R. P. et specialium personarum. Cap. 82.

Volentes ut par est indemnitati R. P. d. Ci. plebis et specialium personarum d. terre providere statuimus quod si aliquis vel aliqua persona de Co. plebis, vel eius iurisdictionis minor XXV. an. intraverit aliquam religionem, vel intrare voluerit in aliquo ordine et ibi perseveraverit vel decesserit, vel se obtulerit alicui religioni una cum bonis suis exprimendo, vel non exprimendo et ita alienaverit alicui loco religioso vel fratri loci religiosi quecumque bona sua pertinentia, vel ut tempore obligandi, vel ingressus, aut [illegible], vel post quod omnia et singula bona talis ingredientis, vel offerentis aut alienantis tempore predicti ingressus, obligandi, vel alienandi sint, et esse debeant pleno iure sine aliqua diminutione illius vel illarum personarum que successure erant vel erunt ab intestato tali ingredienti vel alienanti bona premissa ac si ante ingressum vel alienationem aut obligationem decesserit sine liberis ab intestato: talis ingredientis, vel se offerentis aut alienantis modo predicto non obstante aliqua alienatione vel concessione facta de bonis in toto vel in parte in quacumque religione, vel aliquo nomine d. loci per quotcumque manus transiverit, vel transivit talis alienatio

An hoc statutum valeat ius videat. de coi libertate ecclesiastica. vid. dec. in c. eccla s.te Marie de constitut. n.o 49 et idem [illegible]

alienao ut concessio, quas alienaones ut concessiones volumus et firmiter ordinamus ex nunc prout ex tunc fore cassas et inutiles, et nullo quomodo fore auctoritate presentis capituli, ad cuius corroborationem et hoc addimus quod si alienao promissorum bonorum ut concessio particulatim ut univ. recipiens per se ut alium molestaret modo aliquo ut ingenio palam, ut occulte de iure ut de facto directe ut indirecte personam ut personas neque dd. bonis successuram ut successuras ab intestato, tali ingredienti, ut offerenti (ut promissum est) quod omnis et singula promissio et de se et singule elemosyne ordinate ut ordinande per statuta ut reformationes consilii d. communis plebis predicte religioni ut loco religioso seu collegio religiosorum quocumque nomine debita et concessa ex nunc sit cassa et inutilis et inanis et nullo modo habeatur aut peti possit aliqua ratione ut causa Et d. l. l. p. et j. et consiliarii predicti et quilibet eorum teneatur vinculo iuramenti omnia et singula in hoc statuto contenta precise servare non obstante aliquo predictorum statuto, ut reformatione aut ordinamento d. communis facto aut faciendo cui volumus totaliter derogari auctoritate presentis statuti.

De tutoribus et curatoribus dandis, et decretis interponendis. Cap. 83.

Statuimus quod d. l. l. p. et j. teneatur dare tutelas et curas datas dare et concedere adoptiones et emancipationes cuicumque petenti de d. terra communis plebis et eius districtu et interponere decreta in d. communis auctoritate atque decretis non solum predictis vero et creditoribus rerum minorum, et unusquisque predictorum officium teneatur cogere tutores et curatores ad iurandum in dicto dicis preteritorum petitis. Teneantur etiam et debeat idem officiales, et quilibet eorum ad petitionem cuiuscumque petentis sub virtute predicti iuramenti et ad penam XXV. lib. retinendarum de suo salario per camerarium d. communis facere requisitionem in prima sui officii per tempora deinde et modis omnibus quibus poterit per se ut alium coram dese et singulos tutores testamentarios, legitimos, et datiuos alicuius qui d. pupilli, ut sint pupillorum

Tutores an ad admittantur debent nove requisita solemnia observari. primo decretum iudicis. 2o quod conficiat inventarium, alias quod ut suspectus removeatur. 3o quod satisdet rem pupilli salvam fore. 4o quod promittat utilia facere, et inutilia obmittere. 5o quod expresse permittat defensionem pro pupillo suscipere. 6o quod si est modo ut quia expresse caveat de promissis cum expressa hypotheca suorum bonorum. 7o quod mod et avia renunciet expresse Velleiano Senatusconsulto. 8o quod mod et avia nuptiis et hoc est de substantia et omissio vitiaret. 9o quod mod et avia renunciet [illegible] legum auxilio, que omnia vide latius [illegible] capit. [illegible] 20. et 30: ubi dicit quod [defectus]

Officium istorum officiorum multas tutelas cessari vidit ... Bart. in l. fin. C. de officio ... c. de administrat. tuto. Vide Capell. Tolos. decis. 63. in addition.

pupillorum tutelam non susceperint neque iuraverint, et ipsos cogere reddat et pronato tutelam suscipere iurare et ea bona fide agere, et administrare nisi dd. tutor vel tutores legitimam excusationem probaverint. Et quicumque de civitate plebis impediret prohiberet, vel vetaret alicui tutori vel tutrici alicuius pupilli vel pupillorum tutelam suscipere gerere vel administrare per se vel alium, condemnetur per supradictos officiales in .xx. den. Et quicumque offenderit aliquem tutorem vel tutricem alicuius tutelae occasione gestae personam vel causam condemnetur in duplum eius quod condemnaretur si offenderet alium de civitate plebis. Et ad probandum praedicta sufficiat d. tutori vel tutrici cum iuramento uno teste de visu vel quatuor de fama. Et in praemissis omnibus casibus idem officiales teneantur et debeant tutores vel curatores praedictos super bonis pupillorum et adultorum inventarium cogi facere et fideiussores dari unum vel plures arbitrio eorum considerata qualitate patrimonii administrandi.

De ratione administrationis reddenda per tutores et curatores. Cap. 84.

Teneatur et debeat D. [illegible] una cum Prioribus qui pro tempore erunt eligere tres bonos homines salario communis una cum uno notario qui condignam mercedem de scripturis conficiendis petere et recipere possit, qui sic electi teneantur semel in anno omnes tutores et curatores de d. civitate plebis examinare requirere et eos cogere ut reddant rationem administrationis suae sive eorum pupillorum vel adultorum de his quae gesserint. Et si se non comparuerint et infra rationem reddiderint pro qualibet vice, qua a praedictis fuerint petiti, incidat in poenam x lib. pro quolibet et qualibet vice, ad quam de facto absque aliquo processu [illegible] debeat: qua exacta in utilitatem d. communis convertatur et nihilominus ad d. rationem reddendam modis omnibus compellantur et si opus est in carceribus detrudantur. Quorum trium officium duret per annum nec possit eligi qui tutor vel curator est, et in eo casu, quo invenerint praedictos tutores et curatores

male

male administrasse eorum tutelam vel curam debeat eos removere, et privare a dicta tutela et cura et alium vel alios una cum d. l. l. P. et J. ponere loco sui, quos idoneos iudicaverint. Et si ille constitutus allegaverit aliquam exceptionem qua mediante veniret excusandus, possint ponere si poterint invenire religiosum quos rectores idem rectores teneantur scribi facere manu publ.ce personae et directoris et expensarum dd. pupillorum et adultorum. Si vero in dicta terra castri plebis aut eius districtu esset aliquis non sanae mentis teneantur idem d. l. l. P. et J. et priores dare duos tutores, vel curatores sicut etas requirit de proximioribus suis consanguineis. qui sic creati teneantur ad ea omnia quae dicta sunt supra per alios tutores, et curatores. Si autem fuerit assignatus aliquis prodigus per quatuor suos consanguineos quo eo casu pro prodigo habeatur et teneantur publici assignare duos consanguineos in curatores, sine quibus nullum contractum aut obligationem faciat et qui contrahendo cum eo contraxerint sine licentia curatorum cadat in poena XXV. lib. den. et contractus qui fieret pro nullo habeatur et auctoritate praesentis statuti dolo initus habeatur. Possint autem idem examinatores, quos invenerit male administrasse, in restitutione, de eo quod male gesserint, condemnare et eorum bene gessisse inventos absolvere, Adijcientes etiam huic capitulo quod omnes administratores licet tutores vel curatores non fuerint neque sint ad omnia teneantur quae diximus teneri tutores, vel curatores veros. Si quis autem fuerit tutor testamentarius vel dativus et non repiretur administrasse bona pupillorum auctoritate praesentis statuti sit ipso iure absolutus ab administratione, dummodo res et bona pupillorum deteriorata aut in qua vis parte diminuta non sint.

De refutatione facienda per creditores debitori. Cap. 85.

Quicumque in futurum fuerit habere actionem aliquam contra quempiam de castro plebis, aut in eo habitanti pro aliqua pecuniae quantitate ex aliquo contractu vel alio quovis modo teneatur habita solutione de illa re vel quantitate debita facere contractum liberationis, finis, et refutationis de illa re vel quantitate soluta

Et si

Et si creditor in 3o die infra quod ad instantiam debitoris per iudicem fuerit assignatum contra istud non fecerit incidat in penam lib. x. Et nihilominus per iudicem modis omnibus compellatur ad d. istrumentum refutationis celebrandum. Et eo casu quo plures debitores essent et uni facta fuerit finalis quietatio, teneatur ille, qui talem refutationem recepit, dare copiam condebitoribus suis et d. l. p. ut s. iuris remedijs teneatur cogere eum ad predicta.

De Alienatione facta duobus eiusdem rei. Cap. 86.

Si quis vendiderit, donaverit, vel quoquomodo alienaverit aliquas possessiones et postmodum ipsas alteri vendiderit, vel donaverit aut alienaverit ille, cui est facta ultima venditio vel alienatio, si pacifice duos annos possederit tales possessiones et fructus percepit sine contradictione illius qui primo tales venditionem, donationem, vel alienationem recepit, censeatur idem possessor primo non obstante quod in contractu primae alienationis fuerit apposita clausula constituti vel precarij et contra secundum possidentem.

nihil dicendo, ut petere possit, sed omnibus statuti auctoritate exclusus intelligatur ab omni iure si quod in instante venditionis, donationis vel alienationis primae habuisset. et nullus officialium d. terrae talem contra premissis audiat sub pena xxv. lib. auferendo tempore sui syndicatus.

De Instrumentis Cambij et monetae. Cap. 87.

Ubicumque quis tenetur ad debitum ex tenore alicuius contractus, scripturae, promissionis, vel alterius cuiuscumque obligationis in quibus certa quantitas denariorum aut monetae continetur, quae debentur creditori illa sola moneta debeatur et peti possit pro tempore et loco contractus, quae apparet in contractu, scriptura, promissione vel obligationibus predictis, et quae a debitoribus recepta esse probaretur. Et d. l. p. ut s. et quilibet eorum teneatur predicta observare et observari facere predicta ad petitionem cuiuscumque debitoris petentis. Et idem dicimus de debitoribus, tutoribus et curatoribus nisi in solutionibus celebrandis fuerit commissa mora, aut dolus quoquomodo in quibus omnibus plenariam potestatem attribuimus iudici predicto ut arbitrio suo in premissis cognoscere possit et valeat.

De Vicino volente rem vendere. Cap. 88.

Quicumque vicinus voluerit vendere domum vel aliam rem immobilem cuiuscumque generis

Consors seu vicinus offerens iustum pretium an preferatur alijs plus offerentibus. Distingue prout latissime. Jas. in l. qui[illegible] ... [illegible] redes n. 24 usque 30. ff. de verb. oblig. ubi videbis an vicinus teneatur dare tantum, quantum ab alio dari [illegible] vide [illegible] et utroque [illegible] et Jas. in l. stipulatus [illegible] ff. eod. n. 33. 41. 43.

Interesse non [illegible] emendi vicinus [illegible] l. si [illegible] ff. de leg. 2. ... pro fundis ect. maiores et progenitores meos l. si in [illegible] ff. de minor.

Clerici emptores possessionis, non [illegible] pro certa [illegible] consuetudine [illegible] Capit. [illegible] 98. n. 2.

Ius congrui ... [illegible] ... ut ibi in fine [illegible]

An requisitio facta per preconem sufficiat. Dic quod non quia nec preconis [illegible] potest ut bonus sit ubi est incertus contradictor, sed ubi est certus prout est vicinus de quo requiri specifice per vicinus coram iudice ad hoc ut sibi possit assignari terminus ad concordandum. Alias vicinus et [illegible] statuti huius forma contrafaceretur.

*S. Ansel. sub. stat. suffi. quod quia non quia in ca... nec ubi requisit. indicias [illegible] non sufficit ... sed requisit. de... indicias. Vide Angelic. in ... n° 17. fo. 263.

Quis intus vel ex d. terra C... plebis teneatur et obligatus sit requirere vicinum vel vicinos a proximiori, et proximior intelligatur qui pro maiori parte est contiguus rei vendende, ut ex a duobus vel tribus [illegible] caret et estimatam dicte rei de quibus vicino vel vicinis assignari debeat terminus per requisitionem octo dierum ad concordandum cum tali vendente rem vendere; et si aliter non facta tali requisitione alienatio fieret presentis statuti vigore sit ipso iure nulla. Ita ut iuramentum in d. contractu appositum contra d. statutum dolo extortum intelligatur et mentita quod sit licitum tali vicino vel vicinis ut supra sic contradicentibus non requisitis facta d. declaratione deponere pretium exbursatum aut ... solui contractori contracto soluere et contractionis iure pro se habere. Et teneatur d. [illegible] in talibus requisitis modis omnibus et [illegible] d. sic vendentem ad faciendum instrumentum venditionis in forma dd. vicinis ad cuius instantiam facta erit declaratio primi contractus et successive solido pretio exbursato per d. primum contractorem. Et [illegible] per dominos sic vicinantes fieret ... quam deluderetur dispositio presentis statuti sive per [illegible] commutationis sive alio modo, non valeat nec teneat. Ita ut vicinus a proximiori d. rei vicinali non possit quoquo modo contra... dari super quibus omnibus de facto et absque ordine iuris procedatur.

Reformatum fuit supradictum statutum anno 1539 die 27 9bris tempore Ill(ustrissi)mi et R(everendissi)mi Car(dina)lis [illegible] Gubernatoris terre C... plebis per maius consilium d. terre manu Julij Joannis Pollij Aretini tunc temporis Cancellarij d. Comunitatis hoc modo v(idelicet) quod transacto anno non possit vicinus amplius vicinum qui vendiderit rem requirere nec repetere de venditione facta. In alijs vero quod seruetur d. statutum et quod hec reformatio locum tamen in preteritis non habeat, quam in futuris per viam reformationis, et quod extendatur cum suis clausulis opportunis.

Nota quod elapso anno praescribitur huic statuto. An annus currat a die celebrati contractus vel a die scientie, a die tempore scientie vel taciturnitatis, sicut facultas et potentia petendi reformationem temporis censuis prescribitur anno. Vide allegata per Dec. in l. emphyteuticarius n° 23. C. de iure emphit. et dicit tenendum esse pro agnatis et consortibus, qui sunt ex dispositione legis et statuti [illegible] alienata per alios agnatos vel consortes, quia perdunt ius suum nisi illud intra annum consequantur ... et [illegible] dicit ... ad [illegible] Bart. [illegible] fo. 223.

Si quis certam quantitatem terre emptam ... vendere vicino. Cap. 89.

An statuti ... potest per clericum allegari ... requisitus dicit per clericus pro ubi statutis et consuetudinibus laycorum ad suum commodum. [illegible] et [illegible] non ligat ... Sum. Angelic. ... ver. clericus n° 4. fo. 114.

Proverbus illud quoque modo ... et auget, quod non includere ... causas qui ... excogitari ... de ... Bat. Dec. 37. p. par. n. i.

Quid si non ... dat ... an vicinus debeat soluere quod ab alio ... reliquerit ... estimandus faciendus per bonos ... teneat ... n° 4. C. de commu... et ... l. 2. C. de ... quod ... statuto ... venditione ... si quis velit ... vendere pro qua ... velit ei dare ... tenetur ei vendere ... potest alijs vendere. vide Jas. in l. ... n° 23. C. de iure emphiteot.

Quid si dare ... in ... statuta ... vicino ... non sit rem ... Alex. ... 76. col. 3. ... n° 3. p. par. ... non dicendum ... statutum ... habet ... Quid si ... statuto non ...

Juris ... se venditor ... remanserit sibi ... terre ... circa terram a se venditam et non poterat ... ad terram ... nisi per terram a se venditam. vide Capi... 39. n° i.

Adde ad statutum de vicino volente quod offerens maius pretium pro re que in subastatione venditur vicinis vendatur, tenetur pena stellionatus. Bar. in l. 3. § rigis in prostatam ff. de crim. stellion. Rom. sing. 167.

Venditor habens plures domos et mansiones quarum seu quorum una confinat cum vicino, alia stat iuxta illam confinatam, qui vendidit domum que confinat, et illam que confinat, non requisito in venditione vicini confinis: ratione qua venit alienando totaliter vel facta est contra statutis ita si fiat simul & partes. Capic. decis. 38. n. 2. vide me. Gerard. sing. 26.

Si quis habuerit petium terre pro quantitate medii quarti ad canam infra possessiones alicuius vicini qui vicinus a tribus lateribus eidem petio terre confinat, teneatur ad petitionem partis petentis emere vel vendere pro illo pretio et quantitate quod et quanto declaratum et dilaratum fuerit per duos convicinos loci atque omnia quisque supradictorum iuris remediis precise astringi possit et debeat, ea tamen declaratione quod predicta disponere non valeat sibi locum in re vel loco ubi est domus, area, cappana, sive hortus et predicta omnia locum non habent intra muros completos sed extra.

De Communium rerum alienatione. Cap. 90.

Quia multoties communionis materia solet discordiam generare, ideirco ad tollendum rerum occasionem statuimus quod predium urbanum vel rusticum quod sit commune inter duos vel plures non possit aliquis ex ipsis modo aliquo partem suam alienare non requisito prius consorte, sive consortibus. Immo volens alienare teneatur et obligatus sit ante omnia requirere alium vel alios habentes dominium alterius partis, aut alterium partium et dare terminum eis octo dierum ad deliberandum et respondendum an velit seu nolit emere pro iusto pretio. Et casu quo responderit nolle emere aut dicto termino elapso tamen sit licitum sit tali requirenti libere alienare. Si non responderit velle emere et de pretio sit inter eos concordia celebrari debeat venditio. Si vero non sint concordes teneantur eligere homines unum pro quolibet, qui sic electi infra terminum octo dierum teneantur pretium declarare et eo casu, quo idem homines in termino non essent concordes tunc D. V. P. vel I. cogat ipsos in palatio ad eligendum tertium qua electione facta si declaratio pretii in quatuor dies idem sequentes facta non fuerit, tunc idem offitiales et quilibet ipsorum retinere debeant dd. homines et tertium in palatio, nec inde discedere permittant donec estimati non fuerint. Teneantur dd. partes estimandi ut in faciende stare et condicere non possint quovis modo et ita ad faciendam istius venditionis

qui dixerint

Adde ad idem statutum quod si caveatur quod agnato vel vicino meo vendente prelatio vel domus possit spectare, ad minus tempus dies aduersat minori, dic quod pupillo non currit sed adulto, et non restitutio adultus lapsus anni. Guid. Pap. dec. 31. Adde ... Hipp. sing. 64. Mand. in ... minors. cap. 5 n.o 28.

Hoc statutum valet et ... Bal. in l. dubium C. de ... Ext. in l. 1. in ... C. ... Decius Alex. cons. 37 lib. 1. Dec. cons. 88 n.o 1. par.

Non valet contra ementem ab ... Clerico ... in ... : ... quia ... in ... : cons. 3. ... ...

qui dixerit vendere cogat vel emere ad emendum, et talis non facta d. requisitione si fierit alienatio presentis statuti vigore sit ipso iure nulla.

De Instrumentis factis occasione laudi. Cap. 91.

Statuimus quod si quis de Com. Plebis vel in eo habitans occasione cuiuscumque laudi ex forma presentis statuti prohibiti concertis taxillorum aliquid dare promisserit vel pignus nomine obligaverit quod talis promissio pignoris, aut datio, obligatio aut contractus auctoritate presentis statuti non valeat ipso iure et quod in eo esset apposita promissio, vel confessio sortis habite et fecerit depositi dum non contradicta probari possint non obstante aliquo alio statuto, quod in contrarium loqueretur cui derogatum expresse sentitur intendimus in omnibus et singulis supradictis.

De Compromissis Cap. 92.

Compromissum tam inter consanguineos quam affines quoscumque consyderatos usque in 3.um gradum de iure Can.co inter se computando, et alias quoscumque personas in quibuscumque causis faciendi presenti capitulo duximus statuendum et intelligatur. Et causa, lis, questio, vel controversia per porrectionem libelli et alicuius petitionis et unica citatione facta in tale compromissum fieri debet prohibitus per formam statuti d. leges quibus quo d. l. l. P. vel I. adhibitus super predictis teneatur et debeat in procedendo et pronunciando ordinem et modum prescriptum observare, quod statim producto libello, facta solutione cippi, nisi sit causa que tales solutiones non exigeret teneatur quilibet dd. officialis ad instantiam actoris citari facere reum personaliter, vel ad domum sue solite habitationis ad videndum libello sive petitioni, vel ad accipiendum copiam et opponendum contra quo contumaciter exeunte inde ex statuat terminus quinque dierum eidem non absenti ad opponendum contra d. petitionem et sibi notificari facere quo termino elapso si per reum conductus nihil oppositum fuerit procedat per iudicem ad d. compromissum secundum forma

De hoc statuto vide Io: de Nobilibus in § 9. hic l. in quod ff. de iuris. om. iudic.

formam p̄notatam. Si non reus pre et aliud compar(ue)rit, et exceptiones dilatorias uel declinatorias opposuerit: ipsas exceptiones probare teneatur p̄ octo dies inde seqūtes: post quos ter(mi)nos si super p̄missis nil fuerit probatum p̄ duos dies prox(im)e seqūtes a quacumque parte fuerit petitum, teneatur compromissum pnunciare ac si dictas exceptiones reiecte fuerint. Possint tamen ad impediendum compromissum opponi exceptio rei iudicate, exceptio p̄scriptionis p̄ formam statutorum d. terre p̄misse, exceptio solutionis uel satisfactionis p̄ pub(li)cum instrumentum probanda, et exceptio quod quis non debeat audiri s(ecundu)m formam statutorum et litis p̄dentie, quas quidem exceptiones probasse debeat opponens p̄ ter(mi)nos p̄dictum. quibus non probatis ad compromissum p̄dictum Iudex procedere debeat forma inferius tradita: dilatam prius obtar(e) uel non exceptiones, et ita p̄ suam s(ente)n(t)ias diffi(niendo) diffinire, quibus non probatis si ter(mi)no statuto nullis oppositis teneatur idem Iudex infra duos dies mādata legitima p̄nunciare, ut p̄ procuratorem in agere et p̄ petentem compromissum eamque compromiter p̄nunciare, nec possit exceptiones p̄dictas [illegible] p̄ arbitros uel arbitratores pena Iudicis XXV. lib. a qua pronunciande p̄ iudicem facta in cais p̄dictis uel aliquo eaque non possit nec debeat p̄ aliquam ipsarum partium modo aliquo directe uel indirecte reclamari appellari, recurri, de nullitate dici, opponi et p̄ uiam supplicationis uel quiuis nisi in cais in statuto et exequende [illegible] et appellans seu quoquomodo prouocans non audiatur. imo incidat in penam centum lib. a [illegible] de facto auferendam et p̄ Iudicem absque aliqua citatione Comuni [illegible] applicandam. Si autem pronunciatum fuerit eamque non esse compromittendam, a tali s(ente)ntia uel pronuncia possit appellari de nullitate dici, reclamari, recursum haberi ad Iudicem competentem d. terre. et si post pronunciatum compromissum pars conducta se

abstinuerit

An si sit factum compromissum, ex quo non fuit sequutum laudum, iterum possit fieri, donec eam dicatur et lis sit finita? Dic s(ecundu)m mentem stati quod compromissum iterum fieri d(ebe)t quod eam dicatur pro uigore stati fit compromissum ut hic, [illegible] stati [illegible] lites finiantur. Bald. [illegible] fideicom [illegible] Rom. cons. 503. Dec. cons. 22 [illegible] par. n. 2. et Socin. rel. [illegible] uenit quod uirtute stati iudicis fit compromissum quod non ex mādato iudicis aut uoluntarie fiat compromissum, quod non ex mandato iudicis aut uoluntarie fiat compromissum et sufficiat quod semel fiat licet non [illegible] Bal. [illegible] in pe. ne [illegible] uers. compromissum et Dec. [illegible] cons. 22 et 93. n(umer)o 3.

obstitauerit ex nunc auctate pntis statuti ad petitionem petentis co-
promissum eliger pro ea arbitrum, vel arbitratorem quem crediderit ido-
neum et in ea parte possit compromissum facere noie d. et effectum hat.
ac si p illum conductum factum eet. Si vero pars petens compromissum
absentauerit et monita a Judice non comparuerit, intelligatur fictione
huius statuti renunciasse petitioni facte de compromisso, et Judex dicte
procedere debeat sive lis, ita, ut questio fuerit inter terrigenas
et forenses, inter forenses et forenses, inter maiores et minores, in-
ter minores et minores, pupillum vel pupillos et si vero filiisfam:
esset aliqua questio et peteretur ab aliqua parte lite compromitti et qui
tempus in compromisso adiectum non esset, auctate pntis statuti durare intelli-
gatur per unum mensem inde sequentem. Si autem in d. tempore dd. arbitri vel
arbitratores comparuerint coram Judice et exposuerint non liquere de
iuribus partium et petierint instantia prorogari, possit idem Judex d.
tempus prorogare per decem dies inde sequentes et d. prorogationem notificari
debeat partibus. Infra quem terminum idem arbitri vel arbitratores per sententiam
laudi vel arbitramenti causam vel litem compositam terminasse debeant
sub pena XXV. lib. pro quolibet de facto soluendo et quando in d. com-
promisso pena non esset apposita inter partes, vel inter iudi-
ces et partes, intelligatur et sit apposita ipso iure in quantitate
cc. lib. et compromissum intelligatur factum cum d. pena. Si vero dd.
arbitri in d. tempus fuerint discordes ad petitionem dd. partium teneatur
iudex dd. arbitros et arbitratores antequam discedat de palatio vel aliter
et pronato ipsum tertium elegisse, cogere, et dicto d. condicione nullus
iudicium possit syndicari et si cum in d. tempus Judicium possit syndicari
unus ex dd. arbitris mortuus fuerit ad instantiam partis teneatur
Judex facere eligere alium vel ipse eligere loco d. defuncti infra unum
diem a die petitionis facte quo elapso teneatur Judex eligere sub
pena

pena in compromisso apposita petiri pot in integrale laudi quod dedimus sol. in ulterius n° 22.
vbi et dicit in arbitrator procedente sine iuris ordine laudum et condictum opere quod ... tollit ... et non ... observat, et ... sucie... bat.

Nota et quod l. ... maior ... dicit quod ubi est iniuria pena ... mutet, rato mon... te parto non pedit compromissum ... in Auth. ... arbit. ubi ... in compromisso ... tenet firma. in suo ... compromissum, uide cum q nult ... ualeat ...

pena predicta et idem maleos semel si testes mortui fuerint, non
possit et compromissum fieri in causis testamentorum, codicillorum, legatorum, ulti-
marum voluntatum, donationum nec ubi peteretur executio testamentorum, nec ali-
cuius scripture que haberet vim instrumenti confessionati, nec ubi pete-
retur quis condemnari [illegible], nec ubi esset causa cum Comuni et plebis
nec in casu in quo actor reo, vel reus actori vellet iuramentum
deferre super tota lite quecumque sit, vel quantitate re aut quantitate, et
facto. Laudo autem dato per dd. arbitros vel arbitratores duos sive ter-
tium, sive duos ex eis contra non possit vel debeat per aliquam partium
quoquomodo opponi, appellari, reclamari, recursus haberi, reductio peti
nec in integrum restitutio etsi allegaret se minorem et enormiter
lesum et si contra facti fuerint non valeat nec teneat, et nihilominus iudex
ex quo pro ad predicta non audiat sub pena quinquaginta librarum pro
quolibet et qualibet vice et possit gravari per syndicatores in syn-
dicatu. Habeatur autem tale laudum pro sententia diffinitiva que transisset
in rem iudicatam. Si vero diverse dd. arbitri varias sententias, lauda
et arbitramenta dederint vel tulerint, stetur maiori parti. Si vero
diverse dd. arbitri variaverint stetur laudo per dd. partes lato cui
quo iudex additus concordaverit perinde ac si per tres simul in concor-
dia latum fuisset. Cause autem que per formam statutorum summarie
cognitionem et decisionem habent, in compromissum venire non possit pe-
titi ultra. et compromissum venire peti non possit, sed iudex et exe-
quutor, contra quibus spectat in talibus per se ipsum diffiniat sum-
marie et sine strepitu et figura iudicii per delationem sive rela-
tionem prout ipsi iudici videbitur. In causis vero in quibus aliqualis
causa vel questio mota esset coram aliquo iudice, vel non esset mota
et partes vellent libera earum voluntate facere compromissum, liceat
ipsis partibus compromissum facere de iure et de facto, vel de iure

tantum

R. Nota quod de rebus legatis aut in ultimis voluntatibus non potest compromitti nec transigi nisi re[illegible] [illegible] non potest fieri compromissum super rebus mobilibus et [illegible] non possunt alienari. Ita voluit Dec. cons. 39. n.o 3. p.o par. post multos quos ibi cumulat et Dec. cons. 44 n.o 3. firmat quod bona [illegible] alienari non possunt et compromissum [illegible].

*S. Nota quod data enormi lesione [illegible] usque ad 30. an. [illegible] per restitutionem contra reductionem ad arbitrium boni viri [illegible] in compromisso [illegible] nulla [illegible] [illegible] expediat reductionem ad arbitrium boni viri. ita per Dec. cons. 39. n.o 6. p.o par. ubi dicit quod post multos quos ibi cumulat, quod nec per statutum potest tolli talis reductio ubi quis enormiter lesus, quia non videtur statutum voluisse excludere [illegible] [illegible] dolus venit [illegible] et [illegible] statutum dixit enormiter lesum.

R. enormiter lesum [illegible] [illegible] debent [illegible] [illegible] arbitrio [illegible] Dec. cons. 39. n.o [illegible] p.o par.

tātuz q[t]. couenerit i psonas ptes et acceptātes et nō arbitres ullo
mō. Et in tali cōpromisso locuz habeat oīa que i pnti capl̄o cōti=
net[r]. excepto q[d] ter[s]. i hmoi cōpromisso libera uolūtate itelli=
gat[r]. īpositū dūmō nō ultra duos menses: et q[d] tales arbitri
nō laudādo nō cadat i penā, nec soluat[r] aliquis de re i cōpromisso
deducta, et possit dici nullū, iniustū, cōductio peti, i itegrū rēsti=
tutio postulari; Intra tn̄ dēc dies utiles a die lati laudi et no=
tificādis facte p pub[ca]. scripturā. postea uō nullo mō elapso
tpe x dieꝫ nihil i cōpetentuz peti possit ut dici, sed auctrate
pntis statuti trāseat laudus i re iudicatā et exequendi mā=
det[r]. sicut sntia que trāsiuit i re iudicatā et cōfessio legi=
time in iudicio facta.

De Ferijs in causis ciuilibus. Cap. 93.

Volumus et statuētes ordinamus q[d] in curijs D. l. l. P. ut. l. aut cu[i]
alterius offlis ,d. terre et Iudicis appelladuz sit et eē debeāt in
solenitatib diebus, festiuitatib, et tēporib, ferie . u. d.
In vigilia et in die Natiuitatis D. N. Iesu Christi.
Die sācti stephani prothomartiris
Die sācti Ioānis Apostoli et Euāgeliste
Die sāctoꝫ Inocētuꝫ
Die sācti Siluestri Pape
Die Circumcisionis
In omnib diebus Dominicalibus
In Epiphania Domini
In Diebus Ebdomode sancte
In Pascate Resurrectionis cū octo dieb seqntib.
In Pascate Pentecostes cū quatuor dieb seqntib.
In festo Ascensionis Domini

In festo

In festo Corporis Christi
In festo Conceptionis Virginis Mariæ
In festo Nativitatis Beatæ Mariæ
In festo Annunciationis Beatæ Mariæ
In festo Præsentationis ad templum
In festo Purificationis Beatæ Mariæ
In festo Visitationis Beatæ Mariæ
In festo Assumptionis eiusdem
In festo sancti Ioannis Baptistæ
In festivitatibus omnium Apostolorum
In festivitatibus quatuor Evangelistarum
In festivitatibus quatuor Doctorum Ecclesiæ
In festo sanctæ Crucis in mense Maij
In festo sancti Michaelis in mense Septembris
In festo sanctæ Mariæ Magdalenæ

In festivitate omnium sanctorum
In omni die veneris
In prima die quadragesimæ
In die secunda Novembris
In festo sancti Sebastiani
In festo sancti Blasij
In festo sancti Ioseph
In festo sancti Bernardini
In festo sancti Francisci
In festo sanctæ Luciæ virginis et martiris.
In festo Beati Iacobi
In festo sanctæ Annæ matris Virginis Mariæ

In festo Decollationis sancti Ioannis Baptistæ.
In festo sanctæ Caterinæ in die antecedenti.
In diebus Rogationum de mane, sed de sero sedeatur.
In festivitatibus sanctorum Gervasij et Protasij Protectorum et Patronorum dictæ terræ.

Sint etiam feriæ in dictis diebus ad utilitatem hominum videlicet Messium tempore, et Vindemiarum, quæ tempora Iudex unà cum Prioribus dictæ terræ declarare debeat et taxare, dilatare, et diminuere eorum arbitrio, prout congruum, et opportunum Commissis visum fuerit, quas feriarum dictiones ita declaratæ poni debeant inter dies feriatos dicta tempora in computo dierum feriatorum quo uti debent Notarij banci ut suo loco supra dictum est. Declarantes quod dilationes et termini earum prædictarum concessæ et assignatæ sint, et esse intelligantur in causis civilibus in eo statu, in quo erant ante inchoationem dd. feriarum prædictarum. In quibus festivitatibus et diebus fieri non

possit

possit aliquis Actus ordinarius. Questus, vel libelli admissio, nisi in confessionibus que fierent de partium voluntate, nec executio realis vel personalis pro aliquo debito, nisi ex litteris que incederent suspicione iurata. Possit autem diebus feriatis non ad honorem Dei fieri executio contra contumaces debitores tam realis quam personalis et sententia exequendi mandari ad petitionem creditoris, vel procuratoris ipsius vel eius pro quo lata fuerit, alimenta decerni, recipi testes ad eternam rei memoriam, dari tutores et curatores minoribus prodigis, furiosis, sive his quibus esset interdicta administratio bonorum et in omnibus casibus in quibus apparet permissum ex forma alicuius statuti, in quibus omnibus et singulis casibus procedi possit, et processus et acta, ac sententie valeant ac si facta essent tempore non feriato aliquo in contrarium faciente.

De lucro soccitarum animalium conducendarum in terra vel districtu Castri plebis. Cap. 94

Soccite cuiuscumque generis bestiarum conducte vel in futurum conducende in terra Castri plebis aut eius districtu intelligantur eo modo et forma, quo, ut qua hactenus consuetum extitit in dicta terra, et eo modo lucra dividi, hoc nihilominus declarato quod socius porcorum non possit partum et animalia ex dictis porcis in soccitam acceptis provenientibus divideri quocumque modo cum socio proprio, nisi pervenerint per unum annum a die nativitatis nutrimenti, quod in permissis non concurrerit voluntas utriusque sub pena 25 lib. pro qualibet et qualibet vice, et nihilominus in permissis nullo modo audiatur, sed audientia penitus denegetur.

De fenestris super claustro, porta, sive casaleno alterius non habendis. Cap. 95

Ad tollendam contentionum materias, ordinamus quod nemo possit facere, habere, vel tenere fenestram unam vel plures super claustro, horto vel casaleno alterius sui vicini sine expresso consensu domini dicti claustri, horti, vel casaleni, et quicumque inventus fuerit habere fenestram super re

alterius

alterius ut supra, teneat et obligatus sit auctoritate presentis statuti ad pe-
titionem illius, qui terram contendit immurare et muri ad calcem
et arenam claudere; ad que omnia procedere debeat d. l. P. vel I. de
facto et sine strepitu et figura iudicij.

De laborantibus terras alterius Cap. 96.

Quicumque laboraverit terram alterius, de qua teneatur reddere terratium, sive bla-
dum, non debeat bladum expellere de terra sine licentia illius, cuius fue-
rit terra, vel famuli aut alicuius de sua familia et qui contrafecerit sol-
vat Comuni communitatis plebis lib. decem den. et econverso non possit dominus bladum sine
licentia laboratoris de d. loco expellere sub d. pena et teneantur laborato-
res seminare terras, quas laboraverint et dimiciare eas ante terras
ante festum S.te Marie de Augusto, nisi ex pacto aliud teneretur quod si non
fecerit in illo anno, teneatur reddere terratium ac si seminasset.
Et si quis colonus vel inquilinus possessiones alicuius conduxerit, aliendo,
vel ex alia causa in aliquo concedendo vel alteri submittendo, incidat
in penam predictam et talis contractus sive obligatio non teneat. Et quod co-
lonus non posset laborare terras sibi locatas occasione guerre, pestis,
aut incursionis gentis armigere in partibus ubi esset res locata, nil
possit locator petere occasione locationis, et si eo tempore idem colonus
non dimiciaverit, ex predicta. Et si post locationem factam dominus predictus
vel res d. alienaverit non intelligatur ex hoc ius dicti coloni in
aliqua parte diminutum, sed salvum esse intelligatur et nulla persona
communitatis plebis, vel in ea habitans laboret, nec possideat aliquas res
sive possessiones pro aliquo qui datium non solverit, et alia servitia
Comunis non facerit sicut alij homines de communitatis plebis sub pena XXV. lib.
den. Possit esse d. l. P. vel eius Iudex de his inquirere et contrafacien-
tes condemnare. Item quod omnes laboratores in comitatu d. communitatis plebis debeat
ponere in predio, quod laborant, decem postimina pro anno quolibet

sive

siue totidē arbor. siluaticas in eo exntes in capo, uel petio ter=
re usq; ad nūerum triu uel quatuor sub pena uiginti sol. pro
quolibz postimine ponendo siue, serendo et hoc stare debeat
iuramento dni. d. pdij uel poss. et pdicta teneat. P. l. l. P. uel
J. exordinari facere quolibz mense Januarij.

De formis mittendis ad petitionē vicini   Cap. 97.

Si quis poss. uel aliqd petiū terre haret aliq. planitia in dis=
tictu. d. terre qua dnis eius uoluerit facere aliq. formā uel formas
ad hoc ut aqua ipsā nō offendat qd ille q hēt terrā subter illaz
terrā, teneat. recta linea facere et fieri facere formas cōiunctas
forme uel formis illius q hēt terrā supra se, et aquā recolli=
gere et ipsā mittere p suā terrā usq; ad flumē seu fossatum,
qd ēēt in. d. cōtrata. et idē dicimus de illis qui hēnt terras
seu poss. a latere sui uicini, qui uellet formā facere inter se
et suū uicinū, qui teneat. ad petitionē sui uicini formas
inter se, et eū, In terra aūt eōr expensis cōibz mittāt. et fiāt
forme pdicte et P. l. l. P. et. J. et qlibz ipsoz ad petitionē cu=
iuscūq; petentis cogat et cogere teneat. quoslibz ad pdicta fa=
ciendum sūmarie et sine libello, pcipiendo cuilibz ut pdicta
fiāt et obseruēt et confaciendo incidāt penā qnq; lib. pro
quolibz pcepto qd eis uel alicui eoz fieret, quaz penā defacto
exigi possit pmissis exequtiue procedendo.

De Muro Cōmuni et eius separatione.   Cap. 98.

Quicūq; de terra et. plebis uel eius Comitatu haret uel habebit murum,
parietē, profiellū, pōtē, uel habē que minarēt. ruinā, seu ali=
qd aliud, qui que ue uel qd piculū minarēt., P. l. l. P. uel. J. et qlibz
ipsoz teneat. ad petitionē cuiuscūq; interēē pcendētis et petentis
dictum tale qd dsrarcari ab illo, uel illis, cuius eēt, et si cōtortem,

accident

accident quod super muro comunem murare possit ibi facere fenestras, scraianas, et hostia in muro novo, quem fecerit super muro comune, que omnia facere possit sine alterius condictione et possit pro rata expensas recuperare; et in premissis sumarie et de facto procedi possit expensis dicti rem periculum

De officio Magistri stratarum. Cap. 99.

Cum non minus expediens, quam necessarium esse videatur in una quaque terra eiusque districtu et territorio vias et publicas et privatas seu convicinales prorsus illesas conservari, nec non devastatas reparari, et reaptari, occupatas remicti et in pristinum reponi, easdem invasores atque eas quolibet impedientes multari, questiones, lites, et controversias inter super huiusmodi causa ortas de plano et equo, Justitia tamen mediante sine strepitu et figura iudiciis et sola facti veritate inspecta, et ordine iuris non servato secundum loci et facti exigentiam auditis tamen partibus, dirimi, ceteraque in premissis et circa ea necessaria ac opportuna explicari et diligenter custodiri. Idcirco ad premissum effectum opus huiusmodi tam utile tamque necessarium complectentes, statuimus et ordinamus quod in terra Castri Plebis sit et esse debeat unus Magister stratarum eligendus et deputandus ut dicitur quod per maius consilium eligatur et eligi debeant duo viri idonei pro quolibet terziero, qui sic electi imbussulari debeant more solito et consueto et istis sic post modum imbussulatis, Magnifici Domini Priores pro tempore existentes extrahi faciant unum de dicto bussulo, qui sic extractus sit et esse debeat Magister stratarum per annum inde proxime futurum ita et taliter quod dicimoda auctoritatem, facultatem et potestatem habeat, ac cum effectu habere dimodo intelligatur in reparando, reaptando, seu reparari et reaptari faciendo vias tam publicas quam privatas ut in tam intus terram quam extra si et quoties opus fuerit. Nec non in remictendo seu remicti faciendo, multando

tam Invasores

in Innovatores ac quolibet impedientes, contemptores ac renitentes iuxta tamen casuum, personarum ac locorum qualitates, et pro modo arbitrij quod quibus ea volumus usque ad summam florenorum quatuor pro quolibet et qualibet vice applicandam pro dimidia eidem Magistro stratarum, pro quarta accusatori, pro alia quarta curie exequenti in dirimendo et cognoscendo de plano et equo Iustitia tamen mediante ut supra ac in voto eius principis adhibito Magnificis D. S. P. lites, contentiones, et controversias que occasione huiusmodi premissorum oriri contigerint, ac demum in gerendo et faciendo ea omnia et singula, que in premissis et circa ea necessaria et opportuna quolibet videbuntur, non possit tamen cognoscere, neque dirimere causas proprias huiusmodi, nec suorum consanguineorum et affinium usque in 2.m gradum inclusive secundum ius canonicum computandum, sed illarum cognitio, directio, et decisio plenarie spectet et pertineat ad Magnificos D. S. P. d. terre pro tempore existentes. et quoniam parum esset leges condere, nisi forent illi, per quos iura redderentur, idcirco ne quis ab huiusmodi munere se facili excusare valeat, et ut quos non utilitatis magnitudo impellit, saltem honoris premium alliciat, statuimus et ordinamus quod ab huiusmodi munere nemo se excusare possit aut valeat absque legitima et rationabili causa declaranda per Magnificos D. S. P. et hoc sub pena duorum florenorum in casum contrafactionis applicanda pro dimidia ipsi communitati, pro altera vero dimidia curie exequenti: statuimus et quod in signum eorum offitij Magistri stratarum habeant auctoritates, licentias et facultatem deferendi arma nec non huic condequentes honores, quod tamen in sedendo quam deambulando primum locum post doctores habeant.

Hoc capitulum fuit decretum et statutum tempore Ill.mi ac R.mi D. D. Ferdinandi de Medicis Car.lis et d. terre Gubernatoris sub datum Rome die XVI. Februarij M.D.LXXIj. et registratum per ser Lazarum de Lazzaris tunc d. terre Cancellarij in libro Registri sub die 12 Februarij eiusdem anni.

Confirmatio statutorum terrae Castri Plebis a Pio quinto summo Pontifice obtenta. Cap. 100.

Ad futuram rei memoriam Romanum decet Pontificem ut Municipales leges Sedi
Apostolicae et Iuri communi non contrariae, quae pro subditorum temporalium seu dd.
bono ac recto regimine, ac pacifico et quieto statu editae fuerint, firmiter ob-
seruentur, suum beneuolum fauorem impartiri et prout rerum meritis et exigentiis de-
clarare, aut alias de salubri remedio prouidere prout conspicit expedire.
Cum autem meritis et exigentiis nostrae nuper fuerit neque sit quod municipales leges
Sedi Apostolicae et iuri communi non contrariae, et a summis Pontificibus praedecessoribus nostris, aliisque
superioribus confirmatae terrae nostrae Castri Plebis Clusinae Diocesis, quae nonignobilis
Populana est et civiliter vivere solet, et tam deuota adeoque fidelis Sanctae Romanae
Ecclesiae et d. Sedi ac nobis, dictisque praedecessoribus nostris fuit et est in his maxime
quae ad bonum et rectum regimen ac pacificum et quietum statum illius, necnon ad ius-
titiam administrandam, conseruandam, et ad honorem, decorem, ac magnificentiam nostram, et
d. Sedis, ac potestate terrae necnon ad honestatem et aequitatem spectant et pertinent,
obseruari non debeant. Et sicut nuper accepimus inter dd. leges inter alias ad
permissum finem et effectum caueatur quod Potestas, uel Gubernator praepositus et deputa-
tus in ipsa terra ad ius dicendum sit et ēē debeat utriusque iuris doctor, siue
aut retinere teneatur unum assessorem uel Iudicem, qui item sit utriusque iuris
doctor. et unum probum et expertum notarium ad criminales causas, et quod ut experientia
docet non sine ratione et causa caueatur. Et quod sit contentus mercedibus salariis et
emolumentis per ipsas leges et Cōe d. terrae taxatis et ordinatis, caueatur quoque
tempore quo reddit ius de mane hora iuris reddere debere et causas tam ciuiles,
tam criminales in definitum tempus a dd. legibus ab ipso terminandas ēē. Cumque dilecti
filij, Vniuersitas, et homines d. terrae ita mente et intentione nostras ēē credant
dd. suas leges obseruari debere, ipsisque hominibus et Vniuersitati ualde sit da-
mnum et praeiudicium dd. suas leges non obseruari prout experientia docuit et
docet. Nos igitur in praemissis pro bono regimine et gubernio d. terrae ac iti
administranda iustitia, pace et quiete conseruanda opportune prouidere, eosque
Vniuersitatem, et homines d. terrae specialibus fauoribus et gratijs prosequi uolentes

et a quibus

et a quibus uis excomunicationis suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis censuris et penis a iure uel ab homine quauis occasione uel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, et absolutos fore censentes. Motu proprio, non ad Uniuersitatis ac hominum huiusmodi uel alicuius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra certa scientia, et Apostolicae potestatis plenitudine dd. leges Municipales Uniuersitatis et hominum d. terrae ex nunc de cetero in perpetuum per quoslibet Gubernatorem, Potestatem, Iudicem, Locumtenentes, Commissarium, et quemcumque alium quo uis nomine dignitatis, uel officij nominatum seu nominandum ad ius dicendum in ipsa terra compositum, uel deputatum, ac proponendum seu deputandum per quoslibet superiores ad id potentes, [illegible] inuiolabiliter in omnibus et per omnia obseruari Apostolica auctoritate tenore presentium perpetuo decernimus, et mandamus decernentes sic ab omnibus censeri ac ita per quoscumque Iudices tam ecclesiasticos, quam seculares qua uis auctoritate fungentes sublata eis qua uis aliter iudicandi et interpretandi facultate iudicari et definiri debere ac irritum et inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter uel ignoranter contigerit attentari, et nihilominus dilectis filijs curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori et Vicarijs uenerabilium fratrum clusini et Perusini Episcoporum in spiritualibus generalibus Motu simili per presentes committimus et mandamus quatenus ipsi, uel duo aut unus eorum per se uel alium seu alios presentes literas et in eis contenta quaecumque quoties opus fuerit pro parte dd. hominum et Uniuersitatis aut alicuius eorum fuerint requisiti solemniter publicantes eisque in premissis efficacis defensionis presidio assistentes faciant easdem presentes et in eis contenta ab omnibus inuiolabiliter obseruari. Contradictores quoslibet et rebelles per censuras ecclesiasticas, ac alia opportuna iuris remedia appellatione postposita compescendo, ipsasque censuras, et iteratis uicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus premissis et felicis recordationis Bonifacij papae octaui predecessoris nostri de una et Concilij generalis de

duabus

duabus dietis dumodo ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium ad iudicium non trahatur. aliisque quibusvis constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, necnon etiam iuramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, et consuetudinibus privilegiis quoque indultis et litteris Apostolicis in contrarium quolibet concessis confirmatis ac etiam iteratis vicibus innovatis quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua ac de verbo ad verbum non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quevis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi ac si de verbo ad verbum insererentur presentibus pro plene et sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, et expresse pari motu derogamus, contrariisque quibuscunque aut si aliquibus comuniter vel divisim ab eadem sit sede indultum quod interdici suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Rome Apud Sanctum Petrum sub anulo piscatoris die vii octobris M.D.LXVII. Pontificatus nostri Anno secundo.

Io: Alf. Kardi

a tergo

Breue aptum

habet signaturam

.A. de Auila.

Qualiter forme et fosse immuniant. Consorte requisito. Cap. 101

Quicunque habet formam vel fossatum comune possit ipsum et ipsam remunire et proicere a suo latere tantum, si consors suus post quintam diem, qua fuerit requisitus per consortes suum unam, cum immunire noluerit, absque aliqua pena.

De Aqua remouenda de uijs publicis. Cap. 102.

Aqua, que per aliquam personam erit directa de re sua in aliquam viam publicam

et ea ovade via destrueret, Viarij teneat. ipsa aqua facere dirigi
per illa rem vel locu unde consueta erat ire et ita aptetur quod vijs impe-
dimentu non praestet et de impedimento stetur iuramento duorum bonorum
loci, ad quorum petitionem fiat directio d. aque et teneatur d. d. d. P. et d.
dirigenti precipere ut inde ad octo dies post comperta dicta aqua di-
rigat per illa rem per quam dicti erit per bonos loci consilios et qui post
d. tpus in comissis negligentes repertus fuerit incidat in pena viginti
sol. den. pro qualibet vice et nihilominus teneatur aqua dirigere, et to-
ties quoties in d. pena. Item si esset aliqua fovea in vijs publi-
cis, teneatur ipsa facere repleri ab illo qui fecit aut per bonos
mires ad petitionem cuiuscumque petentis condemnari in penam quadra-
ginta sol. pro qualibet comperta, a quo appellari non possit et
quod iter Muni Cons et domi que est infra portam Vecciani va-
dat aqua sicut consuetum est ire etsi per aliquam viam predicto sine
stratas iret aqua que praestaret impedimentu vie, teneatur Via-
rij ipsa revidere et compellere bones loci sub pena quadraginta
sol. pro qualibet ut faciat ipsa dirigi per locum ubi commodius videbitur.

De Aqua non tollenda de suo antiquo cursu. Cap. 103.

Nulli liceat aliqua aqua removere de suo solito, et antiquo cursu mutare
vel impedire, mittere, vel ducere alicui per sua vel alterius rem, per
quam praestetur seu fiat impedimentum alicui vie, vel fundo, vel rei
alterius, et qui contrafecerit puniatur in sol. quinquaginta den. pro
qualibet et qualibet vice, teneatur quod d. d. d. P. vel d. contrafacientes com-
pellere statim et precise ut d. aqua et cursu eius remittat, et reducat
per locum consuetum et de impedimentu tollere et removere et damnum et
interesse refici facere, quibus impedimentu fecerint. Possit et quilibet de
predictis cuncto agere lite non contestata, testes producere absque libelli
oblatione sine strepitu et figura iudicij et pro predictis quilibet dd.

Offitiis

42v

offitius possit inquirere et culpabiles punire in penis contentis et si negligentes fuerint in exequendo puniantur pena quinquaginta librarum tempore syndicatus.

De festiuitatibus custodiendis et in diebus quibus Artifices possint laborare intro apothecam. Cap. 104

Mercatores et alij artifices non possint nec debeant in infrascriptis festiuitatibus et temporibus laborare, exercitium facere, nec mercantias tenere extra apothecas sub pena quinque librarum denariorum pro quolibet et qualibet uice; intus autem sit licitum laborare in his festiuitatibus uidelicet.

In omnibus diebus Veneris Martij
In Octauis paschalibus Natiuitatis, Resurrectionis et Pentecostes
In omnibus diebus quadragesimalibus ad tertiam usque Predicationis
Nulli autem liceat in Natiuitate D. N. nec duobus diebus sequentibus nec in Epifania Domini nec in Purificatione
In Paschate Resurrectionis, Pentecostes et duobus diebus sequentibus
In Assumptione et Annunciatione Virginis Mariæ
Sancti Cemessij
Beati Jacobi
Sancti Joseph uel Apostolorum per dictam terram et aliarum festiuitatum, quæ ex forma statuti sunt feriæ et dies custodiendi per dictam terram et eius comitatum somegiare, stratinare, conducere, siue afferre aliquid trassinum uel salmam sub pena quadraginta sol. pro quolibet, exceptis afferentibus herbas, paleas et panem, et exceptis etiam uecturalibus apportantibus mercantias pisces, sit etiam licitum a Kal. Junij usque ad Kal. septembris pro blado conferendo, et stamen omni tempore somegiare et tempore predicto in Vindemijs uinum, siue mustum et alios fructus.

De pena Vendentis rem duobus. Cap. 105.

Volumus

Volumus au(tem) et ordinamus q(uo)d si aliq(ui)s uendiderit alicui re(m) aliq(uam) uel ius aliq(uo)d de ea alicui concessent uranice et post ipsa(m) uenditione(m), uel cessione(m) iuris res ipsa(m) alij uendident, aut uni uel pluri(bus) cessent, condenet(ur) pro qualib(et) uice pena dupli ualoris rei uendite, uel iuris cessi, et 2a uenditio uel cessio no(n) ualeat ipso iure i(n) p(re)iudiciu(m) p(ri)mi emptoris, uel cessionarij et hab(eat)ur pro fictitio et simulato et dolo uel metu inito et p(rim)us emptor 2o p(re)ferat(ur), et i(n) poss(essionem) p(re)d(ict)e rei ma(n)u teneat(ur), defendet(ur), mictat(ur) et defendat(ur) et si 2s emptor, uel cessionarius quoquo modo adeptus fuerit poss(essionem) et nihil(ominus) ad deffensione(m) rei uendite uel iuris cessi dictus Venditor uel cedens d(ict)o p(rim)o emptori uel cessionario teneat(ur) s(ecundu)m conductione(m) inter eos factam. secundus u(er)o emptor uel cessionarius hab(ea)t regressu(m) contra rei uendite, uel iuris cessi et i(n) interesse legitime liquidando contra d(ictu)m uenditore(m) s(ecundu)m forma(m) conductionis facte inter se et d(ictu)m uenditore(m).

De pena ludi taxillo(rum) uel carta(rum) Cap. 106.

Nemo ludere audeat ad ludu(m) carta(rum) quacumq(ue) g(e)n(er)is, nec taxillo(rum), aut azare, i(n) quib(us) quantitate(m) uel spes p(er)di posset et q(ui) co(n)t(ra) predicta fecisse i(n)uentus fuerit sine p(ro)bat(ione) secreti accusatoris, uel p(er) uia(m) i(n)quisitionis i(n)cidat i(n) pena(m) dece(m) lib. den(ariorum) p(ro) q(ua)lib(et) et q(ua)lib(et) uice, i(n) qua(m) pena(m) i(n)currat et hi qui d(ictu)m ludu(m) i(n) domo, apotecha uel q(ua)lib(et) alia habitatione tenerent et d(omi)n(u)s ille q(ui) p(re)stauerit aut quoquo modo mutuauerit ludentib(us) res aut quantitate(m), ea(m) p(er)dat nec spectat, seu spectare possit. Liceat au(tem) in ferians temporib(us) estatis habitantib(us) uel no(n) habitantib(us) et exp(er)tantib(us) i(n) Platea s(anc)ti Lemarij ad aleas ludere sine pena, et u(er)o ad ludos mediatas. i(n) q(ui)b(us) casib(us) p(er) officiales curie iu(sti)tie plebis uel aliquem eo(rum) procedi debeat de facto absq(ue) processus i(n)stitutione, cognita d(e) ueritate, et si q(ui)s p(ro)tenderit spes uel quantitate(m) ex ludo uel occasione d(ict)i ludi deberi in iud(ici)o, uel iudicij consistent, petenti nullo modo ius reddatur.

De salario

43v

De salario accipiendo de abbreviaturis per Notarios Terre Castri Plebis. Cap. 107.

Statuimus et ordinamus quod quilibet Notarius dicti Castri plebis accipiat et habeat pro scriptura salarium et mercedem de abbreviaturis in libris et scripturis et non plus sive supra 25. lib. pro quolibet et qualibet ... per eos factis fuisse reperiretur et in primis.

De abbreviaturis cuiuslibet contractus solvendi communiter per quolibet parte pro medietate ubi contractus ... pro quo facit ——— Sol. 2.

Pro protocollo testamenti a centum libris infra ——— Sol. 2.

A centum libris supra usque ad ducentis ——— Sol. 4.

Item a ducentis libris supra quantumcumque sit quantitas ——— Sol. 6.

De Contractu publico venditionis, dotis, societatis, et cuiuslibet alterius contractus

A viginti quinque lib. infra ——— Sol. 12.

A viginti quinque libris supra ——— Sol. ...

Item a quinquaginta libris supra usque ad centum ——— Sol. 24.

Item a centum libris supra accipere possit pro quolibet centenario ——— Sol. 16.

De testamento publico a viginti quinque libris infra ——— Sol. 12.

A viginti quinque libris supra usque ad quinquaginta Sol. 20.

A quinquaginta libris supra usque ad centum Sol. 24.

A centum libris usque ad ducentis lib. Sol. 40.

A ducentis libris supra usque ad trecentis Sol. 50.

A trecentis libris supra usque ad quingentas Flor. 2

A quingentis libris supra usque ad mille Flor. 4.

A mille libris supra quantumcumque sit quantitas pro quolibet floreno Flor. 1.

Item ab illis personis que succedunt ab intestato de libris sua summa confectis a quinquaginta libris infra Sol. 20.

Ab inde vero supra quantumcumque sit quantitas Sol. 24

Ultra autem predicto salario accipiat idem Notarius qui rimabunt, aut rimari invenerit contractus, aut protocollum et non publicaverit, pro rimatura contractus Sol. 2

De Mercede

De Merc[ede] [offitia]lis [potesta]tis [ve]l Judicis et Notarij Maleficiorum. cap. 108.

Insuper statuimus et ordinamus quod d[ictus] [offitia]lis [potesta]tis vel J[udex] [ter]re cum [com]plic[i]bus non possint nec debeat cuiuscumque rei per eos celebrande solvere alias accipere [pro] [pro]ces[s]u [in] causis [in]ferius [de]scriptis et declaratis sub pena XXV lib. pro qualibet et qualibet vice si secus factum per eos fuerit in syndicatu auferendam.

Pro examine uniuscuiusque testis examinati scripto — bol. 2.

Examinati vero cum interrogatorijs a parte producti — bol. 3.

Cum articulis et interrogatorijs — bol. 4.

In causis aut[em] criminalibus tam Judex quam Not[ariu]s non possit accipere nisi pro relatione et fideiussione — bol. 4.

Pro qualibet alia [ter]m[ino] [in] scriptis quam oretenus — bol. 2.

Pro examinande uniuscuiusque testis ad [de]fensa[m] sive ad accusa[tionem] scripto — bol. 2.

Examinati vero cum articulis et interrogatorijs a partibus productis vel alter[ius] tam ex eis ad defensam tantum — bol. 4.

Pro copijs criminalium ad rationem uniuscuiusque folij — bol. 2
et facies ipsius debeat h[abe]re [min]imus versus viginti et teneatur Not[ariu]s [con]venientibus volentibus absque solvere processus et [omn]em scripturam pro una vice tantum.

In causis aut[em] civilibus idem offitialis h[abe]re debeat pro qualibet s[ente]ntia diffinitiva quae non excedit summa decem florenorum infra — bol. 8.

A decem florenis supra usque ad quinquaginta — bol 12

A quinquaginta vero usque ad quamcumque summam — bol 16

Pro qualibet confessione rei in iud[ici]o facta — bol 2

Pro qualibet interlocutoria s[ente]ntie vim diffinitive — bol 4

Pro qualibet precepta, qua exequendum vel non exequend[um] quod de — bol 4

Pro qualibet decreto — bol 4

Pro qualibet sigillatica scripture — bol 1

Pro qualibet viatico [pro] [ter]ra cum [com]plicibus — bol 8

Extra

44v

Extra ad terram c. plebis usque ad unum miliar | Sol 20
Ab uno ad miliar ultra usque ad confinia | Sol 40
Pro qualibet pronuntia suspecti de fuga | Sol. i

De soldis fiendis in causis Civilibus Notarijs banci | Cap. 109.

Notarij autem deputati ad civilia in banco iuris, ac etiam in banco Iudicis Appellationum in terra c. plebis non possint nec debeant aliquos soldos de actis, et actitatis per quem libet eorum in causis suis, nisi infra notatas ordinarias sub pena .25. lib. pro qualibet et qualibet vice de facto per D. ... exigendo si liquido constiterit contrafactum in aliquo infrascriptorum.

In primis pro qualibet petitione in scriptis, vel oretenus | Sol i
Pro qualibet missione negade vel confessione | ₰ i
Pro qualibet contumacia | ₰ i
Pro qualibet termino ad excipiendum, replicandum, triplicandum et opponendum | ₰ i
Pro productione Articulorum pro termino dato ad probandum | Sol i
Pro examine cuiusque testis simplicis | Sol 2
Pro examine testis cum articulis vel et interrogatorijs | Sol 4
Pro qualibet sententia interlocutoria, vel contestatione litis | Sol i
Pro commissione tenutę | Sol 2
Pro mandato Procuratoris apud acta | Sol i
Pro copia scripturarum pro qualibet carta | Sol 2
Pro qualibet sententia in civilibus | Sol 4
Pro qualibet bannimento tenutę | ₰ i
Pro qualibet viatico cum Iudice |
Pro adiudicatione tenutę creditori | Sol 2
Pro licentia data creditori accipiendi eam | Sol 2
Pro productione iuris, seu aliarum scripturarum | Sol i
Pro qualibet pronuntia pronunciata quibuscumque | ₰ i
Pro qualibet actu non expresso in presenti ordine | ₰ i

Pro commissione

Pro commissione publici dictis scripturis copiandis pro ipso publico tan-
tus ultra ordine cartaz — Sol 12
Pro conditione processus causae Pti ut Iudici ad instantiam partis — Sol 4
Pro quolibet sequestro in scriptis — Sol 2
Pro Actu et scriptura fienda ad instantiam cuiusvis ex commissione D. l. l.
P. ut I. contra aliquos personas — β 1
Item quod quis iuraverit et petierit aliquem suspectum de fuga coram
D. l. l. P. ut I. pro illa scriptura in totum — Sol 2

De Mercede Bangelli, socij militis, aut executoris
Domini Locumtenentis in Curia Cri Plebis. — Cap. 110

Item statutum et ordinatum extitit quod Bangellus sive executor predictus possit
cognoscere et terminare causas non trascendentes lib. decem den. summarie
de facto sine strepitu et figura Iudicij sola facti veritate inspecta, in quibus
causis hoc ordine procedat: quod citato vel per debitorem seu bis domi ipsius con-
tumacia pro confessione habeat: possit nihil. d. confessionem suscipere
et contumaciam purgare confessis expensis et si se non defenderit infra a d.
bangello sive executore datum ulterius in d. confessione non audiatur
et ad solvendum quantitatem et rem petitam astringat. omnino, et eo casu quo
citatus compareret et negaret et ab actore probari non possit, sit
in Arbitrio .d. Bangelli sive executoris, cui parti litigantium
videbitur attenta qualitate litigantium, quod partes inter se nol-
lent dare ut conferre iusiurandum. Et predicta fieri debeant atque
sodde alicuius Cippi et pro cognitione uniuscuiusque causae et expre
ex quod in ea intervenire et examinare testium aut iuramentum vole-
nos duos satisfacto nihil. creditor et si non fecerit incidat in penam
vigintiquinque lib. pro quolibet et qualibet vice et de predictis credatur
uni testi fide digno — Sol 2
Item pro qualibet captura citus terram a decem florenis infra — Sol 2

A florenis

45v

A florenis uo decem supra in d. loco Sol 3
Pro qualibz captura ex terra ab uno miliar infra Sol 4
Ab uno miliar usque supra usque ad confinia Sol 6
Pro qualibz pignor intus terra Sol 1
Pro qualibz pignor ex terra Sol 2

Itm pro debitis Com. extra annum ex quacumque causa non possit accipere salarium sine mercedem aliquam, nisi id fuerit deputatum per D. S. et Mag. Prior qui pro tempore erunt.

Itm quod idem Bargellus sive executor pro executionibus tam personalibus quam realibus fiendis debeat ex terra et intus terra secundum ordinem predictum, de quibus dare debeat pro qualibz famulo id quod placuerit executori nec teneatur aliquid dare.

Itm pro omnibus detentionibus et personis, quas in causis ciuilibus detineret in carceribus non possit accipere nisi pro qualibz die et qualibz detento 8 1

Itm quod idem Bargellus et executor sive alius officialis non possit se rogare in aliquo contractu ciuili seu ex ciuili causa dependenti, et si secus factum fuerit non ualeat ipso iure, et nihilominus incidat in penam lib. x. pro qualibz vice.

Itm quod idem Bargellus et executor voluerit vel mandauerit quempiam pignorari, et inuenerit debitorem in uia, et allegauerit solutionem uelle facere, idem talis nec capi, nec pignorari possit, et habeat medietatem executionis illius secundum ordinem et modum predictum. Non possit idem Bargellus vel executor cognoscere de suspectis de fuga cuiuscumque quantitatis etiam minime, sed predicta ordinari debeat per officium Judicius manu Notarii bancii, neque gastaldiones aut sequestrationes cuiuscumque quantitatis neque alias executiones ex Judicis commissione scripta manu Notarii bancii sub pena 25 lib. quarum executionum habere debeat pro qualibz executione qualiscumque sit quantitatis Sol. 4

Taxa D. Comitis, Potestatis, vel Judicius, Notarij et Executoris, sive Sotij militis. Cap. iij.

Imprimis

Imprimis D. l. l. P. et I. hat et exequat. pro examine cuiuslibz testis examinati supra tam in causis civilibz qz criminalibz pro qualibz teste bol. 2.
Notarius vero alios bolenos duos bol. 2.
Pro examine cuiuslibz testis examinati cum interrogatoriis a parte productis pro qualibz teste bol. 3.
Notarius vero alios tres bolenos bol. 3.
Pro examine cuiuslibz testis examinati cum Articulis et Interrogatoriis a parte productis bolenos quatuor bol. 4.
Notarius vero alios bolenos quatuor bol. 4.
Pro qualibz petitione oretenus facta et in scriptis redacta in libro Notarius hat bolenum unum bol. i.
Pro qualibz productione scripturarum, instrorum, exceptionum, articulorum, interrogatoriorum et his similium in causis civilibz qz criminalibz Not. hat bol. i.
Pro quolibz actu oretenus extra facto et in actis et scriptis redacto, veluti petitionis, copie, replicationis, et similium tam in civilibz qz criminalibz idem Not. hat solidum unum ß i.
Pro qualibz responsione oretenus facta libello sive petitioni et similibz, et in scriptis redacta in lib. in civilibz idem Not. hat bol unum bol. i.
Pro qualibz confessione rei D. l. l. P. et I. hant bol. 2.
Not. vero pro tali confessione in iud. in scriptis redacta in lib. hat bol. i.
Pro qualibz interlocutoria sente cum diffinitiva in civilibz D. l. l. P. et Iudex hat bol 4.
Pro qualibz denuntia, qua denuntiat. aliqd exequendo vel non exequendo D. l. l. P. et Iudex hat bol. 4.
Not. vero pro d. denuntia in qualibz causa [illegible] hat bol. 2.
Pro qualibz Decreto interposito in loco [illegible] D. l. l. P. et I. hant bol. 4.
Ex vero locum et Palatium [illegible] bol. 8.
Pro qualibz sigilli interpone in qualibz scriptura in civilibz D. l. l. P. et I. hat bol. i.
Pro qualibz sequestro et registro et sim. Not. pro scriptura illius solvat. bol. 2.
Pro qualibz viatico [illegible] et plebis D. l. l. P. et I. hant bol. 8.
Not. vero pro viatico si [illegible] fuerit una cum D. l. l. P. et I. hat bol. 4.

Pro viatico

46v

Pro viatico q.libz extra d. terrā usqz ad unū miliar. D. l. l. P. et J. hat — bol 20
Not.s vero si fuerit exquisitus accesserit ut s. pro tali viatico hat — bol 10
Ab uno miliar. ultra usqz ad confinia D. l. l. P. et J. hat — bol 40
Not.s vero si exquisitus accesserit pro tali viatico hat — bol 20
Pro q.libz prandio suspecti de fuga D. l. l. P. et J. hat — bol 2
Not.s vero pro d. prandio hat — bol 1
Pro q.libz clade iuramenti credulitatis sive supplementi ut s. libz D. l. l. P. et J. — bol 2
Not.s vero pro tali iur.to scriptis libz conducto — bol 1
Pro extractione processus ad instantiam partis in cāis civilibz D. Locti: Potesti vel Iudici notarius hat — bol 4
Pro copijs tā in civilibz quam criminalibz Not.s hat pro q.libz facie, que fuerit hat ad minus et contineat viginti lineas sive versus bol.os unus et si erunt plures consortes simul accusati, vel deventum; a quibus non possit petere nisi pro una copia ad d. rationem — bol 1
Pro sententia diff.a in cāis civilibz quo causa habuit cognitionem a summa decem florenorum infra D. l. l. P. et J. hat — bol 8
A florenis decem usqz ad quinquaginta — bol 12
A florenis vero quinquaginta usqz in omnem summam — bol 24
Not.s vero pro scriptura sententiae in civilibz — bol 4
Pro cedula notificationis sententiae, protestationis, interpellationis et similius continente tenorem hat Notarius — bol 2
In cāis autem criminalibz tā D. l. l. P. et J. quam Not.s habent et habere debeant suprascriptas mercedes prout in civilibz in dictis, Exceptis quo sportulas, et alia infrascripta in quibus habere et consequi debeant infrascriptas mercedes.
Pro q.libz sententia absolutoria ubi et quando exponenda venisset pena pecuniaria et debeat attendi, forma statutorum d. terrae Capti ad solvend. mercedes sportularum pro q.libz absoluto si pena erit iuxta formam dd. statutorum, a decem florenis infra hat D. l. l. P. et J. — bol 16
A decem florenis usqz ad centum — bol 32

A centum

A centum florenis usque supra usque ad triginta exclusive — bol 40

A trigintis florenis et usque in decem inclusive — bol 80

Pro qualibet sententia in causis criminalibus capitalibus, in quibus veniret imponenda pena ultimi supplitij pro quolibet absoluto — bol 160

Pro rogitu sententie in dd. causis criminalibus Notarius habeat 3.am partem ad rationem quantitatis, quam soluit d. Iudex d. Potestati, pro sportulis ut supra dictum est pro quolibet absoluto.

Pro inventarijs et sequestrationibus in causis criminalibus pecuniarijs idem Notarius habeat — bol. 8.

In causis vero capitalibus vel corporis afflictivis. — bol 16.

Pro cassatione processus et sententie in causis criminalibus capitalibus ultimi supplicij, pro quolibet cassato Notarius habeat bolenos quadraginta — bol 40

Pro cassatione processus et sententie in causis criminalibus corporis afflictivis pro quolibet cassato bol. 16

Pro cassatione processus in causis criminalibus pecuniarijs pro quolibet cassato — bol. 8.

Quod vero inquisitus accusatus, vel denuntiatus veniret absolvendus, et sequeretur sententia absolutoria, idem Notarius nihil habere debeat pro cassatione processus, sed sit contentus habere pro rogitu sententie quod in ordinarijs datur, et hoc sibi sufficiat et teneatur cassationem processuum, et circumdationem ex officio.

Pro qualibet abolitione cuiuslibet processus in causis criminalibus pecuniarijs s. d. Ill. d. Pot. vel d. si pena esset a decem floris infra habeat — bol 8

A decem vero florenis et usque in decem inclusive — bol 16

Notarius vero pro d. abolitione in utroque casu habeat dimidium quantitatis, quam soluit d. Ill. d.

Pro rogitu cuiuslibet fideiussionis de stando iuri et iudicatum soluendo, de representando, de tuto cavendo, de bene vivendo, pro rogitu pacis et similibus habeat idem Notarius — bol 4

Pro sigillo interponendo supplicationibus tam in civilibus quam in criminalibus, Monitorijs, Salvisconductis ac prorogationibus eorum et alijs talibus pro qualibet oratore habeat d. bol. — bol. 6.

Notarius vero pro data bolenos duos — bol 2

Pro sportulis in causis commissarijs tam civilibus quam criminalibus, et tam capitalibus quam corporis afflictivis ac pecuniarijs d. Ill. d. Pot. vel d. et Notarius habeant, et consequi debeant duplum eius quod solvitur in ordinarijs iuxta modum supradictum.

Pro examinatione

47v

Pro examinade testiu in cais comissariis tam criminalib qz civilib
3a parte pluris ultra illud qd solvit. in ordinariis ut s dictu est.

Taxa mercedum Executoris sive socii militis.

In primis pro cognitione cau, quam ipse exequitur sive socius miles
cognovit pro omni, et qualibet petitione, responsione, iuramento
et executione testium omnib computatis in totum sat — bol 2

Pro qualib executione tam reali qz psonali in causis civilib intus
terra civitatis Plebis a duob florenis usqz ad decem sat — bol 3

A florenis decem supra usqz ad des summa — bol 4

A florenis duobus infra — bol 1

Pro qualib executione reali ut psonali in cais civilib ex. d. terram
a porta usqz ad confinia sat dupli eius qd solvitur intus d. terram.

Pro qualib captura suspecti de fuga pro quavis summa a duob flo-
renis supra intus d. terra — bol 4

A duob florenis infra — bol 2

Extra vero d. terra a Porta usqz ad confinia sat duplus

Pro detentione in Palatio aut in carcere aut in alio loco in cais civilib,
et datiorum et debitorum Cois sat a quolibet et qualib die solidu unu — ß 1

Qn aut aliquis carceratus aut ex causa civili ut criminali seu mista
gubernaretur ut victu haberet ab ipso Executore ut socio milite, tunc
ille Executor habere debeat qualib die pro d. victu ultra d. solidu — bol 4

Pro executione in cais civilib Civitatis et cais datiorum, gabellarum et aliarum
impositionum Civitatis et Cois intus terra usqz ad summa debiti duorum carlenorum — ß 1

A quantitate vero duorum carlenorum supra pro quavis quantitate sat ad
rationem duorum solidorum pro quolibet floreno solidos duos — ß 2

Extra vero d. terra usqz ad confinia ad ratione trium solidorum pro quo
libet floreno bolenum unum cum dimidio solidi — bol 1. ß ½

Pro executione in cais criminalib tam vatis qz pecuniaris facta ex cais pe-
cuniariis sat tam intus qz ex. d. terra usqz ad confinia pro quo-
libet floreno bolenos duos — bol 2.

Hac tn

Hac tñ declarãde q̃d d. exeq.r siue socius militis hre nõ debeat aliquã mercedẽ alicuius exequdis factę añ sñtiaz, et q̃d fiedt compositio, aut delinq̃ns uenisset cõdenatũ declarand., et q̃d si post latã sñtiaz compositio añ exequdes facta fuisset, tũc aliquã mercedẽ hre non debeat, sed ipsã mercedẽ duoz bolenoz pro q.libz floreno tãt, q̃n exemtio facta fuisset post latã sñtiaz et añ factaz exequdes.

Pro detentione in carcer in cãis crĩnalib; capitalib; pro q.libz detẽto et carcerato et pro q.libz die tãt — bol. 3.

In cãis uõ corporis afflictiuis pro q.libz detẽto et carcerato et p q.libz die. bol. 2.

In cãis aut crĩnalib; pecuniarijs tãt p q.libz detẽto et carcerato et p q.libz die. bol. 1.

Pro q.libz captura in cãis crĩnalib; capitalib; tã intus q̃ ex.r d. terrã tãt bolenos octuaginta et hoc hre debeat qñ captus uenit relaxari, sed qñ uenit cõdenatũ in penã ultimi supplitij aut corporis afflictiuã, et sñtia dato exequdi mãdeatur, hre nõ debeat dd. octuaginta bolenos, sed tñ hre debeat mercedẽ a statuto ordinatã inter ipsũ et d. Iudices, u. d. dimidiã pro q.libz in uno quoq; et quolibz dd. casuũ. — bol 80.

Pro qualibz captura in cãis crĩnalib; corporis afflictiuis cũ distinctione tñ et declarãde ut supra tãt — bol 40

Pro captura in cãis crĩnalib; pecuniarijs nihil aliud hre debeat nisi bolenos duos pro quolibz ut s.a dictũ tñ facta sit post latã sñtiaz et añ factaz compositionẽ ut s.a dictũ est.

Reformatio facta p Mag.cos D. Britius d britijs D. Angelũ Roseũ V.J.D. et s. Io. Frãciscũ Baoniũ ex aut.tate maioris cõsilij sup taxa mercedis exequtoris seu socij militis existentib; Prioribus Benedicto Coccio, Dominico Melosio et Sinulpho Magdalo et s. Lud.co oliua Cãcell.o Mag.cę Cõitatis terrę et Delebis recto et prondatti i cãis ciuilib; efficiendę. Die XIIIJ mẽsis Maij M.D.LXXVIIIJ.

Pro q.libz

48v

Pro qualibet expensa tam reali quam personali ipsius levandi (?) ci. Plebis ex
causa civili usque ad quinque florenos exequi debeat Sol. 2
Item a florenis quinque usque ad decem Sol. 4
Item a florenis decem usque ad viginti Sol. 6
Item a florenis viginti usque ad quinquaginta soldum unum pro qualibet floreno
et a florenis quinquaginta ... usque ad quamvis summam Sol. 24
Ex levando ... ci. plebis usque ad unum miliar. pro talibus expensis exequi debeat unam ex tribus partibus plus eo quod exequi debet ipsius d. levando et ab uno miliar. ultra usque ad quecumque locum dimidiam plus pro qualibet summa quos ipsius habet ut supra.
Item quandocumque d. Executor sive socius miles associaverit Not.ius Curiae per comitatus d. terre ad efficiendum ... exequi debeat pro eius mercede dimidiam eius quantitatis que concedit. Notario maleficiorum iuxta taxam ult. factam et ordinatam que apparet in libro Reformationum sub die 22 Augusti 1579 ex rogitu spectabilis sr. Jo: Francisci ... tunc cancellarii d. Comitatis declarantes quod d. dimidiam habere debeat d. Executor ex bonis delinquentium et quod ipsius d. levando pro talibus nihil exequi debeat.

Tassa dell'emolumenti delle cause civile, e criminale per li Gov.ri della d.a Prov.a 1

In primis per qualsivoglia citatione, sequestro, o simile benche ad instanza di più persone bol. uno. Per revocatione di d. citati, sequestri, o d'altro decreto, e simili bol. due. Per qualsivoglia littera missiva contenente l'officio bol. quattro. per qualsivoglia decreto interposto sopra alcuno instro nel luogo della resid.a del Gov.re bol. quattro, e fuor di quella, ma nella Terra bol. otto. Per qualsivoglia mandato relassato in contumacia contro alcuno non dotto piuss credito in altri bol. quattro.

Per qualunche decreto fatto per sospetto di fuga bol. quattro. Per qualsivoglia viatico quando occorresse andare al luogo della differentia ad instanza d'alcuna parte dentro della Terra un giulio, e fuora fino a un miglio giulij tre, e da indi in là giulij cinque, et oltre sopra li si proveda la cavalcatura.

Per esamine di qualsivoglia testimonio tanto nelle cause civile, e criminale ordinarie quanto commissarie bol. quattro, ma se gl'articoli, et interrogatorij fossero eccessivi bol. otto al più, intendendo però quando il testimonio sarà esaminato ad instanza d'alcuno particolare, ma essendo esaminato pro informatione Curie o d'altro modo, che ad instanza delle parte, non si dia, ne riceva niente.

Per le sportule nelle cause civile, da fiorini cinque in giù dui carlini, da cinque fiorini in su, uno scudo, e non più, e sia qualsivoglia somma, e le dette sportule habbino luogo, quando però si fa processo in giuditio contradittorio, e sopra cui si dà sententia diffinitiva, ma facendosi processo in contumacia contro alcuno anchorche si desse sententia diffinitiva, si pigli solo l'amettà di d. sportole.

Per qualsivoglia tassa di spese in notola bol. quattro. Per qualsivoglia sottoscrittione fatta nelle littere esecutoriale contenente inserto di decreto, o sententia, bol. due. E quanto si doveranno pagar d. sportole habbino li Gov.ri

Nelle cause pecuniarie, giulij dieci, nell'afflittive di corpo, giulij dodici, e nelle capitale giulij ventecinque per qualsivoglia assoluto tanto nelle cause ordinarie, quanto commissarie, e tanto se l'assoluto sarà di d. Terra quanto si sarà forestiero.

Per intender che della s'intenda pena pecuniaria, afflittiva di corpo, e capitale quale sarà come espressa dalla ragion commune, o constitutione della Marca, e non s'intendino altrimenti le pene bandimentale. E se per difetto di ragion commune o constitutioni di Marca si dovesse attendere alle pene bandimentali, si paghino le sportule l'amettà manco, havuta ragione, e consideratione alle d. pene bandimentale secondo le somme sopra espresse; Et in caso che la ragion commune, o constitutioni di Marca, e bandi disponessero pena arbitraria, che in tal caso le sportule si regolino

1v

si regolino come se fosse di pena causa pecuniaria, e quale si paghi di tutto, e per tutto secondo la forma dell'ordine sopradetto.

Dechiarando di più, che se alcuno fosse processato di più delitti, che le sportule non si paghino à ragione di qualsivoglia delitto, ma solo s'attenda la maggior pena d'uno di delitti contentati, et à ragione di quella tale si paghino le sportole.

Et occorrendo che vi fossero più persone processate sopra una medesima causa, e delitto, si possi far pagare sino à dui, e non più. Dechiarando di più che per causa di danni dati in le possessioni, iurisditione, e beni d'alcuni procedendosi criminalmente non si possino pigliar sportole, se però non si facesse. Ordinamento per turbare le possessioni e iurisditioni d'altri:

E si occorrisse fare alcun decreto, de aliquo excarcerando, tum relaxando, aut cassando aliquam fideiussionem prestitam senza venire all'assolutoria non se paghi più di dui giulij per ciascuno. Per qualsivoglia mandato di relasso bol. quattro, essendo l'Eccarcerato reo, e processato, ma essendo persona come testimonio, non si paghi niente ne di relasso, ne d'altro à nissuno

Per il sigillo nelle suppliche non si paghi più che un grosso per ciascuna persona sino al numero di tre, e da tre in su, niente.

Mercede et emolumenti del Cancelliere Criminale

Imprima per qualsivoglia istanza, atto, o protesto, e simili in scriptis bol. uno. Per qualsivoglia produttione di scrittura capitulatoria l'atto bol. due. Per qualsivoglia citatione fatta in scriptis ad istanza d'alcun particolare bol. due. Per essamine di ciascun testimonio habbi il medesimo come di sopra, e dichiarato nella tassa al Governatore

Per ciascuno occorrendo andare à qualche luogo di differentia habbi l'ametà medesima di quello, che si da al Governatore. Dechiarando, che se non sarà fatta istanza in scriptis che vi vada, da alcuno particolare, che non debba havere niente, ancorche vi andasse in qualche altro modo.

Per copie semplice di processi non possi pigliar più, che à ragione d'un bolino per ciascuna facciata di copia, purche ogni facciata contenghi venti versi e ciascun verso cinque dittione; ma essendo publicate habbi dui carlini di più per il publicare, o segno, e sottoscrittione, che vi mettesse, e più non possa domandare, ne ricevere in modo alcuno. Dechiarando che se per più commodità del Cancelliere e processato si volesse accomodare il processo loco copia, in tal caso il Cancelliere habbi mezzo grosso per carta.

Dechiarando di più che quantunque in essi processi vi fossero più persone processate d'una medesima famiglia per un medesimo delitto non siano obligati alcun [illegible]

à pigliare

à pigliar più copie, nō volendo, ma solo basti, et q̄lla una sola à ragione d'un bolino si facciata come sopra debbano fra tutti pagarē, e nō più: ma si ui fossero processati altri, si possi far pagarē da ciascuno quāto di sopra separatam.ᵗᵉ, à ciascuno fossero processati, et quindi per una medesima causa, e delitto.

Prohibendo a d. Canc.ʳᵉ che nō debba retardarē di dar le copie à chi le uuole essendo però publicato il processo sotto pretesto di uolerle dare à tutti gl'inquisiti insieme, e nō separatam.ᵗᵉ, ne meno debbia una med.ᵐᵃ copia farla pagarē à più persone, et insieme processate, oltra la sopradetta tassa: ma si bene farne più copie, et ad istantia di più persone possi pigliar quāto di sopra, e, tassato separatam.ᵗᵉ da ciascuno processato.

Per il rogito di qualsiuoglia sētentia assolutoria in caso doue si dano sportole, nō possi pigliar più, che à ragione del terzo di quello si deue darē al Gov.ʳᵉ purche la maggior somma nō passi sette giulij da ciascuno assoluto secōdo le dichiaratione fatte nell'antecedente tassa del Gov.ʳᵉ

Dechiarādo, che d. medesimi danari per rogito d'assolutoria bastino, e siano sodisfatti per ogni mercede, che uenisse a d. Canc.ʳᵉ per cassarē il processo formato cōtro l'assoluto, e percio sia tenuto ex officio cassarlo senz'altro premio, o mercede e nō cassādolo s'intenda, che sia casso, et per uigore di quello nō si possa più procedere contro l'assoluto.

Per cassatione di qualsiuoglia processo, eccetto nel sopradetto caso, si paghi per le cause pecuniarie, e afflittiue di corpo, giulij tre; et per le capitale giuli cinque da qualsiuoglia persona, alla quale si cassasse il processo tanto per uia di supplica, quāto per uia di decreto, o, simile.

Per copie di qualsiuoglia sētentia tāto assolutoria, quāto cōdennatoria, indifferentemēte in copia semplice si paghi giulij tre, et in forma publica giulij cinque, e d'altri instrumēti, che occorrisse cauarne copia come di inquesta pace, e simili in forma semplice, dui giulij, et tre publica. Et per q̄lsiuoglia mādato di rilasso bolo. quattro cōla dichiaratione fatta sopra la tassa del Gov.ʳᵉ

Per qualsiuoglia precetto fatto detto la tessera cioè grossi, e fuora il doppio, e più nō si possa domādare, ne riceuere. Per registro di q̄lsiuoglia supplica o altra scrittura indifferentem.ᵗᵉ bol. otto, auuenga in essa ui fossero nominate più persone. Et per che bene spesso occorre diliuerarē, cō l'offitiali se li paga simil.ᵗᵉ li deueno farē i paoli, o, i quatrini, ǭ si uogliano essere in copia cosa quasi da tutti pagato i paoli. Et uiò bisogna molte uolte per q̄sto

interessi

2v

interteneri in prigione, ne senza altre grave spese, disagio, et altri interesse massime di poveri, per questo si dichiara che tutti li pagamenti si devino fare à quatrini, e così siano tenuti e debbano d. Canc.ri et altri offitiali pigliare li d. pagamenti, e no possino altrim.te riscuoterli in modo alcuno.

Mercede et emolumenti delli Canc.ri Civili.

Per ciascuna petitione o istanza a bocca fatte, et in scritto redotte nel libro bol uno. Per qualsivoglia produz.ne di scritture, instrumenti, eccettioni, articoli, interrogatorij, e simili bol uno. Per ciascuna risposta, o replica subito à bocca fatta, e nell'atti in scritto redotte bol due. Per ciascuno esamine di testimonij s'habbi il med.mo che si doveva pagare al Gov.re come sopra. Per rogito, o decreto che havesse forza di sentenza diff.va o simili bol dui. Per ciascuna promitia di sospetto di fuga bol uno.

Per il viatico à qualche luogo di differentia sive sarà fatta relatione in scritto s'habbi la metà di quanto si deve dare al Gov.re come sopra alla sua tassa.

Per ciascuna delatione di giuramento decisivo, o in supplet.o o simile, con tenerlo in scritto alli atti annotato bol uno. Per mostrare il processo al Giud. ad'istanza della parte bol quattro. Per rogito di qualsiche sentenza interlocutoria, o simili bol quattro. Per copie di processo s'habbi il med.mo che di sopra, e espresso nella tassa del Canc.re Criminale. Per qualsivoglia estimatione fatta in scritto ad'istanza d'alcun particolare sopra qualsivoglia cosa bol dui. Per qualsivoglia Giulio, registro, e simili bol dui, benchè più persone vi fossero nominate, et il med.mo habbino gli Succede d'esse e simili. Per lettere esecutoriale che esse in virtù di sentenza data o decreto fatto habbino dui bolini:

Per copie di ciascuna sentenza in forma semplice in differentiam giulij dui, et in forma pubblica giulij tre. Per relatione pubblica fatta à qualsivoglia citatione, inhibitione, o simili bol dodici. Per qualsivoglia inventario d'una tutela, e simili dentro la terra, giulij dui, e fuora il doppio. Per copia pubb.ca di ciascuna appellatione interposta, giulij tre, computatoci il rogito atto, e qualsivoglia produttione, che vi occorresse fare. Per copia pub. di qualsivoglia mandato di procura habbino giulij quattro computatoci ancho la mercede del rogito fatto. Per ciascuna littera missiva, o rimessoriale fatta ad'istanza delle parte, concernente però l'offitio, bol quattro.

Mercede

Mercede et emolumenti del Bargello, et altri essecutori.

Imprima per la cognitione delle cause, quale conosce il Bargello o suoi essecutori non passendo la quantità d'uno scudo, sommariamente senza strepito e figura di giuditio, vista la verità del fatto secondo la forma delli statuti, per ciascuna cognitione petitione, giuramento, esamine di testimonij, et ogn'altra cosa debba havere bolognini dui.

Per ciascuna essecutione tanto reale, quanto personale nelle cause civile debba havere dentro la terra da un fiorino in giù bolognini uno, da un fiorino sino a cinque bolognini quattro, da cinque sino a dieci, bolognini otto; da dieci sino a venti bolognini dodici, da venti sino à cinquanta bolognini ventiquattro, da cinquanta sino a cento mezzo scudo, da cento in su, mezzo scudo per centinaro di fiorini, purche di sua mercede non passi la somma di quindici giuli al più.

Et occorrendo andar fuora della terra à fare essecutione o pegnorare passi da un quarto di miglio sino alli confini havere il terzo più di quanto di sopra è espresso.

Per qualunche cattura di sospetto di fuga dentro la terra sino a un quarto di migli fuor di quella da dui fiorini in su habbi bolognini sedici, e da dui fiorini in giù bolognini quattro, e fuora da un quarto di miglio in là il doppio.

Per essecutione nelle cause della Communità, di datij, gabelle, et altre impositione e taglie un soldo per fiorino fuor della terra à un quarto di miglio habbi il medesimo et da un quarto di miglio in là sino alli confini habbi l'essecutione duplicata, purche non passi dui scudi tanto dentro come fuora, e tanto s'intenda delle essecutione personale, come delle reale nelle sopradette cause.

Per detentione in palazzo, o in carcere di qualsivoglia debitore della Communità habbi un soldo il giorno. Per qualsivoglia mandato di mettere in possesso de beni stabili, se non sarà espressa la somma per la quale di mandato sia decretato dentro la terra si pigli mezzo scudo, e fuori di quella da un quarto di miglio in là il doppio, e dove sarà espressa s'osservi quanto di sopra, e di chiarato.

Dichiarando, che quando si faranno essecutione tanto dentro la terra, quanto fuora non si possi entrare in casa d'altri senza balio, o dui testimonij, ne mercede conseguire alcuna, se prima effectualmente non sarà fatta cattura o essecutione di quanto si domanda, e ritornandoci per la medesima causa non debba havere alcuna mercede se non per il resto della quantità del debito rimanente.

Per qualsivoglia pregionia nelle cause civile non si paghi più che à ragione d'un soldo il giorno, et il medesimo per causa di danno dato. Dichiarando che quando il carcerato tanto civilmente, quanto criminalmente sarà governato dal

Bargello

Bargello, e suoi esecutori habbi à ragione d'un carlino il pasto, purche
dia boc.e pane, e boc.e vino, e companatico abastanza, ma volendo il carcerato
viver del suo con farsilo portar da casa, o, altroui non possa esser impedito,
se però per qualche legitima causa non li li prohibisse del Gov.re, o suoi officiali.
Nelle cause criminale tanto reale, quanto personale per esecutione di pene pecuniarie
non si possa pigliar più d'un soldo per fiorino, purche non passi la somma
di giulij otto fuori della terra estendendosi oltre da un quarto di miglio
in là habbi il doppio.
Per la retentione nelle carcere per cause capitale habbi a ragione di bolognini
tre il giorno, venendo assoluto il carcerato, purche non passi la somma
di dui scudi di moneta, ma essendo condennato in galera, o, alla forca
non si pigli niente, se non per il vitto, che se gli desse.
Nelle cause poi pecuniarie, et afflittive di corpo habbi à ragione di dui
baiocchi il giorno, purche non passi dodici giulij in tutto.
Per qualsivoglia cattura nelle cause capitale habbi dentro la terra mezzo
scudo, e fuor di quella da un quarto di miglio però in là il doppio
venendo il carcerato assoluto, ma venendo condennato non paghi niente
Per qualsivoglia cattura nelle cause pecuniarie, o, afflittive di corpo dentro
la terra bol. ventiquattro, e fuora da un quarto di miglio in là il doppio
fino alli confini di d. terra.
Per qualsivoglia consegnatione fatta dal Gov.re in Rocca al Bargello, o suoi
esecutori di qualche delinquente si paghi doi carlini per ciascuno
consegnato. Dichiarando che s'alcuno da se stesso citato, o in altro
modo chiamato si costituisse e presentasse avanti il Gov.re in Rocca
o suoi offitiali, in tal caso non si paghi niente di cattura, ne di consi-
gnatione, ne d'altro, se non per la prigionia secondo la tassa di sopra espressa
Dichiarando ancora che d. Bargello, e suoi esecutori non possino, ne debbino
pigliar mercede, ne emolumento alcuno, ne di cattura, ne di esecutione
se non sarà fatto di se, quando però il reo non fosse trovato in flagrante,
ouero in atto di fuga, e mostrarà in scritto il mandato della cattura,
o, esecutione in forma del Gov.re Comm.o, o, Giudice ordinario doppo che
fosse fatta in qualche modo.
Per qualsivoglia inventario ch'andasse à far d. Bargello con il Canc.re dentro
la terra habbi un giulio, e fuor di quella il doppio.

Et che

Et perche bene spesso occorre che li pegni che si fanno sono adopati dal d. Bargello e suoi esecutori, o, balij, e molte volte per ciò si perdono, non corrispondendosi come si deve al Depositario di pegni della d. Terra con grave danno di quelle persone alle quale sono state tolte; però si dichiara che non possa il d. Bargello e suoi esecutori li pegni alla Massaria di pegni fra doi giorni doppo che saranno tolti, per loro esecutione, et andando à male il pegno se stia al giuramento del padrone di quanto valeva contro il d. Bargello acciò conseguisca il valore di esso.

Mercede, et emolumenti di Trombetti.

Imprima per qualsivoglia vendita di pegni uno, o, più sino ad'uno scudo habbino quatrini quattro, da uno scudo sino à dieci bol. uno; da dieci sino à venti, bol. dui, da venti in su bol. quattro, et il medesimo per qualsivoglia vendita di beni stabili, o, se moventi come sopra.

Per ciascuna citatione, stimatione e simili dentro la Terra habbino bol uno per ciascuna persona che citassero, o, stimassero.

Per ciascun bando, mandato per far vendere terre, bestiame, beni mobili, carne e simili ad'istanza d'alcun particolare habbino per ciascun bando, e ciascuna volta bol. uno, et occorrendo bandire in più luoghi, per ciascun luogo si paghi un bolino come sopra. Per qualsivoglia bando Esenzioni pur bandite ad'istanza di qualche particolare alcunove persone, e che occorrisse farne rapporto, o, al Cancelliere, o, altro Notaro, habbi in tal caso bol. quattro per la publicatione e relatione di tal bando.

Mercede et emolumenti di Balij, et messi.

Imprima nelle cause civile debbano havere da ciascuno dentro la Terra un quatrino, e fuor di quella un bolino per ogni citatione. Per presentatione di qualsivoglia precetto, sequestro, inhibitione, monitorij e simili bol. uno dentro la Terra, e fuor di quella un grosso per ciascuna persona citata, inhibita, stimata, e simile.

Per esecutione nelle cause criminale di differentemente dentro la Terra bol. dui, e fuora bol. quattro tanto si l'esecutione si facessero personalmente, quanto realmente et il medesimo habbino si andassero con la corte à fare qualche esecutione dentro mezzo grosso, e fuora un grosso, e nel medesimo modo si paghino dando colla Corte ad'istanza d'alcuna persona à pigliar possesso di qualsivoglia cosa

ordinariamente

4v

[illegible] atto [illegible] che si anderanno i [illegible] luoghi à pigliar [illegible] per ciascun luogo fuori, si paghino à ragione d'un grosso, e di mezzo grosso detti in dd. fori.

Per ciascun pegno dentro la terra un quattrino e fuora dui quattrini [illegible] però che siano obligati à consegnarlo al Massaro di pegni fra il tempo di sopra assegnato nella tassa del Bargello altrim. perdino la lor mercede, e siano tenuti ad altri interessi di particolari [illegible] il pegno per [illegible] e simili, da liquidarsi per giuramento di detti, secondo che s'è detto nella tassa del Bargello.